ONS IS DIE NUWE SUID-AFRIKA

Vrye Weekblad

20 April 1990 Tel: (011) 836--2151 Fax: (011) 838-5901 Prys: R1,50 (R1,33 + 17c AVB)

Sondag is Aardedag - 12 &13

Barnard

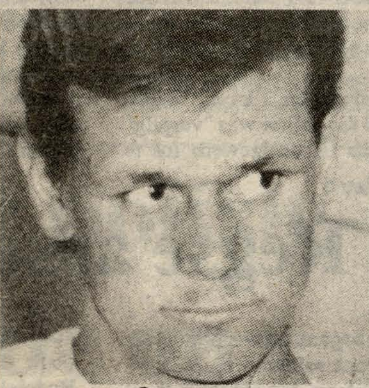
Stopforth

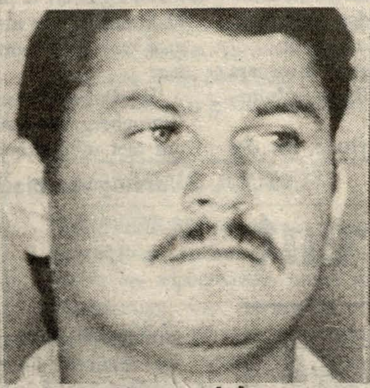
Veenendal

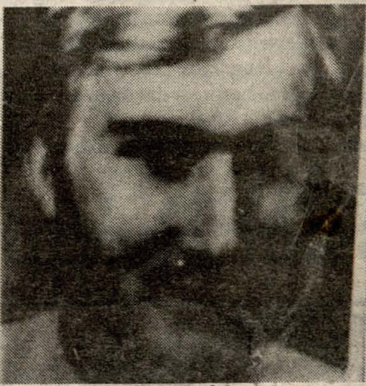
Banfield

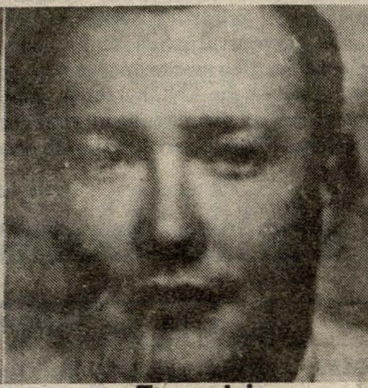
Trowsdale

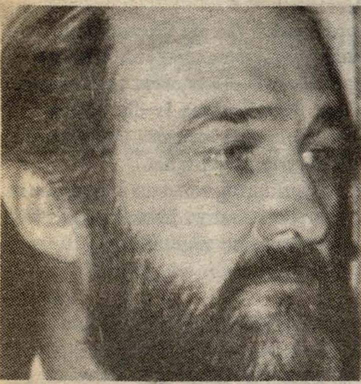
Burger

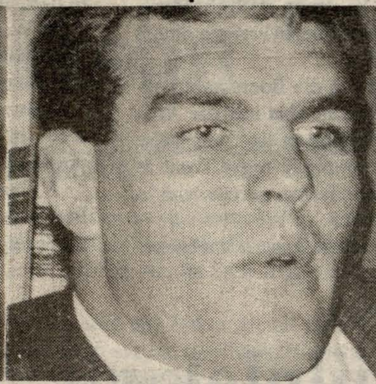
Botha

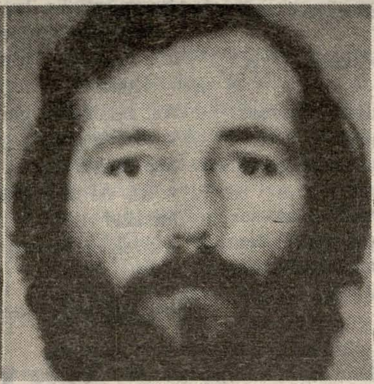
Bawden

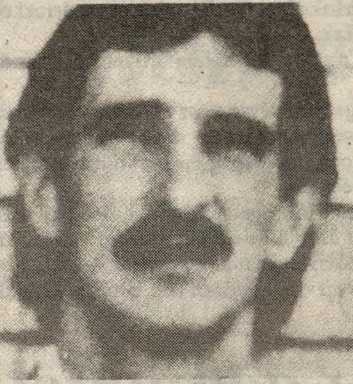
Maree

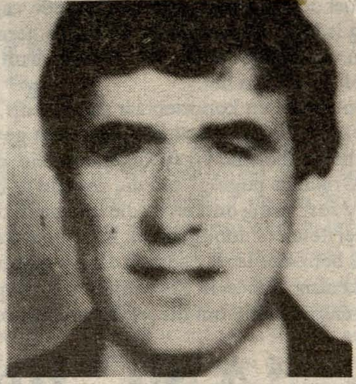
Price

SA nou 'n skuilplek vir 'terroriste'

JACQUES PAUW

HULLE is voortvlugtendes wat van moord beskuldig word. Hulle kom van Suid-Afrika, Brittanje, Namibia en Zimbabwe. Hulle het een gemeenskaplike kenmerk: hulle het die afgelope dekade 'n spoor van verwoesting, dood en bloedvergieting in Suider-Afrika gesaai, maar kan nie vervolg word nie.

Hulle is van die mees gesoekte mans in ons buurstate, maar geniet die beskerming van die Suid-Afrikaanse regering omdat hulle vir die veiligheidsmagte gewerk het of steeds werk.

Meer en meer name van Suid-Afrikaanse agente wat in terreur in die buurstate en in die buiteland betrokke was, is besig om na vore te kom. Suid-Afrika verleen tans beskerming aan talle van dié agente wat betrokke was in operasies en terreurdade waarin tientalle onskuldiges dood is.

'n Nuwe veldtog om Staatspresident FW de Klerk te dwing om die beweerde moordenaars aan die onderskeie buurlande uit te lewer en die Harms-kommissie se verwysingsraamwerk te verbreed om ook moordbendes se buitelandse optredes te ondersoek, is reeds besig om momentum te kry.

Wye belangstelling bestaan vir die getuienis van kapt Dirk Coetzee wat Maandag in Londen begin. Benewens sy verhaal van binnelandse moorde op anti-apartheidsaktiviste, wil hy ook getuienis lewer oor teenstanders van die regering en onskuldiges wat deur moordbendes in die buiteland vermoor is.

Coetzee, onder meer weens sy vriendskap met baasspioen Craig Williamson, het 'n intieme kennis van buitelandse operasies van die SA Polisie en was selfs betrokke by moorde op onskuldiges in Botswana en Swaziland. (Sien bladsy 6)

Zimbabwe het dié week gesê dat hy die beplande uitleweringsaansoek van die Namibiese regering vir 'n sel van die Burgerlike Beskermingsburo (BSB) wat na bewering vir Anton Lubowski vermoor het, fyn dophou.

Twee Suid-Afrikaanse agente wat glo betrokke was by moord, terrorisme en hoogverraad in Zimbabwe, is boaan die lys van die mees gesoekte misdadigers in dié land. Dié land se intelligensiediens sê hulle en verskeie ander agente skuil in Suid-Afrika waar hulle steeds "deeltyds" vir die Weermag werk. (Sien bladsy 5)

Ondanks 'n versekering van Staatpresident FW de Klerk dat "kriminaliteit" nie geduld sal word nie en "misdaad, waar dit ook al voorkom, bekamp en oopgevlek moet word," het die regering reeds te kenne gegee dat hy nie buitelandse operasies sal laat ondersoek nie.

Nogtans is talle van die operasies en terreurdade, veral dié wat in Namibia en Zimbabwe gepleeg is, op Suid-Afrikaanse grondgebied beplan en van hier af uitgevoer.

Die voorsitter van die Demokratiese Party, Tian van der Merwe, sê Suid-Afrika bevind hom in die ongelukkige posisie dat hy met baie van die "uitskot" van gewese kolonies sit wat nou vir hom groot probleme besorg.

"Dit is 'n nog groter jammerte dat so baie van hulle in die veiligheidsmagte opgeneem is vanwaar hulle hul wrok teen die nuwe regering kon uithaal. Dit het PW Botha se destabilisasie-beleid goed gepas, maar nou is hulle 'n verleentheid vir die De Klerk-regering," sê Van der Merwe.

Van der Merwe sê hy steun die oproep dat alle moordebende-

Vervolg op bladsy 2

Regse arsenaal hoop op

'N BLOEDIGE regse revolusie en 'n wit skrikbewind was nog nooit so 'n werklikheid soos dié week nie nadat dit bekend geword het dat 'n ver-regse leier die weermag van 'n arsenaal wapens beroof het waarmee hy ANC-ondersteuners wil vermoor.

Ver-regse leiers dreig nou al weke lank dat hulle bereid is om tot geweld oor te gaan om voortgesette blanke baasskap te verseker. "Die KP se een miljoen handtekeninge kan nie die regering dwing om 'n verkiesing uit te roep nie; 'n miljoen wapens wel," het AWB-leier Eugene Terre'Blanche dié week gesê

Regse arsenale is besig om op te bou en daar word gevrees dat die regses nou oor genoeg skietgoed beskik om inderdaad met hul terreurveldtog te begin.

Regse vuurvreter Piet Rudolph wat op verskeie regse saamtrekke die jaar reeds 'n "bloedige revolusie" voorspel het, het nou die begin van die "teenrevolusie" afgekondig met sy buitmaak op 'n indrukwekkende arsenaal wapens.

Hy het na bewering sowat twintig haelgewere, dertig semi-outomatiese pistole, 20 R5-stormgewere en 'n ligte masjiengeweer buitgemaak en agterna aan die Pretoria News gesê: "Die wapens gaan teen die ANC gebruik word. Ons gaan nou vir die keel."

Die dreigende regse geweld hou ernstige implikasies vir politieke ontwikkeling in Suid-Afrika in. Die ANC het reeds gesê hy is bekommerd oor die veiligheid van sy leiers wat na Suid-Afrika wil terugkeer.

Dit is lank reeds bekend dat die ver-regses oor heelwat wapens beskik. Talle van hulle is Burgermaglede, polisiemanne en ander werk in myne waar plofstof al gesteel is.

Daar word gevrees dat Rudolph na sy gewaagde diefstalpoging min het om te verloor omdat hy klaar 'n

Vervolg op bladsy 2

Slagting by Viljoenskroon

'Polisie skiet onderhandelinge dood'

CHRISTELLE TERREBLANCHE

'n NUWE storm om polisie-optrede wat onderhandelinge kan knou, het gister losgebars nadat die polisie vier jeugdiges in die Ramulitsi-township by Viljoenskroon doodgeskiet en 19 gewond het.

Daar was onmiddellike skerp reaksie van Vrystaatse aktiviste wat die polisie-optrede as "bloeddorstig" en "oordadig" bestempel het.

Die onlangse voorval in Sebokeng, waar die polisiemanne veertien mense doodgeskiet het, het daartoe gelei dat die ANC hul eerste amptelike ontmoeting met die regering uitgestel het. Staatspresident FW de Klerk het juis dié week vir regter RE Goldstone as 'n kommissie van ondersoek na dié voorval aangestel.

Die vise-president van die ANC, Nelson Mandela, het dié week en verlede week herhaaldelik gewaarsku dat onderhandelinge "geen toekoms het" as die polisie toegelaat word om met hul brutale optrede voort te gaan nie.

Bizzah Makgathe, hoof van die Kroonstadse Detainees Support Committee, het gister aan Vrye Weekblad gesê die ongelukkigheid in die township oor korrupsie in die stadsraad en swak lewensomstandighede duur al weke lank.

Jeugdiges het Donderdagoggend inwoners gaan herinner dat daar 'n verbruikers- en huurboikot afgekondig is.

Toe hulle by 'n skool verbyloop, het die leerlinge spontaan besluit om by hulle aan te sluit. 'n Verbygaande polisie-vangwa het toe op die groep losgebrand terwyl die skoolkinders voor geloop het, sê Makgathe.

Hy sê vroue wat in die omgewing vrugte verkoop het, het nadergestorm om te help. Die polisie het op hulle ook geskiet en van hulle is onder die 19 gewondes.

Makgathe sê die polisie moet ophou "om met hul gewere te praat". Hy kan nie sien hoe onderhandelinge met die regering kan voortgaan terwyl dié soort polisie-optrede voortduur nie.

'n Polisie-woordvoerder, kapt Ruben Bloomberg, het gesê die polisie was "verplig" om met rubberkoeëls en haelgewere los te brand nadat 'n polisie-patrollie met klippe bestook is.

Bloomberg sê die skare het kort tevore geweier om uiteen te gaan. Petrolbomme is ook vroeër in die dag gegooi.

'n Ooggetuie het gesê sowat 400 jongmense het deur die strate van die township gemarsjeer in vreedsame protes teen omstandighede in die township toe die polisie skielik losgebrand het. Vier seuns tussen 13 en 16 jaar oud is op slag dood en minstens twintig gewond terwyl hulle gevlug het, sê die ooggetuie.

Mandela het verlede naweek by 'n vergadering van Sayco in Kangwane gesê die regering doen bitter min om sy wilde polisiemag in toom te hou".

Gatsha boos oor spotprent

AUDREY BROWN

HOOFMAN Mangosuthu Buthelezi het vroeër dié week gereageer op kritiek in die plaaslike en oorsese pers oor Inkatha se betrokkenheid by die volgehoue geweld in Natal.

Hy het ook bewerings ontken dat lede van Inkatha militêre opleiding in Israel ontvang het. Dié stelling is by 'n Sayco-perskonferensie gemaak.

In 'n verklaring het Buthelezi verwys na 'n spotprent en hoofartikel wat verlede week in Vrye Weekblad verskyn het.

"Spotprente en kommentaar stel my op gemene wyse voor as 'n man met 'n spies... Ek word voorgestel as iemand wat in die geheim geweld steun vir my eie politieke doeleindes."

Buthelezi, bekend vir sy liggeraaktheid, doen 'n beroep op die pers om deel te vorm van 'n "groot Suid-Afrikanse poging" om die geweld te beëindig.

In sy verklaring ontken hy die rol van Inkatha in die geweld, en noem sekere voorvalle waar van sy ondersteuners doodgemaak is. Hy eis dat daar 'n baie klein groepie van sy volgelinge by die geweld betrokke is. Hy sê ook dat hy gereeld oproepe tot vrede maak, en verwys na 'n saamtrek waar koning Goodwill Zwelithini 'n beroep op vrede gedoen het. Dit is bekend dat Buthelezi en die koning glad nie om dieselfde vuur sit nie.

Vervolg van bladsy 1

Regse arsenaal

ernstige oortreding begaan het wat hom in elk geval lank in die tronk sal hou.

Rudolph en sy helpers, klaarblyklik almal dienspligtiges, het 'n streng veiligheidsnet van die Lugmag-hoofkwartier in Pretoria omseil om die wapens te steel.

Rudolph is 'n lid van die Boerestaatparty wat onlangs kragte gesmee het met die Afrikaner Weerstandsbeweging en die Transvaalse Seperatiste om 'n verenigde regse front te vorm. Al drie groepe is ten gunste van 'n tuisland vir Afrikaners.

Volgens Rudolph sal die wapens wat buitgemaak is nie teen die polisie of die weermag nie, maar teen die ANC gebruik word. Volgens Rudolph is die diefstal uitgevoer om die "Boere te beman".

'n Woordvoerder van die Departement van Wet en Orde wou gister geen verdere inligting oor die ondersoek na die voorval verstrek nie. Volgens kapt Peet Bothma is die ondersoek reeds in die wiele gery deurdat Rudolph die pers oor die diefstal ingelig het.

Volgens 'n verklaring wat deur die polisie in Pretoria uitgereik is, is drie dienspligtiges wat medepligtig was reeds vasgetrek.

'ANC het gemartel'

CHRISTELLE TERREBLANCHE

DIE ANC-leierskap het erken dat dié organisasie mense gemartel het, maar hou vol dat minder as 200 nog aangehou word.

Nadat 'n storm verlede week losgebars het oor 'n berig in The Sunday Correspondent in Engeland, waarin 'n groep voormalige ANC-lede van hulle aanhouding en marteling in ANC-kampe vertel, het Nelson Mandela die naweek erken dat daar voorvalle van marteling was. Mandela het beklemtoon dat die skuldiges "verwyder" is.

Joe Slovo, lid van die nasionale uitvoerende komitee (NEC), het die aantygings in Lusaka bevestig, maar gesê "dit was lank gelede". Nog 'n NEC-lid, Steve Tshwete, het die naweek die optrede regverdig "omdat die aangehoudenes Suid-Afrikaanse spioene was".

Die ANC se eie "spioenasie-riller" het intussen verdiep nadat aantygings, wat verlede maand in die Londense Sunday Times gepubliseer is, bygehaal is. 'n Amerikaanse diplomaat is van mening dat tot 1 500 mense nog deur die ANC aangehou word. Ander berigte, waarin die bronne nie gespesifiseer word nie, beweer dat die ANC tussen 200 en 400 "vermeende Suid-Afrikaanse agente" aanhou. Die leier van die ANC se militêre staf, Chris Hani, sê hy weet nie hoeveel aangehoudenes daar nog is nie, hoewel hy meen dit "is nie baie nie".

Volgens die Sunday Correspondent het die groep ANC-lede, wat intussen uit die organisasie geskors is, in Kenia gesê hulle is in die berugte "Quatro-kamp" in Angola aangehou waar talle mense gemartel en doodgemaak is. Hulle meen daar is nog tussen 100 en 120 mense in die kamp.

Vrye Weekblad is 'n onafhanklike weeklikse koerant wat uitgegee word deur Wending Publikasies Beperk (Reg. no. 88/04168/06). Die direkteure van Wending Publikasies Beperk is Max du Preez, Christo Nel, Chris Otto, Van Zyl Slabbert en Sample Terreblanche. Die aandeelhouers van Wending Publikasies Beperk is die direkteure en werknemers van die maatskappy.

Wending Publikasies Beperk en Vrye Weekblad se adres is: Breëstraat 153, Newtown.
Die posadres is Posbus 177, Newtown 2113.
Die telefoonnommer is (011) 836-2151-9 en die faksnommer 838 5901.

Redaksie

Redakteur: Max du Preez
Hoofredaksie: Elsabé Wessels, Jacques Pauw, Ina van der Linde
Nuusredaksie: Christelle Terreblanche, Christelle de Jager, Audrey Brown, Pearlie Joubert, Phineus Tshukudu, Irene Louw
Sub-redakteur: Ryk Hattingh
Ontwerp: Andrea Vinassa, Esma Anderson
Vrydag-redaksie: Andrea Vinassa, Koos Prinsloo
Sportredakteur: Tinus Horn
Vrye Weekblad Boeke/Books: Koos Prinsloo, Ryk Hattingh

Bestuur

Advertensies en bemarking: Manie Eagar, Gwynne Bramley Wray
Administrasie en verspreiding: Kee-Leen King
Redaksionele assistente: Laetitia Pople, Cathy Fennessy
Boekhouding: Clara Nkutha
Kantoorbestuur: Joseph Moetesi, Vernon Zulu, Hazel Woodward

Buitekantore

Kaapstad-kantoor: Elsabé Wessels. Tel (021) 22 2520
Pretoria-kantoor: Ina van der Linde. Tel (012) 834 879

Vrye Weekblad kos R1,33 plus 17c AVB. Dit kos R75 (AVB ingesluit) om vir 'n jaar lank in te teken, en R40 (AVB ingesluit) vir ses maande. In Namibia, Swaziland, Lesotho en Botswana kos die koerant R1,50 plus verkoopbelasting. Tariewe vir buitelandse intekenare is by navraag by Cathy Fennessy beskikbaar.
Probleme met verspreiding moet gerig word aan Cathy Fennessy by (011) 836 2151.

Vervolg van bladsy 1

Skuilplek vir 'terro's'

optredes, binne- en buitelands, indringend ondersoek moet word sodat besluit kan word wat se optrede geneem moet word. Daar is moreel geen verskil tussen 'n terreurdaad binnelands of buitelands nie, meen hy.

"Daar is gevalle, soos sekere hakkejag-operasies en oorlogsdade, wat verskoon kan word. Maar daar is baie gevalle waar daar blote chaos en bloedvergieting gesaai is om destabilisasie te veroorsaak. In die proses is baie onskuldiges dood. Dit is onverskoonbaar," sê hy.

Verskeie anti-apartheidsgroepe in Kaapstad en Johannesburg is besig om hulle voor te berei vir 'n veldtog om die regering te dwing om ook na buitelandse operasies te kyk. Protesveldtogte word in dié twee stede beplan en briewe word aan De Klerk geskryf.

Daar is ook planne om protesoptogte met sy aankoms in Europa te hou. De Klerk vertrek enkele dae na sy samesprekings met die ANC vroeg in Mei na Europa vir 'n reeks ontmoetings met Europese staatshoofde.

Die organiseerders van die veldtog wil die moord op Dulcie September, die verteenwoordiger van die ANC in Frankryk wat in 1988 in Parys doodgeskiet is, gebruik om die Franse regering onder druk te plaas voor sy ontmoeting met De Klerk. 'n Suid-Afrikaanse agent het onlangs erken dat hy dié moord help beplan het.

Die regering sê dat daar nie uitleweringsooreenkomste tussen Suid-Afrika en sy buurlande bestaan nie, wat beteken dat enige gewese agent of enige ander persoon wat politieke terreur in een van dié lande gepleeg het, veilig is.

Dit het onlangs tot gevolg gehad dat verskeie lede van die BSB-sel van kol Staal Burger, wat na bewering verantwoordelik was vir die moord op die Swapo-leier Anton Lubowski, weer hul verskyning in die openbaar kon maak omdat hulle gevrywaar is van enige gevaar van vervolging.

Een van hulle, Calla Botha, het verlede week in Toyota se Klubtoernooi in Durban vir Roodepoort gespeel. Hy en sy makkers weier om getuienis te lewer in die saak waarin Donald Acheson in die Windhoekse hooggeregshof aangekla word weens die moord op Lubowski.

Dieselfde geld die leier van die AWB in Johannesburg, Leonard Veenendal, wat vir minstens twee moorde en 'n aanval op 'n Untag-vesting in Namibia gesoek word. Hy het vandeesweek sy verskyning gemaak en trots in sy AWB-uniform op die voorblad van 'n Johannesburgse koerant verskyn. Sy mede-verdagte, Darryl Stopforth, het ook dié week koerantonderhoude toegestaan nadat hy weke lank in Soweto geskuil het.

Veenendal en die BSB-sel het weggekruip totdat Namibia onafhanklik geword het. Daarna was hulle veilig en kon weer hulle gesigte wys.

Kenners wys daarop dat meer as vyftig anti-apartheidsaktiviste die afgelope dekade in die buiteland vermoor is. Dit sluit nie eens die getal burgerlikes en militêre personeel in wat in ander lande om die lewe gebring is nie.

Moordbendes van die veiligheidsmagte het sedert 1980 drie hoofstede (Lesotho, Botswana en Mosambiek) binnegeval, twee eerste ministers (Zimbabwe en Lesotho), het afvalliges wat chaos in vier buurstate (Angola, Mosambiek, Zimbabwe en Lesotho), probeer vermoor gebring het, gesteun, die olietoevoer na ses lande ontwrig en die spoorverbinding na sewe lande ontwrig.

In baie gevalle het die veiligheidsmagte van plaaslik gewerfde agente gebruik gemaak om die terreurdade te pleeg. Talle van daardie agente skuil vandag in Suid-Afrika en geniet beskerming hier.

Van der Merwe sê die regering sal in die toekoms "'n baie goeie ogie" oor dié mense moet hou omdat hulle duidelik tot terreur in staat is. "Dit is die probleem as jy sulke mense wil beskerm," sê hy.

Van der Merwe sê die DP steun enige veldtog om die regering te oorreed om Harms se verwysingsraamwerk uit te brei. "Alle moordbende-dade moet ondersoek word, binnelands en buitelands, en dan kan ons besluit wat is reg en wat is verkeerd."

"Dit is totaal belaglik van die Harms-kommissie om agter die verskoning te skuil dat Namibia nou onafhanklik is en die moord op Lubowski nou kwansuis nie ondersoek kan word nie. As hy getuienis kan aanhoor oor Lubowski se beweerde spioenasie vir die regering, kan hy sekerlik ook getuienis aanhoor oor sy moord," sê Van der Merwe.

Hy sê die feit dat Harms nie buitelandse optredes aanhoor nie, het sonder twyfel te make met politieke skuiwe agter die skerms. Daar is van De Klerk se getrouste politieke ondersteuners in die kabinet wat duidelik nie buitelandse optrede ondersoek wil hê nie, want dit kan hulle impliseer.

Onderhandelings

ANC-vrywaring steeds die struikelblok

ELSABÉ WESSELS

UITSTEL aan die kant van die regering om vrywaring van vervolging aan ANC-lede te verleen, is tans 'n ernstige struikelblok in die vestiging van die ANC binnelands.

Ondanks die Staatspresident se aankondiging op 2 Februarie wat die ANC gewettig het en die terugkeer van politieke bannelinge voorsien het, stel ANC-bannelinge hul steeds bloot aan vervolging wanneer hulle die land binnekom.

Die regering sal nou spesiale vrywaring van vervolging aan ANC-bannelinge gee wanneer hulle in Mei vir die eerste ronde gesprekke met die regering na Suid-Afrika terugkeer, sê die ANC se woordvoerder in Lusaka, Tom Sebina.

Dit is deur die kantoor van die Staatspresident bevestig.

Die voorgestelde Wet op Immuniteit wat op 2 April deur pres FW de Klerk in die parlement aangekondig is, wat die regering magtig om formele amnestie te bied, sal nie betyds deur die parlement gehaas kan word om voor 28 April, wanneer die afvaardiging in Suid-Afrika aankom, in werking te tree nie.

Die ANC-lede op wie dit van betrekking is, is die ANC se algemene sekretaris, Alfred Nzo, die hoof van Umkhonto we Sizwe, Joe Modise, die voorsitter van die Suid-Afrikaanse Kommuniste Party, Joe Slovo, die ANC se hoof van buitelandse sake, Thabo Mbeki, en die hoof van godsdienssake, Ruth Mompati.

ANC-lede het geweier om hulself bloot te stel aan vervolging sonder die versekering van beskerming van die regering.

Die voorgestelde wetgewing sal die riglyne van vrywaring vir bannelinge wat die land vir onderhandeling-doeleindes binnekom, uiteensit.

Dit sal egter steeds nie geld as 'n algemene amnestie nie.

Die struikelblok rondom die verlening van vrywaring van vervolging het dié week die terugkeer van die ANC se buitelandse hoof, Thabo Mbeki, gekelder nadat Mbeki, wat die Kaapstadse persklub verlede week sou toespreek, nie 'n vrywaring wou aanvaar wat net op hom van toepassing is nie.

Leiersfigure in die ANC se jeugafdeling kon verlede naweek nie Sayco se eerste nasionale kongres op Nelspruit bywoon nie weens dieselfde rede.

Hoewel De Klerk op 2 April gesê het dat die wetsontwerp "binnekort" ter tafel gelê sou word, kan die minister van Justisie, Kobie Coetsee, nie 'n aanduiding gee van wanneer dit ingedien sal word nie.

Vrae oor polisie-optrede op Robertson

ELSABÉ WESSELS

MET 'n arsenaal donshaelpatrone, traanrookhouers en rubberkoeëls voor hom uitgestal, het die dominee van 'n klein Bolandse dorpie dié week vertel van die "brutale, onmenslike en barbaarse" optrede van die Suid-Afrikaanse Polisie.

Kinders is in die gesig geskiet, en moeders met babas en ou mense gewond toe die Bolandse polisiemanne verlede week met donshael, traanrook en rubberkoeëls op hul losgetrek het, beweer inwoners.

Robertson se bruin gemeenskap is geruk deur die aanval. Altesame 90 mense is gewond. Die sendingkerk-dominee, Jimmy de Wet, het die vergadering van die inwonervereniging die aand met gebed geopen en 'n mede-leraar het die skriflesing waargeneem.

"Ons was besig om op gewyde wyse die laaste vers van Nkosi Sikelel'iAfrika te sing, toe die polisie sonder enige waarskuwing traangas in die saal gegooi en met donshael en rubberkoeëls op die mense begin skiet het.

"'n Duisend mense het tegelyk by twee deure probeer uitkom," vertel hy. Volgens 'n onderwyser op die dorp, Frederick Booysen, het die dorp se ambulansmanne opdrag gekry om nie die beseerdes na die hospitaal te neem nie.

'n Dag later het brig Leon Mellet, woordvoerder van Wet en Orde, aangekondig dat 'n departementele ondersoek na die voorval gelas is. Mellet wou dié week "nie moeite doen" om uit te vind deur wie die ondersoek gedoen word nie.

Die voorval het die Woensdag voor Paasnaweek plaasgevind. Inwoners van die dorp vertel dat polisieversterkings die middag reeds van Worcester se kant af ingestuur is en dat dit alom bekend was dat daar dié aand 'n vergadering van die voorgestelde inwonervereniging sou wees.

Die polisieverslag van die gebeure verskil skerp van dié wat deur die inwoners vertel word. Volgens 'n verklaring wat deur die SAP in Pretoria uitgereik is, het 'n groep bruin jeugdiges om ses-uur die gemeenskapsaal oorgeneem nadat 'n vergadering om vier-uur daar begin het.

Teen 9.20 die aand het die polisie daar verby gery en is hulle met klippe gegooi. Polisieversterkings is aangevra en ook hulle is met klippe gegooi. Om 10.20 het die mense uit die gebou gekom. Volgens die verklaring is die polisie weer met "objekte uit die saal" gegooi.

"Die polisie het traanrook, rubberkoeëls en donshael gebruik om die skare uitmekaar te jaag. Negentig mense is by die hospitaal behandel, waarvan 37 met donshael-wonde," lui die verslag.

Lede van die tussentydse-komitee van die inwonersvereniging het dié week die verklaring van die polisie puntsgewys verwerp.

Volgens hulle het hulle lede van die bestuurskomitee die middag om vieruur ontmoet. Hulle ontken dat jeugdiges die saal in dié tyd oorgeneem het. Hul vergadering het tot sesuur geduur.

Volgens hulle het die mense wel buite die saal gewag vir die openbare vergadering wat om agtuur die aand sou begin. 'n Munisipale werker het die saaldeure oopgesluit.

Volgens hulle het die vergadering toe agtuur begin. Hulle ontken dat daar enige klipgooiery by die saal was. Volgens hulle sou die beamptes aan diens hulle ingelig het oor sulke voorvalle.

"Om 10.40nm, terwyl die vergadering nog aan die gang was, het die polisie eers met rubberkoeëls op mense binne in die saal geskiet wat deur traanrook en donshael gevolg is."

Volgens Booysen het die komitee later gevra dat al die oorblyfsels van die rubberkoeëls, traanrook en donshael in die saal opgetel word om as bewysstukke te dien.

Booysen sê die inwonersvereniging word in protes teen die bestaande bestuurskomitee op die been gebring. Ondersteuners van die inwonersvereniging eis die ontbinding van die bestuurskomitee.

Die inwoners meen dit was oor die protesoptog van die kinders by die skool dat polisieversterkings ingestuur is. Volgens Booysen het die kinders die oggend van die voorval op 11 Februarie oor dorpsklagtes betoog.

Die inwoners is veral ontevrede oor 'n vullishoop wat in die middel van die dorp staan. Klagtes daaroor val op dowe ore, sê hulle.

Politiek agter Zonnebloem-sluiting

PEARLIE JOUBERT

ONGEVEER 80 persent van die Oud-Zonnebloem-studente werk nou in kafees en supermarkte nadat die Departement van Onderwys en Kultuur (DOK), ná volgehoue boikotaksies teen die sluiting van Zonnebloem, besluit het om 15 persent van elke student in die eindeksamen af te trek.

DOK het Zonnebloem, die oudste opleidingskollege in die Kaap, aan die einde van verlede jaar gesluit.

Skerp kritiek is deur die rektor en personeel van Zonnebloem aan DOK gestuur om beswaar aan te teken teen die benadeling van die studente.

Dié Kaapse Kollege bestaan reeds vanaf 1840 en Johannes Stuurman van die Universiteit van Wes-Kaapland, vroeër van Zonnebloem, sê studente van dié onderwyskollege ervaar die sluiting as 'n politieke skuif.

"Zonnebloem is in Distrik Ses geleë en toe dié deel van die Kaap as 'n blanke gebied geproklammeer is, het DOK besluit ons moet ook skuif."

Thinus Dempsey, skakelbeampte van DOK, sê die sluiting het niks met dié Wet op Groepsgebiede te doen nie. In September verlede jaar, nadat beamptes van DOK gesê het Zonnebloem gaan gesluit word en 15 persent gaan van elke student in die eindeksamen afgetrek word, is 'n brief aan DOK gerig om protes daarteen aan te teken.

In die brief het personeellede gesê dié "drastiese verlaging van punte is 'n aanklag teen ons integriteit as onderwysmense. Ons beskou dit as 'n mosie van wantroue in ons oordeelsvermoë. Daar word nou skielik in 1989 baie eksplisiet gesuggereer dat ons as dosente nie meer met die nodige voldoening en oortuiging kan evalueer nie. Waar lê die fout?"

Toe dit verlede jaar bekend word dat Zonnebloem gesluit gaan word, het studente 'n boikot-aksie uitgeroep wat tot gevolg gehad het dat studente net ongeveer 35 dae formele klasse gehad het.

'n Onderwysinspekteur en moderator van DOK belas met kolleges, N Fleurs, het verlede jaar op 'n massabyeenkoms aan studente gesê net 20 persent van die studente sal slaag omdat net 20 persent klasse bygewoon het.

Dempsey sê bloot die nodige "modirering van punte is gedoen - soos geskied by alle ander kolleges".

Die personeellede het Fleurs se opmerkings as 'n "beterweterige, ek-ken-alles-en-julle-niks-houding" beskryf.

Personeellede het daarop gewys dat studente hul nodige praktiese verpligtinge ten opsigte van proefonderwys voltooi het. Spesiale klasse is ook aangebied na die boikot-aksie om akademiese werk in te haal.

Volgens die personeel het DOK begin met 'n tradisie om studente te druip. "Ons is van mening dat as bevind word dat 'n student as sodanig moet druip, hy of sy sal druip.

Volgens studente het hulle die sillabus voltooi en dosente aan die kollege was ook tevrede daarmee dat hulle die nodige kennis gehad het om die eksamens te slaag.

Dempsey is ook van mening dat 80 persent van studente gedruip het weens die "uitgebreide ontwrigting van normale opleiding".

"Studente was geensins behoorlik voorberei om eindeksamnes af te lê met die hoop om sukses te behaal nie. Daarom het die meeste studente in hul finale eksamen gedruip."

Ander onderwyskolleges in die Wes-Kaap wat met sluiting gedreig word, is Wesley, Athlone, Sally Davis en Oudtshoorn in die Suid-Kaap.

Die eerste aflewering van Swapo se oorlogswapens het uit Angola in Namibia aangekom onder begeleiding van bykans 700 voormalige lede van Plan en sal aan die nuwe Namibiaanse weermag geskenk word.

Te midde van gerugte dat Namibia oorweeg om teen Unita op te tree, het Hage Geingob, die eerste minister, belowe dat die wapens net in die verdediging van die land gebruik sal word, maar aangedui dat daar bewyse bestaan van sekere elemente wat Namibia probeer destabiliseer. Onder die wapens is verskele "Stalin-orrels" asook lugafweerkannone en B21-vuurpyllanseerders.

Die Namibiaanse polisie het intussen met 'n moordondersoek begin nadat 'n polisieman, sersant Danie van der Westhuizen, 34, van die Oshakati-polisie, doodgeskiet is toe hy ondersoek ingestel het na 'n wapen-opslagplek by 'n huis op dié noordelike dorp. Hy is na bewering deur 'n groep gewapende lede van Plan geskiet.

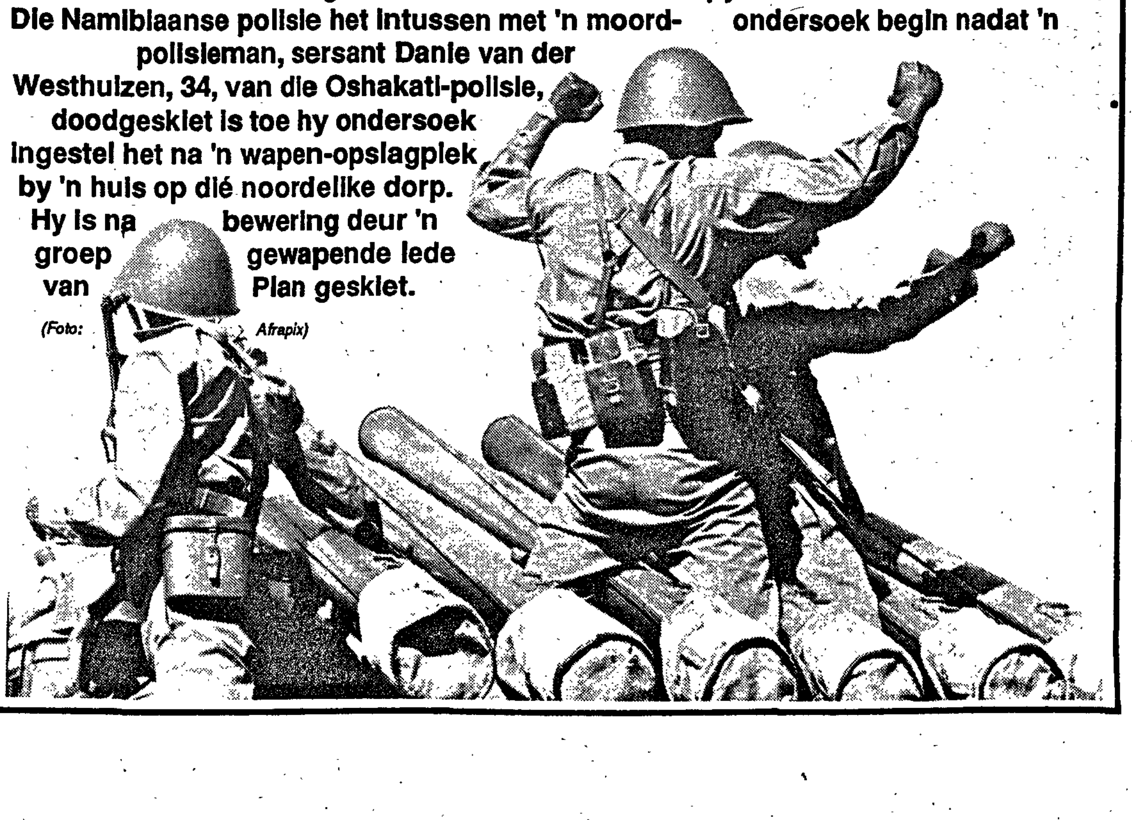

(Foto: Afrapix)

Shell ondersteun die reg van alle mense om te woon waar hulle wil

Ons werk om nou 'n verskil te maak.

Verdoemende getuienis

Gee ons dié moordenaars, vra Zimbabwe

Daar is groot druk op die regering om die Harms-kommissie opdrag te gee om moordbendes se buitelande optredes ook te ondersoek. Daar is verdoemende getuienis uit verskeie oorde van jare van Suid-Afrikaanse destabilisasie in suider-Afrika. Talle buitelandse moordenaars skuil in Suid-Afrika. Die lêers van die Zimbabwese intelligensiediens vertel 'n verhaal van chaos en bloedvergieting. JACQUES PAUW doen verslag

HIER is hulle: Zimbabwe se mees gehate en gesoeke misdadigers. Die mans op die foto's is almal Suid-Afrikaanse agente wat sedert onafhanklikheid in 1980 'n spoor van dood, verwoesting en verraad deur dié land gelaat het.

Hulle skuil almal in Suid-Afrika en geniet die beskerming van die Suid-Afrikaanse regering. Intelligensie-verslae uit Zimbabwe sê hulle is gewese lede van die Rhodesiese veiligheidsmagte wat na onafhanklikheid deur die SA veiligheidsgemeenskap gewerf en betaal is.

Verskeie Suid-Afrikaanse agente is die afgelope jare in Zimbabwe gevang en veroordeel vir terreur en hoogverraad. Van hulle is reeds gehang, ander wag nog op begenadiging, ander gaan vir nog baie jare in die tronk sit.

Intelligensiebronne uit Zimbabwe meen dat dié mans steeds vir Suid-Afrikaanse Militêre Intelligensie (MI) teen Zimbabwe werk en die destabilisering van die land en die omverwerping van pres Robert Mugabe se bewind beplan.

Vandeesweek het die waarskuwing uit Harare gekom: ons hou die verrigtinge in die Anton Lubowski-sage in Namibia baie goed dop. Indien uitlewering slaag, wil ons dié vier en ander ook hê.

Die twee mees gesoeke mans in Zimbabwe, is Christopher "Kitt" Bawden, 37, en Graham Banfield, wat albei vandag iewers in Suid-Afrika skuil. Albei is gewese lede van die Rhodesiese veiligheidsmagte en werk op 'n "vryskutbasis" vir die SA Weermag.

Bawden word gesoek vir die moord op Obert Mwanza, die bomaanslag op die lewe van sy eertydse skoolvriend en ANC-aktivis Jeremy Brickhill en verskeie ander bomontploffings en operasies in Zimbabwe.

Banfield was die brein agter verskeie terreurdade in Zimbabwe, onder meer die moord op die ANC-verteenwoordiger Joe Gqabi.

Die Zimbabwese intelligensiediens (ZI) het getuienis dat Bawden en Banfield die afgelope jare leiers van "selle" van die SA Weermag is wat agente in Zimbabwe gewerf en operasies uitgevoer het. Hulle was nog so onlangs as 1988 militêr bedrywig in dié land.

Bawden, lid van 'n gesiene en welvarende Zimbabwiese familie, het onlangs sy stilswye verbreek toe hy 'n Britse televisiespan wat 'n program oor moordbendes vervaardig het, gebel en ontken het dat hy ooit vir die SA Weermag in Zimbabwe gewerk het. Zimbabwe sê egter die getuienis teen hom is verdoemend.

Vyf lede van sy sel of netwerk - Kevin Woods, Michael Smith, Barry Bawden ('n neef), Phillip Conjwayo en Rory Maguire - is twee jaar gelede gevonnis en strawwe opgelê wat gewissel het tussen sewe jaar tronkstraf tot die doodstraf vir terreur en hoogverraad. Hulle het Kitt Bawden as hul leier geïdentifiseer.

Verskeie ander lede van die sel het ná die reeks inhegtenisnemings terug na Suid-Afrika gevlug waar hulle vandag nog vir die SA Weermag werk, sê ZI.

Tydens die verhoor van Woods, wat binnekort tereggestel mag word, is nog 'n Suid-Afrikaanse agent en gewese Britse huursoldaat, Sammy Beahan, daaraan skuldig bevind dat hy Woods en die beskuldigdes in die mislukte reddingsplan probeer bevry het.

Ander SA agente wat hom gehelp het, onder hulle 'n Zimbabwiese blanke lugmagoffisier, Gary Kane, het na Suid-Afrika teruggevlug toe Beahan met 'n arsenaal wapens betrap is. Voor Kane met 'n ligte vliegtuig oor die grens is, het hy 'n elfjarige meisie in die maag geskiet.

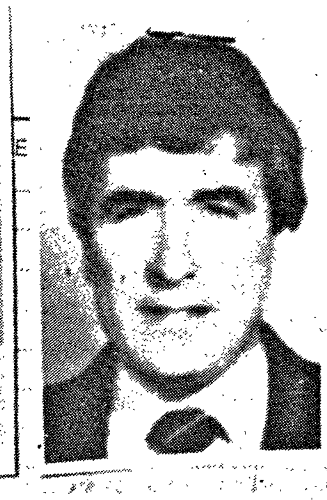
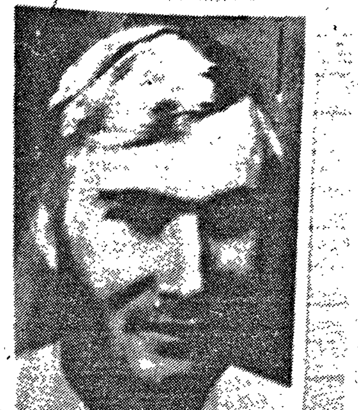

Bo links: Alan Trowsdale, SA agent wat gesoek word vir verskeie terreurdade.
Bo regs: Geoffrey Price, SA agent wat gesoek word vir die moordaanslag op Robert Mugabe en sy kabinet en moord op sewe onskuldiges.
Onder links: Graham Banfield, SA agent en brein agter verskeie terreurdade, onder meer die moord op die ANC-leier Joe Gqabi.
Die persoon regs onder se van is Hart, waaroor min bekend is, maar ook 'n SA agent wat gesoek word vir terreurdade.

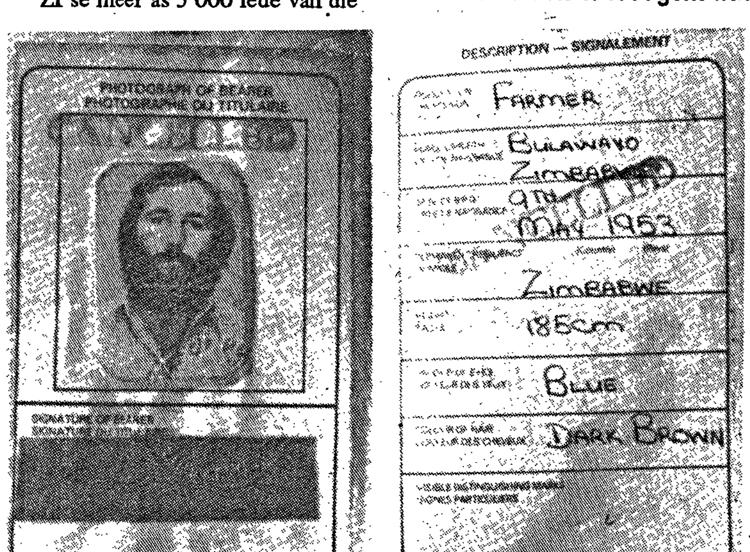

Zimbabwe se mees gesoeke man: Christopher "Kitt" Bawden, agent van die SA Weermag wat gesoek word vir moord, poging tot moord, hoogverraad en sabotasie. Hy skuil in Suid-Afrika.

ZI sê meer as 5 000 lede van die destydse Rhodesiese veiligheidsmagte het na onafhanklikheid na Suid-Afrika uitgewyk. Van hulle het by die SA weermag aangesluit en gehelp met die totstandkoming van 'n destabiliseringsmag wat kort-kort na Zimababwe teruggekeer het.

Hulle was onder meer verantwoordelik vir 'n moordaanslag op Mugabe, die opblaas van 13 vegvliegtuie, die moord op die ANC-verteenwoordiger in Harare Joe Gqabi en verskeie ander terreurdade waarin tientalle burgerlikes dood is.

Harare hou vol dat van die agente op hul soeklys eindelik aan Zimbabwe uitgelewer móét word. Hoewel daar nou min hoop bestaan, glo hulle dat uitlewering in die toekoms moontlik mag wees.

Hier is 'n lys van Suid-Afrikaanse wandade in Zimbabwe:

* In Augustus 1981 het 'n reeks ontploffings die Inkomo-barakke buite Harare geruk. Meer as 50 miljoen Zimbabwe-dollar (sowat R45 miljoen) se wapens en ammunisie is verwoes. 'n Zimbabwese bomdeskundige, kaptein Patrick Gericke, is aangehou. Suid-Afrikaanse agente het hom kort daarna bevry deur die ondersoekbeamptes se vrou en kind te ontvoer en hom te dwing om Gericke te bevry. Hy skuil in Suid-Afrika.

* In Desember 1981 het 'n bom, wat geplant was op die dak van die vertrek waar die kabinet ontmoet, die hoofkwartier van Zanu in Harare verwoes. Net 'n vertraging het Mugabe en sy ministers gered. Sewe mense is dood en 124 is beseer.

Die verdagte is Geoffrey Price, wat verantwoordelik was vir die persoonlike veiligheid van Mugabe en die kabinet. Twee sekuriteitsbeamptes wat na die tyd aangehou is, het erken dat hul saam met Price deel van 'n spioenasienetwerk vir Suid-Adfrika was.

Kort na die twee aangehou is, maar voor hul erkenning, het Price via Brittanje na Suid-Afrika gevlug, waar hy vandag nog skuil.

* In Julie 1982 is 13 vegvliegtuie opgeblaas. Die intelligensiediens glo dat gewese lede van die Rhodesiese veiligheidsmagte met die hulp van MI vir dié terreur verantwoordelik was.

* 'n Bom is in Februarie 1981 in die motor van die ANC-verteenwoordiger in Zimbabwe, Joe Gqabi, se kar gevind. Vyf maande later, op 30 Julie, is hy voor sy huis in Harare doodgeskiet.

Zimbabwe meen hy het genoeg getuienis om Banfield weens dié moord aan te kla. Hy het ná onafhanklikheid na Suid-Afrika gekom en by die SA Weermag aangesluit.

Banfield was in Zimbabwe toe Gqabi vermoor is. Volgens vriende van Banfield wat na die tyd ondervra is, het hy tydens sy besoek gespog: "I came here on business and pleasure. The business was to kill Gqabi, the pleasure was going to his funeral.

* In 1982 word drie blanke mans doodgeskiet wat Zimbabwe vanuit Suid-Afrika oor die Limpoporivier binnegesypel het. Kaarte en dokumente wat by hul gevind word, dui daarop dat hul SA agente was wat op pad was om die spoorverbinding tussen Zimbabwe en Mosambiek op te blaas.

* Daar was verskeie ander, kleiner voorvalle wat op Suid-Afrikaanse destabilisasie dui. Tot onlangs nog, glo ZI het Suid-Afrika opleidingskampe gehad wat gebruik is om agente op te lei en sendings teen Zimbabwe te beplan.

* In een geval het twee gewese lede van die Rhodesiese veiligheidsmagte beweer hul gewese bevelvoerder, Graham Banfield, het hul werk in Suid-Afrika aangebied. Hulle is saam met hom na Suid-Afrika waar hul lede van Militêre Inligting ontmoet het.

Die twee mans is in verskeie kampe opgelei en is deur Banfield op verskeie missies na Zimbabwe gestuur.

* Zimbabwe glo dat Suid-Afrika in 1984 'n groep afvalliges in Matabeleland na Suid-Afrika gebring en 'n bende hoogs-opgeleide terroriste teruggestuur het na Zimbabwe om terreur te pleeg. In intelligensiekringe staan hulle bekend as "Super-ZAPU". Van hulle is gevang en het hulle Suid-Afrikaanse bande erken.

Die persoon wat dié bende saamgestel het, is Matt Calloway, wat 'n senior offisier in die Zimbabwiese nasionale intelligensiediens was, maar na Suid-Afrika gevlug het kort voor sy betrokkenheid bekend geword het.

* Die intelligensiediens glo dat Suid-Afrika verantwoordelik was vir die bomontploffings wat gepaard gegaan het met die besoek van die Eminent Persons Group aan Suider-Afrika in 1986. Bawden en Woods word onder meer hiervoor blameer.

* In Januarie 1988 het Bawden en sy sel probeer om 'n ANC-huis in Bulawayo op te blaas. 'n Werklose man, Obert Mwanza, is deur Bwaden en Kevin Woods gehuur om die kar te bestuur en voor die ANC-huis te parkeer. Bawden het 'n ent van die huis af gesit en die bom laat ontplof.

Die onskuldige Mwanza is in stukke geruk en nog twee mense is dood. Drie dae later was Bawden terug in Suid-Afrika. Woods en ander lede van die sel is in hegtenis geneem en veroordeel.

* In Oktober 1988 is die ANC-aktivis Jeremy Brickhill en sy vrou Joan baie ernstig beseer in 'n bomontploffing waarvoor Kitt Bawden en sy sel ook verantwoordelik gehou word. Bawden en Brickhill was saam op skool en het mekaar kort voor die ontploffing 'n paar keer ontmoet. Tog ontken Bawden dat hy Brickhill ken.

Kevin Woods en Michael Smith het tydens hul hofsaak erken dat Bawden hul leier en bevelvoerder was en dat hulle vir Suid-Afrikaanse Militêre Inligting gewerk het. Hulle is al drie lede van die destydse Rhodesiese Spesiale Magte.

Woods het getuig dat hy in 1983 met vakansie in Suid-Afrika vir die SA Weermag gewerf is deur Alan Trowsdale, 'n gewese Rhodesiese polisieman wat nou in Suid-Afrika woon. Hy het 400 Zim-dollars per maand ontvang en het 'n kamera en radio ontvang om boodskappe na Suid-Afrika te stuur. Hy het tot in 1986 nog vir ZI gewerk.

* Sammy Beahan is deur die einste Trowsdale gewerf om Woods, Smith en die ander beskuldigdes te bevry. Lt Gary Kane, vlieënier in die Zimbabwiese lugmag, is gewerf om 'n helikopter te steel om die mans na veiligheid te vlieg. Verskeie ander agente is ook vir die redpoging gewerf.

Die hele poging het misluk, Beahan is gevang, en die res, insluitende Kane, het na Suid-Afrika gevlug waar hulle vandag nog skuil. Die lys van mense wat almal lede van die sel was, is meestal gewese lede van die Rhodesiese veiligheidsmagte.

Bo-aan die lys is Branfield en Bawden. Kort agter hulle is Kane, Trowsdale, Price, Gericke en talle ander. Hulle is almal hard gemaak deur die Zimbabwiese bosoorlog en kon meerderheidsregering nooit aanvaar nie.

Polisie-moordbendes

Maandag is dit Dirk Coetzee en Harms

Deur JACQUES PAUW, wat volgende week verslag uit Londen gaan doen oor kaptein Dirk Coetzee en David "Spyker" Tshikalange se getuienis voor die Harms-kommissie.

KAPTEIN Dirk Coetzee betree Maandag vir die eerste keer sedert November verlede jaar weer Suid-Afrikaanse grondgebied wanneer hy in Suid-Afrika-Huis in Londen sy verhaal van polisie-moorde aan die wêreld gaan vertel.

Sedert Coetzee se uittog uit Suid-Afrika, wat gelei het na bestemmings in Mauritius, Europa, Zimbabwe en uiteindelik 'n ANC-vesting in Zambië, het dié gewese polisieman net twee wense gehad: om weer voet op Suid-Afrikaanse bodem te sit en voor 'n onafhanklike kommissie van ondersoek te getuig.

Coetzee het Sondag sy 45ste verjaardag saam met sy broer, dr Ben Coetzee, in Lusaka gevier waar die twee hulle voorberei het vir Coetzee se getuienis wat na verwagting wêreldwye belangstelling gaande sal maak.

Van Suid-Afrika se bekendste regslui het dié week in die Britse hoofstad begin saamtrek om hulle voor te berei om Coetzee aan te hoor, sy getuienis te lei en hom onder kruisverhoor te neem.

Die groot vraag wat na al die maande van onthullings en aantygings onbevestig bly, sal in Coetzee se getuienis sterk na vore kom: wie het almal geweet van die moordbendes? Hoe hoog gaan dit op?

Coetzee kom eers oor die naweek in Londen aan. Hy is vroeër verwag, maar die ANC het besluit om hom eers later te stuur. Dit gee sy regspan net twee dae om met hom te konsulteer voor hy moet getuig.

Dit is in dieselfde stad waar Coetzee vir die eerste keer verteenwoordigers van die ANC ontmoet het en by dié organisasie aangesluit het in die hoop om met 'n nuwe lewe te begin.

Hoewel nie uniek nie, is dit hoogs uitsonderlik dat 'n regter en voorsitter van 'n kommissie van ondersoek getuienis in die buiteland aanhoor. Gewoonlik stuur die voorsitter iemand om namens hom na buitelandse getuienis te luister.

Dit het dié week bekend geword dat die adjunk-kommissaris van polisie en hoof van die forensiese laboratorium, genl Lothar Neethling, sy regspan na Londen gestuur het om na Coetzee se getuienis oor die vergiftiging van ANC-verdagtes te luister en hom moontlik onder kruisverhoor te neem.

Neethling het einde verlede jaar 'n lastereis van R1 miljoen teen Vrye Weekblad ingestel nadat Coetzee beweer het dat hy gif by Neethling gekry het om verdagtes mee te vergiftig. Hy moes glo ook vir die generaal rekord hou oor die uitwerking van die gif.

Coetzee kom Maandag vir die eerste keer weer van aangesig tot aangesig met 'n oud-kollega: genl Ronnie van der Westhuizen, ondersoekbeampte van die polisie wat in die verlede al 'n interne aanklag teen Coetzee moes ondersoek.

Coetzee se getuienis is die spil waarom regter Harms, wat uit verskeie oorde skerp gekritiseer is omdat hy bevooroordeeld sou wees, se ondersoek na polisie-moordbendes draai. Die polisie ontken steeds, selfs ná die getuienis van veroordeelde Almond Nofomela, dat moordbendes amptelik bestaan het.

Die polisie gaan sonder twyfel probeer bewys dat Coetzee 'n twyfelagtige getuie met 'n donker verlede is en dat hy alleen en sonder die medewete van sy meerderes opgetree het.

Coetzee, wat die afgelope maande in 'n swartsmeerveldtog deur die polisie en oud-kollegas van dranksmokkelary en vroueslanery tot malheid beskuldig is, gaan sonder twyfel onder baie skerp kruisverhoor geneem word oor sy beweerde "donker verlede" en oortredings wat hy as polisieman sou gepleeg het.

Daarteenoor gaan Coetzee aanvoer dat elke operasie waarop die moordbende uitgestuur is, die magtiging van polisie-hoofkwartier en sy meerderes gehad het. Hy sal vertel hoe die polisie oud-ANC's "gedraai" en uiteindelik gebruik het om teenstanders van die regering te vermoor.

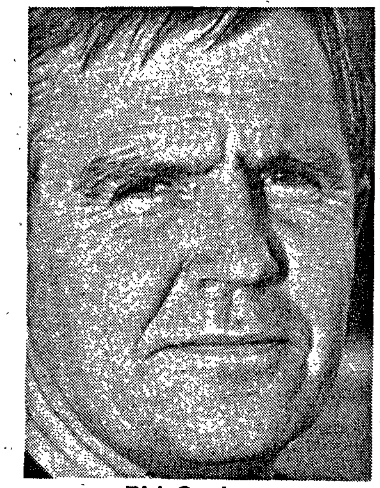

Dirk Coetzee

Coetzee se verduideliking oor sy betrokkenheid draai rondom opdragte wat hy van brigadiers Willem Schoon, Nic van Rensburg en H van der Hoven ontvang het en goedkeuring wat die gewese kommissaris van polisie, genl Johan Coetzee, aan die sendings van die moordbendes verleen het.

In die proses gaan Coetzee ook van die bekendste en mees gerespekteerde polisiemanne impliseer: sy ou-vriend en baasspioen Craig Williamson, huidige moordbendebevelvoerder Eugene de Kock, luit Paul van Dyk en natuurlik Neethling.

Hoewel regter Harms nie opdrag het om operasies oor landsgrense heen te ondersoek nie, sal Coetzee se getuienis ook buitelandse optrede van die moordbende insluit: 'n aanval op 'n huis in Botswana, 'n bomontploffing in Swaziland en vele ander.

Weens Coetzee se vriendskappe met Williamson en polisie-agent Peter Casselton, dra hy intieme kennis oor die bomontploffing by die kantore van die ANC in Londen in 1982, die moord op Jeanette Schoon en haar dogtertjie, en die moord op Ruth First.

Coetzee se eertydse makker in die moordbendes, David "Spyker" Tshikalange, sal ook in die volgende twee weke in Londen getuig oor sy aandeel in die moordbende en veral die moord op die menseregte-prokureur Griffiths Mxenge in Durban in 1981.

Regsgeleerdes verwag dat Coetzee en Tshikalange se getuienis van die moord op Mxenge van deurslaggewende belang gaan wees. "Nofomela het die grondslag gelê, nou sal Coetzee en Tshikalange se getuienis sy weergawe moet bevestig," sê Coetzee se prokureur, Ahmed Motala van Regslui vir Menseregte.

Motala stem saam dat Coetzee die verantwoordelikheid vir die moordbendes "hoër op" na Van Rensburg, Schoon en Van der Hoven kan skuif wat later as getuies geroep kan word.

Streng veiligheidsmaatreëls word vir Coetzee se aankoms en verblyf in Londen getref. Die ANC se plaaslike veiligheidskantoor in Londen is hoofsaaklik verantwoordelik vir sy veiligheid.

Benewens Harms en van sy personeel, sal die sitting ook bygewoon word deur die regspanne vir Coetzee en Tshikalange, die SA Polisie en individuele polisiemanne, die SA Weermag, Neethling, die Mxenge-familie en die Kommissie na Informele Onderdrukking.

Vrye Weekblad word by die sitting verteenwoordig deur Lauren Jacobsen van die regsfirma Bell Dewar en Hall.

Vrye Weekblad

Dra die Groen en Goud (met 'n bietjie swart by). En die Oranje, Blanje en Blou. Dit is die kleure van ons nuwe T-hemp. En as dit jou verwar, dan beteken dit waarskynlik jy weet wat vandag in ons land aan die gang is.

Teken in op Vrye Weekblad (R75 vir 'n jaar, R40 vir ses maande, AVB ingesluit) en ons stuur 'n gratis T-hemp saam. Of bestel een teen R15 (AVB en posgeld ingesluit) van Posbus 177, Newtown 2113.

Ek wil Vrye Weekblad vir 12 / 6 maande by my huis afgelewer hê en sluit 'n tjek/poswissel vir R75 / R40 hierby in.

Naam ____________________

Adres ____________________

Poskode ____________________

ONS IS DIE NUWE SUID-AFRIKA

Stuur aan Die Sirkulasiebestuurder, Posbus 177, Newtown 2113

Jeugkrag en die ANC

'Ons wil niemand uitsluit nie'

Die afgelope naweek het daar tussen die ongeveer 1 200 "jong leeus" 'n Afrikaner met 'n das en baadjie gesit. Werner Viljoen, voorsitter van die Jeugkrag-tak op die kampus van die Universiteit van Pretoria was 'n uitgenooide gas by dié eerste nasionale byeenkoms van die South African Youth Congress (Sayco). PEARLIE JOUBERT het met hom gaan gesels

JEUGKRAG word beskryf as 'n NP-simpatieke organisasie. Julle het aan die begin van die jaar met die ANC gepraat en was gaste by die Sayco-kongres. Hoekom het Jeugkrag nou eers met die ANC gaan praat?

Jeugkrag beskou die ANC as belangrike rolbekleërs in Suid-Afrika. Die ANC besef ook nou dat dit belangrik is dat verskillende jeugorganisasies bymekaar moet uitkom. Die politieke klimaat is ook nou eers ryp vir jeugorganisasies om met mekaar te praat. Dit is tog 'n algemene tendens dat meer mense vandag besef dat hulle met mekaar moet praat.

Het Jeugkrag nie eers vir die NP gewag om die pad oop te maak vir gesprek met die ANC nie?

Nee, Jeugkrag wou nog altyd gesprek stimuleer.

Waar pas Jeugkrag in die politieke toekoms van Suid-Afrika in?

Ons beskou onsself as groterwordend en 'n organisasie wat toenemend gesprek gaan inisieer. Ons bring mense bymekaar om saam te gesels oor die toekomstige Suid-Afrika.

In hoe 'n mate verskil Jeugkrag se standpunte en politieke ideale met dié van die ANC en ander organisasies soos Sayco, Nusas en Sansco (South African Students Congress) s'n?

Ek kan regtig nie nou aan verskille dink nie.

Van die ANC-jeug se kant af, sien hulle dat ons die mees akkomoderende jeugorganisasie is. Ons wil niemand uitsluit nie en gaan ons nie skaar by een of ander verenigde groep nie, maar sien onsself in die middel om sodoende groepe by mekaar uit te bring."

Jeugkrag wil ooreenkomste tussen verskillende groepe uitbring in plaas daarvan om die verskille te beklemtoon. Ons beklemtoon miskien meer as ander politieke jeugorganisasies die onderhandelingspolitiek, maar ons sit almal saam met die gemeenskaplike einddoel - naamlik die totstandbringing van die nuwe Suid-Afrika.

Waarom dink jy was die ANC geïnteresseerd in 'n gesprek met Jeugkrag?

Jeugkrag word tradisioneel beskou as 'n Afrikaner- en Afrikaanse politieke jeugorganisasie. Ek dink hulle wil weet wat die Afrikanerjeug dink.

Organiseer Jeugkrag dan nie ook onder swart en bruin studente nie?

Ja. Die nie-rassige front van Jeugkrag is egter nog soms problematies omdat die politieke klimaat van 'n kampus grootliks bepaal hoe Jeugkrag organiseer. Indien 'n gemeenskap nog nie reg is vir een

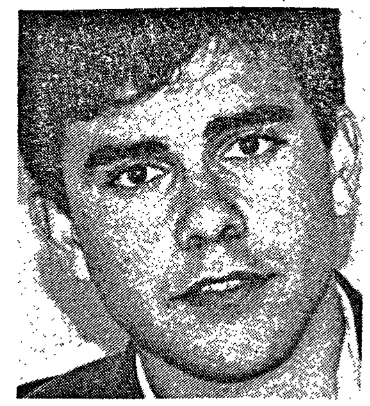

Werner Viljoen

organisasie tussen swart en wit studente nie, help dit nie om dit op hulle af te dwing nie. Dié proses moet geleidelik geskied dan vat jy almal met jou saam.

Sou Jeugkrag, Nusas, Sansco en Sayco en die ANC as een organisasie kon organiseer?

Ja, ek dink so. Ons sit almal saam met die toekoms. Jeugkrag beklemtoon egter dat mense positief moet bly en nie emosioneel opgesweep moet word nie.

Jeugkrag word gesien as 'n politieke organisasie wat steeds deel is van die NP se plan met Suid-Afrika...

Ja, dit is 'n probleem. Dié persepsie ontstaan weens 'n gebrek aan korrekte inligting.

Watter invloed het die ontmoeting met die ANC en die naweek se Sayco-kongres op Jeugkrag gehad?

Ons het die Sondag ons laaste ontmoeting met die ANC gehad. Twee dae later het FW sy "stunning" uitspraak gemaak.

Jeugkrag se beeld na buite het baie baat gevind by die ANC-ontmoeting en die feit dat Sayco ons uitgenooi het, het aan ons 'n baie positiewer beeld gegee. Die swart jeug beskou ons nou in 'n heel ander lig - Jeugkrag word beskou as 'n organisasie wat geïnteresseerd is in oop gesprek en onderhandelinge, en as baie akkommoderend vir verskillende standpunte. In die verlede het hulle ons bloot as die Afrikanerjeug beskou. Nou is ons 'n politieke organisasie wat bereid is om te luister en saam te praat. Jeugkrag is nou oop vir kontak, gesprek en onderhandeling. Hulle besef ook nou dat wit jongmense wat nie in die verlede aktiewe "liberals" was nie, ook blootgestel moet word aan die werking en bedrywighede van politieke jeugorganisasies soos Sayco.

'SA hét duikbootplanne'

PEARLIE JOUBERT

NUWE aantygings is onlangs in die Duitse tydskrif Stern gemaak oor Suid-Afrika wat planne van 'n Wes-Duitse firma gekry het vir die bou van die 209-duikboot. Dié planne is aan Suid-Afrika verkoop ondanks die wapenverbod van die Verenigde Volke van 1977 wat dit onder Internasionale Reg onwettig maak om wapens óf die planne vir die vervaardiging daarvan aan Suid-Afrika te verkoop.

Volgens Sapa het Stern dele uit 'n bestuursnota van die Howaldtswerke Deutsche Werft Naval Shipbuilders gepubliseer wat sê "LSM, die Suid-Afrikaanse Maritieme Ingenieursmaatskappy, sal die mikrofilms teen die einde van Oktober of November ontvang".

Dié nota sê ook dat Suid-Afrika in staat sal wees om die "volledige model self te kan bou" na die oorhandiging van dié planne. Volgens berigte in Duitse koerante is Navo-inspekteurs en geheime Wes-Duitse vlootinstrukteurs sedert Junie 1986 by die LSM aangestel.

Die twee Wes-Duiste maatskappye wat die planne aan Suid-Afrika verkoop het, is klaarblyklik Howaldswerke Deusche Werft (HDW) en Ingenieurkontor Lübeck (IKL).

Die Wes-Duitse parlementslid van die Groen Party, Uschi Eid, en ondersoekers wat twee weke gelede in Suid-Afrika was om ondersoek te doen na die bou van dié duikbote, meen die Wes-Duitse kanselier, Helmut Kohl, en van sy ministers het geweet van die transaksie wat klaarblyklik in 1985 tussen Kohl en PW Botha gemaak is.

Dié ondersoekers wat die Simonstad-vlootbasis besoek het, het egter gesê Duitse duikbote word beslis nie dáár gebou nie.

In Wes-Duitsland is veral die Groen Party en die Sosiaal-Demokrate ongelukkig oor die gerugte dat die planne aan Suid-Afrika verkoop is en dat dié duikbote blykbaar hier gebou word.

SA se leiers (25): Rina Venter

AUDREY BROWN

ELIZABETH HENDRINA VENTER, minister van Nasionale Gesondheid en Bevolkingsontwikkeling en NP-LP vir Innesdal, is op 9 Desember 1938 op Krugersdorp gebore.

Nadat sy aan die Hoërskool Carletonville gematrikuleer het, het sy by die Universiteit van Pretoria vir 'n BA graad in Maatskaplike Werk ingeskryf. Sy het haar graad met lof voltooi.

Daarna het sy 'n MA, en toe 'n Doktersgraad in Maatskaplike werk, ook met lof voltooi.

Haar ondervinding as maatskaplike werker is wyd, en sy het al studies oor alkoholisme, aannemingswerk, kliniese-terapie en dogters met gedragsprobleme aangepak.

Venter is ook werksaam in vroue-organisasies soos die Vrouefederasie, waarvan sy tot in 1984 die president was, en die Federale Vroueraad, waarvan sy die voorsitter is.

Sy is tans ere-president van die Vrouefederasie, en was 'n stigterslid van die Transvaalse Afrikaanse Ouervereniging.

Voor haar aanstelling as minister van Nasionale Gesondheid en Bevolkingsontwikkeling in September 1989, was sy die Transvaalse ministeriële verteenwoordiger van die Ministersraad van die Volksraad.

Sy was ook 'n lid van die SAUK-raad en die SA Welsynsraad.

Venter het gedien op die Staande Komitee vir Nasionale Gesondheid en Bevolkingsontwikkeling, asook die Gesamentlike Komitee vir die Ondersoek na die Wet op Instelling van die Gesinshof.

Haar belange is musiek (Franz Lizt is haar gunsteling) en sy lees graag internasionale geskiedenis.

Sy is met 'n geneesheer getroud en hulle het twee seuns.

Die ANC se Jeugliga herleef

AUDREY BROWN

DIE ANC-Jeugliga leef weer, nadat dit in die vroeë sestigerjare met die verbanning van die ANC tot niet gegaan het.

Die South African Youth Congress (Sayco) het verlede naweek besluit om die liga te laat herleef, omdat dit nie "nodig is om twee jeugorganisasies met dieselfde doelwitte te hê nie".

Die kongres, wat in Kanyamazane-township van Kangwane plaasgevind het, is deur 1 200 afgevaardigdes van dwarsoor die land bygewoon en het vier dae geduur.

Dit was die eerste kongres van Sayco sedert dit in 1987 in die Wes-Kaap gestig is.

Nelson Mandela, die ANC se adjunk-president en stigterslid van die ANC-Jeugliga, het 'n beroep op die jeug gedoen om die liga te laat herleef.

'n Afvaardiging van die ANC se jeugafdeling uit Lusaka sou ook die kongres bywoon, maar kon nie visums kry nie. Dié organisasie kon dus nie hul standpunt oor die vraag uitspreek nie, maar volgens 'n uitvoerende raadslid van Sayco, wou hulle by Sayco aansluit.

Lede van verskeie jeugorganisasies van ander lande, onder meer die Kubaanse jeugorganisasie en die Amerikaanse Liga vir Jong Sosialiste, het die kongres toegespreek.

Volgens 'n persverklaring wat na die kongres uitgereik is, sal Sayco se struktuur ingrypend verander van 'n federale na 'n gesentraliseerde liggaam. In die verlede het dié organisasie uit 'n driekamer-stelsel bestaan, waar elke plaaslike organisasie in 'n groot mate outonoom van die nasionale uitvoerende raad was. Met die nuwe stelsel sal besluite op 'n nasionale vlak geneem word.

Die uitvoerende raad is vergroot om dié besluit te bewerkstelling - daar is nou twintig lede op die raad, waar daar in die verlede net 12 was.

Volgens die verklaring wat deur die nuutgekose publisiteitsekretaris, Phakama Mangahlani, voorgelees is, het die kongres aan die uitvoerende raad die mandaat gegee om "met die ANC se jeugafdeling saam te werk om die Jeugliga te laat herleef".

Sayco sal met die ANC se jeugafdeling saamsmelt.

Die implikasies van so 'n stap is verreikend, en sal gevolge vir dié kongresse wat nie noodwendig ANC-affiliasies het nie, inhou.

Daar was reeds duidelike tekens van 'n stap in dié rigting tydens die stigting van Sayco: die grondwet maak voorsiening vir samesmelting met die ANC.

Kaapse rebel wen veld

'Ons is besig om die pilare te skud'

Op 6 September verlede jaar het Luitenant Gregory Rockman 'n eenman-veldtog teen polisiegeweld begin toe hy die brutaliteit van die SAP aan die wêreld uitbasuin het. Dit was die begin van 'n bestendige beweging van verset wat al hoe sterker aan die moraal van die veiligheidsmagte wegbeitel. ELSABé WESSELS het met Rockman en lede van sy vakbond gesels.

DIE Kaapse rebelle-polisieman. Dis hoe mense na die 30-jarige luit Gregory Rockman verwys. Sedert sy woordevloed teen die geweld van die SAP op verkiesingsdag verlede jaar, loop Rockman en die Kaapse polisie mekaar gedurig trompop.

Rockman is nie 'n man wat stilbly nie, hoewel die owerhede, in sy eie woorde "elke reël in die boek" gebruik het om hom te muilband.

Hy het klaarblyklik lank getob voordat hy sy openbare veroordeling teen polisie-geweld gemaak het. By hom is daar nie 'n oomblik van berou dat hy sy wit kollegas se gewelddadige optrede met dié van "'n trop wilde honde" vergelyk het nie.

Te lank moes hy toekyk na 'n kultuur van wet en orde, traanrook, swepe, knuppels en rubberkoeëls.

"Ek kon nie langer toekyk hoe 'n mag waarvan ek 'n lid was soveel brutaliteit teen mense kon inspan nie. Ek was heeltemal ontnugter," sê Rockman.

Wat hom gemotiveer het, was sy Christelike oortuigings. "As 'n Christen had ek geen ander keuse nie as om myself teen die vergryp aan geweld uit te spreek."

Volgens waarnemers kan 'n toename in verset onder lede van die veiligheidsmagte kritieke gevolg inhou vir die regering wat steeds swaar steun op die ontplooiing van swart veiligheidsmaglede om verset te onderdruk.

"Swart lede van die veiligheidsmagte raak al hoe onwilliger om teen hul eie mense op te tree," sê Rockman.

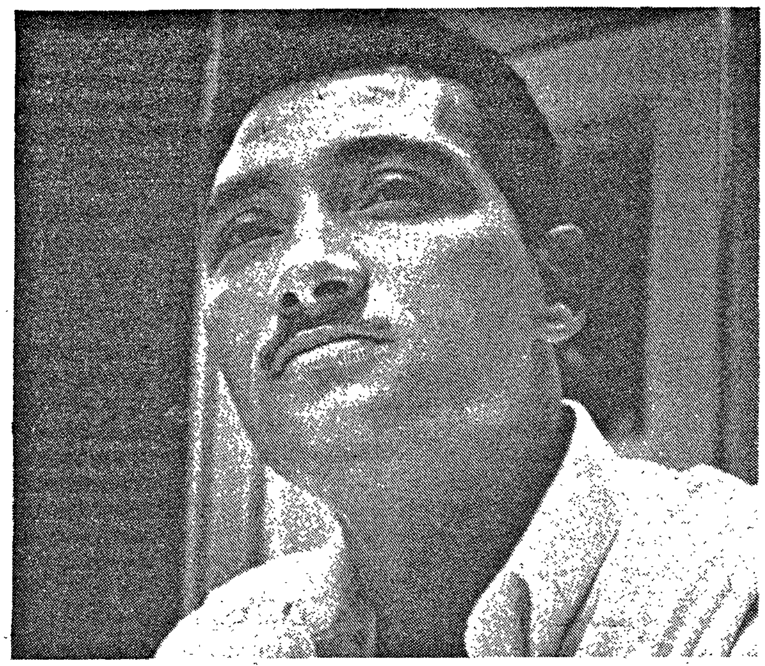

Gregory Rockman

(Foto: Eric Miller - Afrapix)

Soos 'n goeie strateeg het Rockman die groeiende klimaat van verset reg gelees. Binne enkele weke is sy enkele stem in 'n gekoördineerde drukgroep omskep met die stigting van die Polisie en Gevangenis Burgerregte vakbond (Popcru).

Tydens die stigting van Popcru by Rockman se huis was daar net sowat 28 kollegas uit die polisie en gevangenisdiens. Vandag kan hul met duisende lede spog, en Rockman is die held van honderde ander "rebelle".

"Die polisie en gevangenisdiens is deel van die pilare van apartheid en ons is besig om daardie pilare te skud," sê hy uitdagend.

Rockman het sy grootste sukses onder die land se honderde swart tronkbewaarders behaal - mans en vroue. Van die grootste tot die kleinste tronke het bewaarders wat hul openlik by Rockman en Popcru skaar.

"Ons moet ons politieke aktiviste daarvoor bedank," sê Rockman oor Popcru se gewildheid onder tronkbewaarders. Volgens hom maak die politieke gevangenes werk daarvan om bewaarders te politiseer. "As ons in die polisie ook soos die bewaarders vir lang tye aan aktiviste blootgestel word, sal die getalle onder ons ook sterker wees," sê hy.

Rockman sê baie polisiemanne en bewaarders steun Popcru, maar hulle is te bang om dit in die openbaar te sê want hulle vrees hulle sal hulle werk verloor.

Ontevrede bewaarders se getalsterkte het die gevangeniswese onkant betrap en 'n ernstige personeeltekort teweeggebring. 'n Plattelandse tronk moes sluit, terwyl afdelings in die land se groot tronke moes sluit en gevangenes nie buite hulle selle toegelaat word nie.

Die doel van die staking is om Popcru erken te kry. Volgens Rockman sal stakende lede nie teruggaan voordat die vakbond erken word, afgedankte lede hul werk terug het en daar na hul griewe omgesien word nie.

Op Popcru se eerste nasionale konferensie in Maart vanjaar is daar besluit dat lede in 'n veldtog van passiewe verset met "sit-ins" sou begin. Dit het sowat 22 tronke en polisiekantore landwyd geraak. In reaksie daarteen is stakende lede se diens opgeskort. Sowat 44 polisiemanne is sedert die aanvang van die staking in die pad gesteek. Landwyd is 728 Popcru-lede se indiensneming opgeskort.

By Pollsmoor sit 91 stakende lede en wag op 'n hofbeslissing oor die opskorting van hul indiensneming. In 'n skikking buite die hof het die gevangenisowerhede ooreengekom dat 31 van hulle nie voor die hofbevinding uit hul woonkwartiere gesit sal word nie.

Die lewe van 'n swart tronkbewaarder roep geen rooskleurige prentjie op nie. Veel swakker salarisse as hul wit eweknieë is maar net die begin van 'n lang lys griewe wat hul opper. Daar is talle voorbeelde.

By Pollsmoor in Kaapstad woon bruin bewaarders en hul gesinne in die ou Westlake-tronk langsaan. Dié is ongeskik verklaar vir gevangenes, maar goed genoeg gevind vir hul oppassers. Vir wit bewaarders is daar op Pollsmoor se gronde netjiese huise gebou en grasperke aangelê, vertel die bewaarders.

Daar is ook nie sportgeriewe vir hulle soos vir hul wit kollegas nie. Die gevangenisdiens se vakansiehuise is net vir wit lede. Diensvoordele soos 'n mediese skema en 'n weduweesen wese fonds is ook net vir wit lede.

Die protesterende bewaarders het ook die lot van swart gevangenes blootgelê, wat minder geriewe, minder en swakker kos en in groter getalle in selle aangehou word as hul medegevangenes in die wit afdelings. Anders as wit gevangenes, slaap die meeste swart gevangenes op die vloer, sê Popcru.

Vakbonde word volgens wetgewing in die veiligheidsmagte verbied. En soos Rockman, kan Popcrulede verwag om in die pad gesteek te word.

Net om met die pers te praat het Rockman hom sowat tien aanklagte van departementele oortredings op die hals gehaal.

Daarenteen was Rockman die ontvanger van die Burgerregteliga se eerste toekenning vir menseregte op 26 Oktober.

Volgens Rockman beywer hy homself vir 'n nie-rassige en demokratiese Suid-Afrika en 'n polisiemag vry van enige vorm van diskriminasie.

Vir talle is Rockman 'n "maverick". Hy word daarvan beskuldig dat hy te opsetlik uitlokkend optree. Maar onder sy volgelinge is hy 'n held. "Rock them Rockman, rock them," het 'n bekende kreet geword.

ADVISER/TRAINER NEEDED FOR FARM PROJECT IN SOUTERN CAPE

Contact us if you:
- **have experience in farming and development work;**
- **are able to work in a democratic set-up, in close relation to Church structures;**
- **speak Afrikaans**
- **are a practicing Christian;**
- **are interested in building a model for today's and tomorrow's South Africa;**

Your tasks will basically be to train, advise and co-ordinate the work on the farm.
Salary negotiable. Free housing.
Supervision will be given.
Please forward your application with CV and tel and address of contactable referees to:

Evangelical Lutheran Church
PO Box 8085
Schauderville
Port Elizabeth
6060
Tel: (041) 462 460 (Ulf Södahl) or (041) 434 661 (Dean H van Wyk) for futher information.
Closing date: 7 May 1990, or as soon as possible.

Kliënt dagvaar menseregte-prokureur

PETER AUF DER HEYDE

GRAHAMSTAD - 'n Menseregte prokureur van Durban word weens skadevergoeding gedagvaar deur een van sy kliënte nadat dié kliënt aangesê is om ondanks sy onskuld skuldig te pleit.

Die kliënt moes as gevolg hiervan 'n maand in die tronk deurbring.

Prokureurs wat Ntabeni Amos Ndlela verteenwoordig stel tans 'n dagvaardiging op teen Roshan Dehal van Regslui vir Menseregte.

Die kennisgewing spruit uit 'n voorval verlede jaar waarin Ndlela tot ses jaar gevangenisstraf gevonnis is nadat hy skuldig bevind is op 'n aanklag van strafbare manslag.

Ná 'n maand in die tronk is Ndlela vrygelaat in afwagting op sy appèl teen die skuldigbevinding en vonnis.

Die Hooggeregshof het die skuldigbevinding ter syde gestel en Ndlela het met sy aksie om skadevergoeding teen sy voormalige prokureur begin.

Volgens Ndlela het hy Dehal op die dag waarop hy in die hof moes verskyn die eerste keer ontmoet. Ndlela beweer ook dat Dehal 'n verklaring van hom verander het om by die omstandighede rondom die saak aan te pas.

Dehal het klaarblyklik ook gesê dat hy nie tyd het om vir Ndlela rond te hardloop nie omdat hy nog niks betaal is nie.

Volgens Ndlela het Dehal hom aangeraai om skuldig te pleit op die aanklag.

Dehal sou ook 'n verklaring voorberei wat Ndlela van 'n opgeskorte vonnis sou verseker.

Ndlela sê hy het daartoe ingestem omdat hy geen kennis van die wet het nie. Dehal het die verklaring in die hof gelees waarvolgens Ndlela erken het dat hy deur nalatigheid die ongeoorloofde daad gepleeg het deur Herbert Tabethe met 'n besemstok aan te val.

Ná die verklaring het die landdros sy twyfel uitgespreek dat 'n besemstok 'n deurdringende snywond kon veroorsaak.

Dehal het die verklaring verander dat Ndlela die besemstok sou gebreek het en skerp gemaak het voor die aanval.

Daarna is die verklaring nog twee keer aangepas.

Ná die vonnis het Ndlela die Durban Regshulpsentrum genader om sy appèl te hanteer.

Dehal het later tydens die appèl in 'n beëdigde verklaring erken dat hy onwetend bygedra het tot 'n situasie waarin 'n onreg of onreëlmatigheid kon plaasvind.

Die groot Aids-stilte

Moet die mense eers op straat lê en sterf?

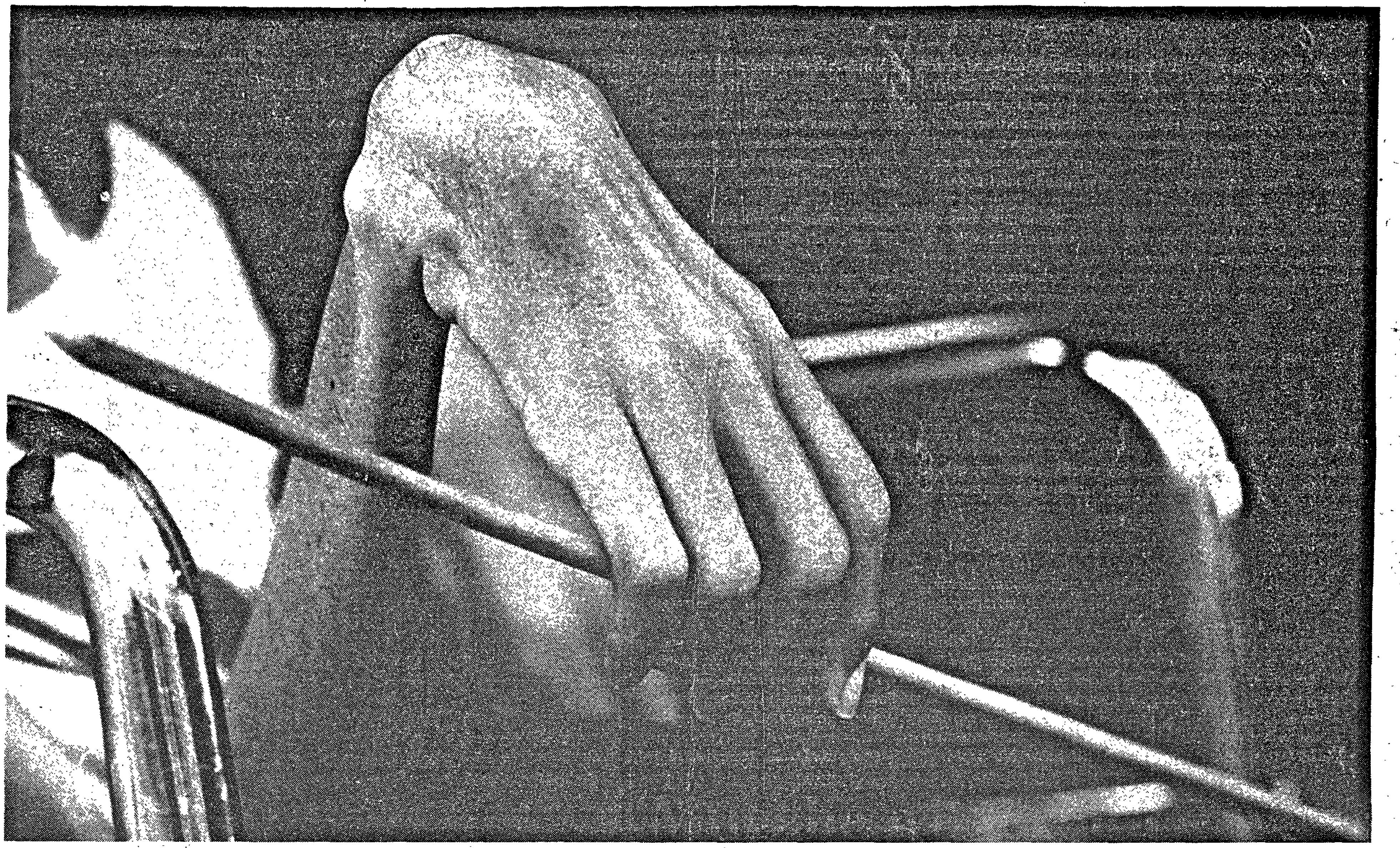

AUDREY BROWN

WAAROM is Aids nie 'n werklikheid vir Suid-Afrikaners nie?

Omdat mense nie op die strate lê en sterf nie, omdat daar geen kontak tussen Suid-Afrika en ander lande in Afrika is waar dit wel gebeur nie, omdat ons te veel ander krisisse het.

Dié redes word deur mediese dokters en Aids-werkers vir die "groot stilte" om dié dodelike epidemie geopper.

Hier is die feite:

* Volgens amptelike syfers het minstens 182 Suid-Afrikaners al weens Aids gesterf;
* Amptelik is daar tans 353 Aids-gevalle in Suid-Afrika gediagnoseer;
* Verlede jaar was daar al sowat 55 000 HIV-draers - 'n syfer wat teen die einde van die jaar op 119 000 sal staan;
* Meer as 3 450 mense is HIV-positief getoets tot op 12 Februarie 1990;
* Sowat 446 000 Suid-Afrikaners sal na raming teen die einde van 1992 met dié virus besmet wees. Die meeste van dié mense sal dit nie eens weet nie.

Suid-Afrika staan nog net op die drumpel van die Aids-epidemie wat die res van Afrika getref het, sê medici.

Volgens 'n studie wat onlangs deur dr GN Padayachee van die Johannesburgse Stadsgesondheidsdiens en dr R Schall gedoen is, is Suid-Afrika in die "stil fase" van die siekte, en sal die siekte eers oor tien jaar sy ware omvang openbaar.

Padayachee sê: "Aids in Suid-Afrika het nog nie eens begin nie omdat die siekte 'n inkubasie-periode van omtrent tien jaar het. Op die oomblik sukkel ons om te bepaal hoeveel mense HIV-positief is.

"Volgens my navorsing kan daar teen die einde van die jaar tussen 119 000 en 160 000 mense met die virus in Suid-Afrika wees.

Dié syfer sal dan verdubbel in die daaropvolgende agt tot nege maande, en dan sit ons met 'n syfer van tussen 317 000 en 446 000 aan die einde van 1991.

"Hierdie is net die mense wat die virus sal dra - hulle sal nog gesond wees en eers oor tien jaar begin siek word."

Dan, volgens 'n senior amptenaar van die Departement van Gesondheid, "sal daar mense op die straat lê en sterf, dan sal ons weeshuise en hostelle benodig om weeskinders en werklose, siek mense te huisves".

Dit is die stadium waarin ander Afrika lande nou is. 'n Zambiese juris, Rodger Chongwe, het dié week tydens 'n konferensie in Nieu-Seeland gesê Afrika se gesinstruktuur verkeer onder geweldige druk.

"Daar is 'n dringende behoefte vir die staat om weeshuise te bou om na kinders wie se ouers omgekom het van die siekte om te sien. Maar daar is baie min staatsbronne om navorsing en hulp te verleen aan dié wat dit nodig het," het Chongwe gesê.

Daar is ook geen betroubare syfers beskikbaar nie, omdat die inligting "sensitief en onakkuraat is", het hy bygevoeg.

Volgens die Wêreld-gesondheidsorganisasie se jongste syfers is daar 6 000 Aids-gevalle in Zambië. Uganda, met 7 375, het die meeste gevalle, gevolg deur Kenia (6 004) en Zaïre (6 002).

Dié organisasie meen dat net 10 persent van alle Aids-gevalle in Afrika gerapporteer word.

Volgens Padayachee en Schall se studie wat in die South African Medical Journal verskyn het, is die siekte besig om van karakter te verander in Suid-Afrika.

Eers het dit die sogenaamde "Westerse" patroon gevolg, waar dit meestal onder homoseksuele mans en dwelmgebruikers voorgekom het.

Nou is daar "groeiende bewyse dat die siekte vinnig in die swart- en moontlik ook die bruin-bevolking deur heteroseksuele omgang versprei word". Dit is die "Afrika-epidemie", en dit versprei vinniger op dié wyse.

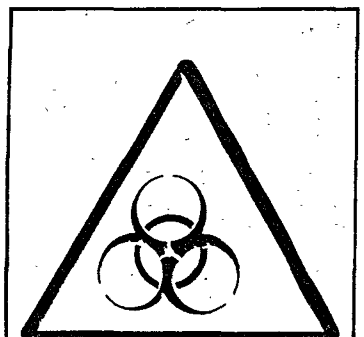

"Bio-hazard" - Die internasionale teken om mediese personeel in te lig dat daar 'n Aids-pasiënt of besmette bloed in die omtrek is.

Die bogenoemde syfers is gegrond op "onvoltooide" syfers in die besit van die staat - kenners meen dat daar derduisende mense is wat nie binne bereik van die gesondheidsdienste is nie, en dus sal hulle nooit getoets kan word vir die virus nie.

In Natal, byvoorbeeld, is 550 mense in die eerste twee maande van hierdie jaar HIV-positief getoets, en 69 Aids-gevalle is bevestig, waarvan 23 gesterf het.

Volgens die LUK vir hospitale in Natal, Tino Volker, is die nasionale syfers onakkuraat, en die redes daarvoor "medies-regskundig".

Padayachee en Schall het hul statistieke bepaal deur die syfers op drie maniere uit te werk. Hulle het van projektering, die regstreekse metode en terugwerkende berekenings gebruik gemaak.

Refiloe Serote, 'n Aids-aktivis van die Soweto Township Aids-Projek, meen dit beteken nie veel om met syfers oor Aids te goël nie.

"As mens kyk na die syfers vir Natal, wat op die oomblik meer is as dié wat deur die staat bekend gemaak is vir die hele land, saam met die feit dat ons in elk geval nie kan skat hoeveel mense nóú HIV-positief is nie, beteken dit niks nie.

Ons moet liewer die inligting wat tot ons beskikking is oor die siekte koördineer met 'n stewige poging aan die kant van die staat en gemeenskapsorganisasies om die verdere verspreiding van die virus te beveg.

"Ons weet dat die getal mense wat positief toets elke agt maande verdubbel. Ons weet ook dat die siekte die vermoë besit om ons land te verwoes. Nou moet ons spanpogings aanwend om dit te beveg. Ons moet nie die wetenskaplike aspekte oorbeklemtoon nie."

Volgens dr Clive Evian, 'n Aids-navorser, is dit makliker gesê as gedaan omdat daar baie ander faktore in ag geneem moet word.

"Suid-Afrika is 'n versplinterde land, met 'n gesondheidsdiens wat nie eers kan omsien na die gewone behoeftes van die bevolking nie, wat nog te sê van 'n rampspoedige siekte soos Aids. Mense het ook nie gelyke toegang tot die gesondheidsdienste nie - ons weet nie eens hoeveel mense daar in die land is nie. Dus praat ons eintlik oor stukkies en brokkies sover dit Aids in Suid-Afrika betref.

"En dan is daar nog die werklikheid dat ons met ander krisisse sit, en dus aanskou mense die Aids-krisis amper as net nóg 'n krisis. Hoe kan ons die rampboodskap van Aids oordra as daar so baie ander ernstige krisisse is?"

Maar Padayachee en Schall glo dat daar 'n unieke geleentheid vir Suid-Afrika bestaan om die verloop van die Aids-epidemie noukeurig dop te hou, en om die beste databasis ter wêreld op te stel om die siekte te bestry.

Omdat die land op die drumpel van die epidemie staan, is dit nou moontlik, met die regte aanslag, om Aids noukeurig dop te hou en te bestry, sê Don Edwards, 'n Aids-aktivis van Amerika wat verlede jaar die land besoek het.

"Suid-Afrika het die geleentheid om die siekte aan te spreek vóór dit 'n swart plaag word. Mense moet ook die vooruitsig skep dat daar wel iets is om voor te lewe, en hier is daar beslis baie om voor te lewe. Die totale afskaffing van apartheid en 'n nuwe samelewing kan mense die krag gee om die siekte te bestry," het hy in 'n onderhoud met die Weekly Mail gesê.

"Suid-Afrika het beslis die tegnologie om goeie navorsing te doen, en ook geld om op die gesondheid van die bevolking te spandeer."

Maar daar is struikelblokke, soos die gebrek onder swartmense aan vertroue in die staat, en mense se houdings jeens seks en siekte.

Serote noem die houdings van swartmans teenoor die gebruik van kondome en die geloof in tradisionele mediese hulp.

"Baie mense gaan besoek sangomas om hulp te kry. In sommige gevalle word skeermeslemme gebruik om bloed te tap in die behandeling van siektes. Dié lemme word nie gesteriliseer nie, en word dan op ander mense gebruik. Só word die siekte versprei.

"Mense se houdings teenoor kondome skep ook probleme. As 'n man nie 'n kondoom wil gebruik nie, hoe kan hy gedwing word om dit te doen?"

Padayachee meen dat alle pogings om mense op te voed in die gebruik van kondome en ander gedrag wat verspreiding bekamp, net suksesvol kan wees as "die regte klimaat geskep word om die gedrag te ondersteun.

"Byvoorbeeld, die trekarbeidstelsel vernietig die gesinslewe, en dus kan jy nie iemand in die enkelgeslag-hostel vertel dat hy net een vrou mag hê nie.

Christendom in krisis

Van Belhar tot Kerk en Samelewing

Waarom het Christene wat hulle op die God van die Bybel beroep, sulke teenoorgestelde sosio-politieke oortuigings? Dr André van Niekerk, NG predikant van die gemeente Jakaranda, het dié vraag in sy proefskrif probeer beantwoord. INA VAN DER LINDE doen verslag

DAAR is 'n geloofwaardigheidskrisis binne die Suid-Afrikaanse Christendom. Dié krisis kan met die volgende vraag geïllustreer word: Waarom het Christene wat hulle op die God van die Bybel beroep, sulke teenoorgestelde sosio-politieke oortuigings?

Dié vraag spreek dr André van Niekerk, NG predikant van die gemeente Jakaranda in Pretoria, in sy proefskrif aan.

Die titel van sy proefskrif is: "Kontekstualiteit in die Suid-Afrikaanse Sosiale Etiek: 'n Vergelykende ondersoek na The Kairos Document, die Evangelical Witness, die Belydenis (van Belhar) 1986, en Kerk en Samelewing."

Die vier dokumente wat in die proefskrif ontleed en bespreek word, het almal rondom 1986 hul beslag gekry. Die oudste van die dokumente, die Belhar-belydenis van die NG Sendingkerk, het reeds in 1982 in konsepvorm verskyn en is in 1986 finaal aanvaar.

Van Niekerk toon aan dat al vier dié dokumente gegroei het vanuit die verskillende kulturele, sosiale, politieke en ekonomiese omstandighede waarin mense in Suid-Afrika verkeer. Dié omstandighede het weer 'n invloed gehad op die wyse waarop verskillende groepe in die samelewing oor die Bybel dink.

Die vier dokumente kan kortweg as volg voorgestel word:

* Die Kairos-dokument is die mees ingrypende van die vier dokumente. Dit is opgestel deur teoloë en predikante uit verskillende kerke wat losweg as "bevrydingsteoloë" getipeer kan word.

Dit lewer nie bloot teologiese kommentaar op die politieke krisis in Suid-Afrika nie, maar ook op die wyse waarop tradisionele kerke 'n "irrelevante teologie" vanuit geïsoleerde, akademiese, Westerse kultuur en vanuit 'n middelklas weelde beoefen.

'n Onderskeid word getref tussen "staatsteologie" - wat deur die regering en wit teoloë beoefen word om aan bewind te bly - en "kerkteologie". Kerkteologie verdeel dieselfde denominasies in wit en swart en verleen taktiese ondersteuning aan die onderdrukker se brutale geweld deur byvoorbeeld te pleit vir versoening sonder geregtigheid. Hierdeur word die onderdrukte, aan wie se kant God staan, verlam en word ware eenheid verydel.

'n "Profetiese teologie" word dan voorgestel, waarvolgens die gebeure in die wêreld die vertrekpunt van die teologie moet wees. Die taak van die kerk is om sosiale analise toe te pas en dan oor te gaan tot optrede om sake reg te stel.

* Die Evangelical Witness is opgestel deur 'n groep (hoofsaaklik) swart evangelicals uit charismatiese, evangeliese- en pinksterkerke. Hulle spreek onder andere mede-evangelicals aan wat die teologie gebruik om die status quo te verdedig deur wet en orde (Rom 13) voorop te stel; onderdrukkende strukture in die kerke en gebrekkige samewerking onder evangelicals; en dat die Skrif radikale, omvattende eise stel wat in teenstelling is met die konserwatiewe neigings van Evangeliese groepe.

* Die Belhar-belydenis is gerig teen "valse geloof" wat gedwonge (rasse) skeiding uit die Evangelie legitimeer. Dit word afgewys as 'n dwaalleer wat verhoed dat die kerk sy boodskap van versoening kan deurvoer. Sentraal staan dat God één kerk tot stand wil bring en dat die eenheid sigbaar moet wees.

God kan en wil Christene wat met hom versoen is, ook met mekaar versoen en so 'n invloed op die samelewing uitoefen. God is die God van geregtigheid, die hulp van die hulpelose en die Kerk moet hom daarin volg.

* Kerk en Samelewing is 'n omvattende beleidstuk van die NG Kerk. Hierin word vir die eerste keer prontuit gestel dat die Kerk se lidmaatskap oop is vir alle rassegroepe, en dat die teologiese regverdiging vir apartheid 'n "fout" is wat erken en afgewys word. Dit sê dat die "hantering" van apartheid as 'n politieke model wat mense veronreg het en een groep onregmatig bo 'n ander bevoordeel en lyding meegebring het, afgewys moet word.

Die dokument sê "in soverre die kerk en sy lidmate hieraan deel het" word dit erken en bely.

Dr Van Niekerk kom tot die gevolgtrekking dat wanneer die eie sosiale leefwêreld as konteks dien, word teenstrydige standpunte wat die eie magsbelange van elke groep weerspieël, uit die Skrif afgelei.

Om mee te werk om om die geloofwaardigheidskrisis van die Christendom in die land te herstel, is dit nodig dat kerke (en by name die NG Kerk) ekumenies met ander kerke verkeer. Op dié wyse kan Skrifwaarhede magsbelange transendeer.

"'n Ekumeniese denkraamwerk sal kan sorg vir noodsaaklike selfkritiek... Die NG Kerk behoort daaraan mee te werk dat Christene hulle aparte wêrelde in een land moet verlaat ter wille van 'n ekumeniese bestaanswyse.

"In hierdie bestaanswyse word politieke-, sosiale-, ekonomiese-, kulturele- en teologiese verskille binne 'n raamwerk van gemeenskaplike vertroue en wedersydse verryking van mekaar, hanteer," aldus dr Van Niekerk.

EKSKLUSIEWE SAKE-GELEENTHEID

Bemark nou u eie vervoersaak

- GELEENTHEID -

Verdien tot R250 000 per maand

Cargo bied u die geleentheid om u eie vervoermakelary te begin

ONS BIED BYSTAND MET DIE:

*** Registrasie van u maatskappy**
*** Oprigting van u kantoorperseel**
*** Oprigting van werkswinkelgeriewe**
*** Verkryging van vervoerkontrakte**
*** Opstel van advertensies**
*** Opleiding van personeel**
*** Aankoop van vragmotors**
*** Verskaffing van materiaal**

ONS BENODIG PERSONE MET:

*** Kapitaal - tussen R50 000 en R150 000 en/of sekuriteit onderhandelbaar**
*** Ambisie, deursettingsvermoë en die wil om 'n sukses te maak van u besigheid in die vervoerwêreld**

PERSONE BENODIG IN DIE RSA, NAMIBIA, SWAZILAND, ZIMBABWE, BOTSWANA EN MOSAMBIEK.

Skakel: Cargo Business Consultants (Pty) Ltd
Tel 803-8467 - 15 inkomende lyne.
Faks 803-8487

Afrikaanse Protestante sê nee vir 'n nuwe SA

INA VAN DER LINDE

DIE Afrikaanse Protestantse Kerk (APK) van prof Willie Lubbe sê as "Bybelgelowiges wat met ons lewens en ons toekoms op Gods weg wil gaan", vind hulle die aankondiging van die Staatspresident oor 'n "Nuwe Suid-Afrika" onaanvaarbaar.

Die APK het in 1987 van die NG Kerk weggebreek oor beleidsveranderinge ten opsigte van rassesake tydens die vorige Algemene Sinode van die NGK.

Lubbe, stigter van die APK, voorsitter van die dagbestuur en redakteur van die amptelike blad, Die Boodskapper, skryf in die jongste uitgawe: "Ons is nie op aarde en in die RSA om aan ons eie menslike wil en sin vrye teuels te gee nie, maar om Gods wil voortdurend te leer uit sy Woord en dié wil te gehoorsaam."

As "aanpas" sou beteken dat afgewyk word van "Gods Weg" om op die weg wat die mens bedink te gaan, sê hulle nee hiervoor. "Gods weg" is die handhawing van die "Godgeskape verskeidenheid tussen mense en volke".

Hy skryf: "As 'n Nuwe Suid-Afrika van ons vra om te ignoreer dat God vir die Afrikanervolk as volk op hierdie bodem aansyn en voortbestaan tot hede bestem het, moet ons nee sê vir so 'n Nuwe Suid-Afrika. Ons kan ons roeping om as Christenvolk Gods Koninkryk in hierdie land te bevorder, nie vervul as ons ons volksbestaan verloor nie...

"As 'n Nuwe Suid-Afrika van ons vra om te ignoreer dat God vir elke volk wat deel van sy verskeidenheid uitmaak - dus ook vir die Afrikanervolk - 'n eie landsbodem, 'n eie woonplek bestem het, moet ons nee sê vir so 'n Nuwe Suid-Afrika. Gods weg van 'n eie woonplek vir elke volk, is die ware weg vir volkere...

"As 'n Nuwe Suid-Afrika van ons vra om die deure vir on-Christelike of anti-Christelike magte oop te maak om die Staatsbestel in Suid-Afrika oor te neem... moet ons nee sê vir so 'n nuwe Suid-Afrika. 'n Christenvolk behoort 'n Christelike Staatsbestel te hê en met niks minder as dit tevrede te wees nie. Om 'n nie-Christelike owerheid aanvaarbaar te ag as God 'n Christelike owerheid binne jou bereik geplaas het, beteken verloëning van Gods Koninkryk en sy belange in jou Staatsbestel," aldus Die Boodskapper.

Natal-geweld

Net wonderwerk kan nagmerrie beëindig

Doris Mbanjwa en Mondli

(Foto's: Samantha Weinberg)

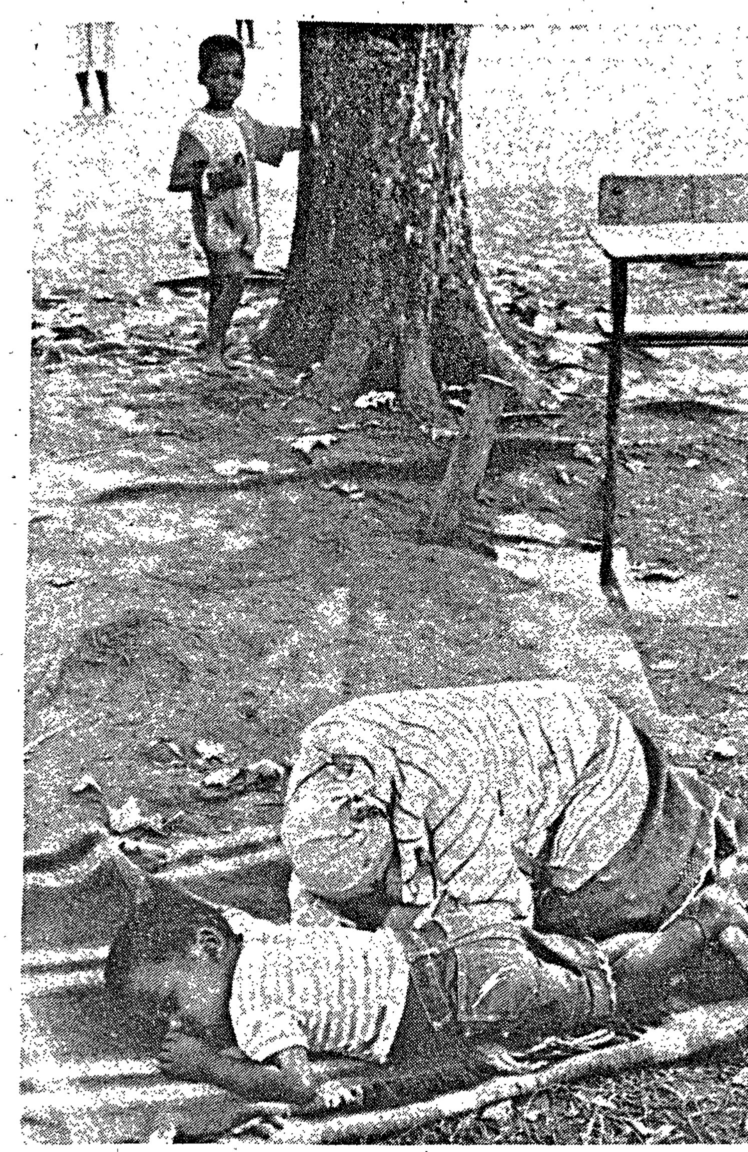

'n Vlugtelingskamp in Natal

DIE dodetal in die geweld-geteisterde Natalse Middellande oor die afgelope drie jaar staan reeds op meer as 2 000 en sedert die begin van die jaar is 'n geraamde 50 000 mense van hul huise vervreem. Agter die statistiek is daar lewende mense wat met die pyn van die verlies van hul geliefdes moet saamleef. Doris Mbanjwa, 'n weduwee van Esibovini naby Henley-dam, is een van hulle. Sy het haar verhaal aan CHRISTELLE DE JAGER vertel.

TRANE rol oor die 52-jarige Doris se wange en haar pyn is so diep en tasbaar dat ek skielik ook wil begin huil.

In 'n duidelike stem vertel sy van die dood van haar dogter, haar niggie en haar skoonseun die afgelope ses weke in die oorlog in Pietermaritzburg se townships.

Haar drie-jarige kleinseun, Mondli, is nou 'n weeskind, sy ma en pa binne 'n maand albei doodgemaak.

"Die pyn wat ek met die dood van my dogter ondervind het, was onvergeeflik. Ek sal nou eerder selfmoord pleeg as om by Inkatha aan te sluit," het sy gesê.

Voorheen was Doris nie in die politiek geïnteresseerd nie en het sy aan geen politieke organisasie behoort nie. Sy het haar boontjieland opgepas, vir haar familie gesorg en as 'n bediende gewerk.

Haar woongebied val onder beheer van hoofman Shayabantu Zondi, 'n bekende en gevreesde krygsheer wat al in die hof verskyn het op aanklag van moord.

Doris sê hoofman Zondi het lank gelede gesê dat mense van sy gebied by Inkatha moet aansluit, maar min het hulle daaraan gesteur. Esibovini is later in sogenaamde "Inkatha"- en "UDF"-gebiede verdeel.

Sy en haar kinders en kleinkinders - haar man is reeds 'n paar jaar gelede aan natuurlike oorsake dood - het in die UDF-gebied gebly en haar getroude dogter in die Inkatha-gebied.

Op 28 Maart het die mense van haar gebied gevlug voor 'n aanval deur 'n Inkatha-impi. Hulle het die sterkvloeiende Umsindisirivier probeer oorsteek om weg te kom.

Baie, veral die ou mense, kon dit nie doen nie, en Doris se niggie het in die rivier verdrink.

Die aanvallers het toe vir die mense wat nog by die rivier agtergebly het gesê hulle moet huis toe gaan, hulle sal nie gehinder word nie, maar die impi het aangehou om te skiet en te plunder.

Doris en haar familie het die aand in 'n mielieland deurgebring.

Op die Saterdag is haar oom, wat na 'n siekte dood is, begrawe. Toe haar dogter, Matutu, 19, ná die begrafnis op pad huis toe was, is sy deur 'n Inkatha-impi aangeval.

"Haar verminkte liggaam, met assegaai- en bylwonde, is eers die volgende dag gekry. Ek het toe saam met Mondli, my ma en Sibongili se dogter, Nozipho, na Ezigodeni gevlug.

"Sedert ek weg is, het die koeie al die boontjies opgevreet. Ek sal nooit daarheen terugkeer nie. Ek wil ook nie na my geboorteplek by Mpolweni gaan nie. Daar is te veel herinneringe by albei plekke," sê Doris.

Mondli speel laggend voor ons, skynbaar onbewus van die geweld wat sy lewe verander het.

Doris sê so jonk soos Mondli is, verstaan hy dat sy ouers albei dood is, maar sy dink nie hy verstaan al dat hulle doodgemaak is nie.

"Ek was reguit met hom en hy vra al hoe minder na hulle," sê sy.

Doris sorg nou vir Mondli maar is bekommerd oor wat met hom sal gebeur wanneer sy doodgaan.

Haar ervaringe het haar ook pessimisties gelaat oor die moontlikheid dat die geweld ooit sal eindig.

"Kyk na Mondli. Hy is nou drie jaar oud, 'n onskuldige kind, maar hy sal eendag baklei. Hy sal baklei omdat hy sal weet dat sy ma deur Inkatha doodgemaak is. Dan sal sy kinders ook baklei.

"So sal dit vir geslagte voortgaan. Net 'n wonderwerk van God sal dit kan laat ophou," het Doris gesê.

Kind met twintig moorde op sy kerfstok

CHRISTELLE DE JAGER

HY is veertien jaar oud met 'n emstige, intelligente engelgesiggie en hy het omtrent 20 mense doodgemaak sedert die begin van die jaar.

Ek het dié jong comrade, 'n UDF-selleier, en van sy makkers dié week raakgeloop waar hulle wag gestaan het by 'n uitgebrande huis op 'n Inkatha/UDF-grensgebied in een van Pietermaritzburg se townships.

Dié tiener is een van baie jong mense in Natal se townships wat in 'n kultuur van geweld grootgeword het en nou daarin vasgevang is.

Die groepie comrades, waarvan die oudste 17 is, het met hul kwashas (tuisgemaakte gewere), ammunisie, 'n R1-geweer en 'n tweeliter-bottel Coke in die huis gesit.

Hulle het hul ore oopgehou vir enige ongewone geluide en af en toe het een van hulle op 'n waarnemingstog van die gebied gegaan om seker te maak dat alles veilig is.

Die leier van die groep, Sipho, soos ek hom gaan noem, is net 14, maar die noodlot het hom vroeg geleer om dood te maak en nie oorlog-speletjies te speel nie.

Dit het alles vir hom begin toe hy 12 was en sy ma voor sy oë doodgeskiet is terwyl hy agter 'n muur weggekruip het.

"Ek was eers geskok. Ek kon dit nie glo nie en ek sien nou nog oor en oor in my kop hoe sy geval het. Toe het ek kwaad geraak en ek haat nou Inkatha want hulle het my ma doodgemaak."

Kort daarna het Sipho besluit dat hy nie meer wil agteroorsit en kyk hoe sy vriende en familie aangeval word nie. Hy wou help om die mense van sy gebied te verdedig en wou wraak neem op sy ma se dood.

"Ja, ek het ook al mense doodgemaak. Ek kan nie onthou presies hoeveel nie, maar dit moet seker ten minste 20 vanjaar wees. Dit is nie altyd ek wat die sneller trek nie. Wanneer ons in 'n groep is, weet ons nie altyd wie raakgeskiet het nie en ons brand ook saam huise af.

"Iemand moet dit doen. Wie anders gaan ons beskerm, nie die polisie nie. Dit is die jongmense se verantwoordelikheid om ons mense te beskerm.

"Baie keer sê die volwassenes van die gemeenskap dat hulle vrede wil hê en dat ons moet ophou om mekaar dood te maak, maar wanneer daar 'n aanval is, is hulle altyd bly ons is daar," het Sipho gesê.

Beteken dit dan dat hulle net mense in selfverdediging doodmaak?

"Nee, as iemand 'n krygsheer of moordenaar is, moet ons hulle eerste probeer doodmaak. Die mense wat saam met hulle werk, moet ook doodgemaak word. Hulle is sleg en moet gestraf word."

Sipho het erken dat hy soms nagmerries kry oor die mense wat hy doodgemaak het. Hy is bang dat hulle by hom sal kom spook, veral as hulle bekend was vir hul sterk muti.

Die comrades hoor 'n polisie-voertuig in die verte en beduie dat ek nou moet loop. As die polisie my voertuig in die omgewing sien, sal hulle agterdogtig raak en rondsoek.

Ek loop na my motor toe en ry weg met 'n swaar gevoel in my hart oor die jongmense wat so ernstig en sonder emosie oor die dood praat.

Sipho is intelligent, het natuurlike leierseienskappe en dwing respek by sy makkers af.

Dié is kwaliteite wat hom ver kon gebring het in die lewe, maar die kans is goed dat Sipho binne die volgende jaar dood of in die tronk sal wees.

Die mensdom span saam om die bedreigde planeet te red

Kerkklokke regoor die wêreld sal Sondagoggend vroeg al begin lui en duisende gemeenskappe sal met 'n magdom van bedrywighede sorg dat die eerste wêreldwye Aardedag - soos sy voorganger 20 jaar gelede in Amerika - tot daadwerklike optrede lei om die aarde van vernietiging deur die mens te red. CHRISTELLE TERREBLANCHE doen verslag

WIE'T gesê jy kan nie die wêreld verander nie?

Aardedag 1990 beteken jy kan. Deur "Die Groen Eed" op Sondag, 22 April saam met miljoene mense uit minstens 115 lande te neem, kan jy help om te verseker dat die aarde 'n groener toekoms tegemoetgaan.

Kerkklokke regoor die wêreld sal Sondagoggend vroeg al vir die voortbestaan van die planeet beier en duisende gemeenskappe sal met 'n magdom van bedrywighede sorg dat die eerste wêreldwye Aardedag - soos sy voorganger 20 jaar gelede in Amerika - tot daadwerklike optrede sal lei om die aarde van vernietiging deur die mens te red.

Miljoene Amerikaners het in 1970 deelgeneem aan 'n "aardedag" waardeur die aandag gevestig is op die agteruitgang van die planeet. Hulle pleidooi vir optrede het die weg gebaan vir die Amerikaanse "Skoon Lug-wet" en die totstandkoming van die "Environmental Protection Agency", EPA.

Denis Hayes, die organiseerder van die eerste aardedag, het besluit om die herdenking van dié dag 20 jaar later 'n internasionale gebeurtenis te maak ter inleiding van die negentigerjare as die "Dekade van die Omgewing".

Van Seattle in Amerika tot Moskou in Rusland, Uganda en Mauritius gaan Moeder Natuur se behoeftes die naweek opnuut belig word omdat die organiseerders glo die mensdom is ryp vir 'n dag ter ere van die aarde.

Mense het die afgelope paar jaar toenemend bewus geword van die verdoemende skade wat reeds aan die aardbol aangerig is - die skeur in die osoonlaag; die onomkeerbaarheid van waterbronne se besoedeling; die talle spesies, waaronder walvisse, pandabere en renosters wat met uitwissing bedreig word of ander soos die Kaapse Kwagga wat reeds vir die nageslag verlore is. Die lys is oneindig, van die storting van giftige afvalstowwe, kernkragrampe soos Chernobyl tot die uitwissing van die Suid-Amerikaanse reënwoude...

Maar dit is duidelik dat die beeld van natuurbewaring as 'n stokperdjie vir verveelde rykes wat graag met verkykers na voëls kyk, iets van die verlede is. Die organiseerders glo dié dag sal internasionale aktivisme ter beskerming van die omgewing aanmoedig. Hulle hoop ook om wêreldwye steun te werf vir 'n spoedige oorskakeling na hernubare energiebronne, 'n vertraging in die tempo waarmee die aarde verwarm en 'n internasionale verbod op die gasse (CFC's) wat die osoonlaag vernietig.

Aktiviste behoort hulle ook te beywer vir die bewaring van woude, beter beskerming van bedreigde spesies en ekosisteme, 'n verbod op verpakkings wat nie hergebruik of verwerk kan word nie, en 'n omvattende program om skadelike afval te bekamp. Bowenal glo hulle dat 'n magtige internasionale agentskap tot stand moet kom om in die besonder die atmosfeer en die oseane te beveilig.

Dié dag word wêreldwyd vanuit Kalifornië, Amerika gekoördineer en word plaaslik deur die Natuurlewevereniging - wat Saterdag en Sondag landwyd programme aanbied - behartig. Die Vereniging se netwerk van sewe takke en 62 sentrums sal help om mense se kennis van die omgewing te stimuleer en te wys hoe hulle deur onder meer hergebruik van goedere besoedeling kan bekamp.

In Suid-Afrika sal daar in besonder op vier belangrike vraagstukke gekonsentreer word.

Die "Skenk-'n-baksteen-van-tyd"-projek sal in al die groot sentra plaasvind en behels dat belangstellendes deur die skenking van tyd aan 'n bewaringsprojek help om "mure" van plastiek en karton te bou. Die mure sal op "Eko-kermisse" in die vernaamste sentra gebou word.

Nog 'n projek, "Herverbruik-ter-bewaring-van-hulpbronne", het ten doel om mense te motiveer om betrokke te raak by die herverbruik en herverwerking van papier, glas, blik en plastiek op groot skaal.

'n Derde projek behels dat geestelike leiers aangemoedig sal word om ook van die preekstoel af die beskerming van die planeet te bepleit.

Die internasionale organiseerders glo dat Aardedag 1990 sal wys hoeveel mense vir die aarde omgee. Suid-Afrikaners kan ook Die Groen Eed neem en daarmee plegtig beloof dat hulle kommer oor die omgewing voortaan die hoeksteen van hulle lewenswyse en besluite oor die toekoms sal wees.

In Indië word 'n fietsoptog beplan, in Seattle, Amerika gaan inwoners teen besoedeling aan die kus betoog, in Mauritius sal duisende bome geplant word en 'n span bergklimmers uit Amerika, die Sowjet-Unie en China gaan probeer om die kruin van Everest te bereik om vorige klimmers se afval op te ruim.

Die organiseerders hoop in die besonder om 'n politieke impak te maak: Christina Desser, 'n direkteur van Aardedag 1990, sê: "In 1970 is mense van die vraagstukke bewus gemaak, maar dié dekade vereis dat die omgewing 'n skerm word waardeur alle besluite gesif moet word."

En kort op die hakke van die aarde kry ook die diere volgende week hul dag. Die "Wêrelddag vir Laboratoriumdiere" Dinsdag word vanjaar weer in Suid-Afrika gevier met veral grootskaalse protesveldtogte teen operasies op diere.

Lede van die gesamentlike Diere Aksie Groepe van Earthlife Africa in al die groot stede, in samewerking met Civis, die Internasionale Sentrum vir Wetenskaplike Inligting oor Viviseksie, en SAAV, Suid-Afrikaners vir die Afskaffing van Viviseksie, het dié week 'n beroep op die regering gedoen om alle operasies op diere in die geheel af te skaf.

Die oproep is nie alleen uit protes teen skandale soos dié in Gazankulu waar klandestiene eksperimente op bobejane gedoen is nie, maar die talle soortgelyke praktyke wat nog in Suid-Afrika en wêreldwyd geduld word.

In Amerika word jaarliks 100 miljoen diere deur die wetenskap opgeëis en in Suid-Afrika verdra ons onder meer die Roodeplaat-Navorsingslaboratorium, 'n toonaangewende private inrigting waar honderde katte, honde, rotte, bobejane, ape, perde, skape en bokke steeds onder die dekmantel van die wetenskap wreed gemartel word.

Die aksie-groepe glo viviseksie is wreed, onnodig en oneties, maar behels ook 'n wetenskaplike denkfout, met misleidende en lewensgevaarlike gevolge vir die mens.

Hulle sê die organiese, anatomiese, biologiese, metaboliese en genetiese verskille tussen die mens en die dier is baie groot, wat dit onmoontlik maak om die resultate van eksperimente op diere op mense toe te pas.

Die Concise Oxford-ensiklopedie beskryf "viviseksie" as "dissection or other painful treatment of living animals for the purposes of scientific research". Volgens anti-viviseksie-groepe word die term egter meer algemeen gebruik om alle soorte eksperimentasie op diere in te sluit.

Die plaaslike groepe gaan die daad by die woord voeg en hulle oproep aan die regering Sondag al in die openbaar stel met 'n betoging by die Roodeplaat-Navorsingslaboratium in Pretoria.

Dinsdag sal 'n wettige opmars na die omstrede Dierelaboratorium van Wits se Mediese Skool gehou word.

Kranse sal ook deur skoolkinders by die HA Grové Dierelaboratorium en die Mediese Navorsingsraad gelê word.

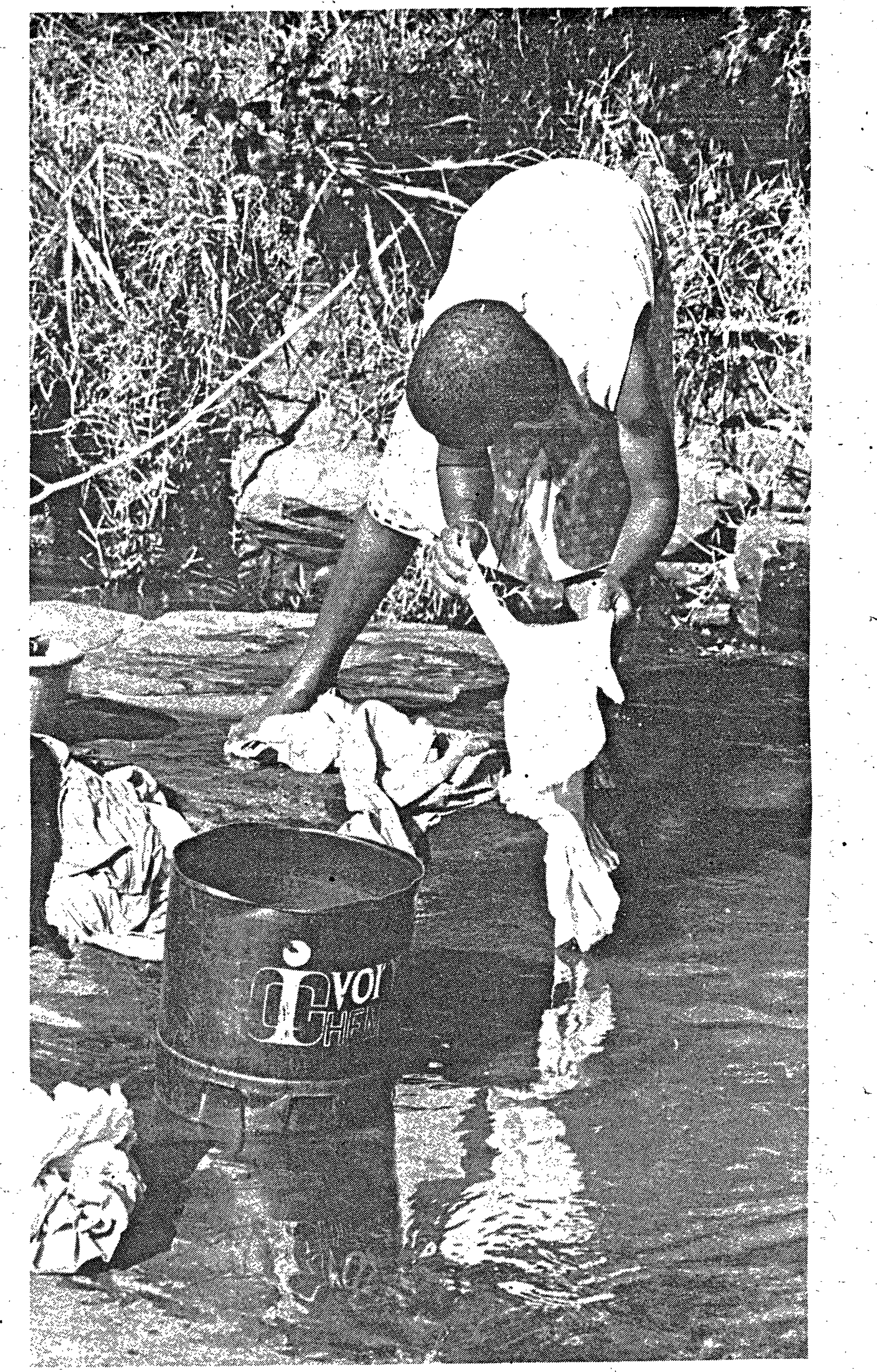

'n Vrou was klere in die Mngweni-rivier - die hoogste kwikvlakke ter wêreld is hier opgeteken

Suid-Afrika word die ashoop van die wêreld

SUID-AFRIKA is vinnig besig om die wêreld se ashoop te word.

Dit blyk dat min maatreëls en wetgewing in die land bestaan wat die verwerking van potensieel giftige en skadelike stowwe beheer - in teenstelling met toenemend streng wette in veral Europa en Amerika om die skadelike gevolge van bedryfsongelukke te voorkom.

Kenners beweer selfs dat die toepassing van internasionale standaarde hier die goudbedryf aan bande kan lê, omdat die goudbedryf geweldig baie giftige afvalstowwe produseer. En daardie afvalstowwe moet ook hier verwerk word.

Boonop is Suid-Afrika die enigste land in Afrika wat hom nog nie kontraktueel verbind het om nie ander lande se gif en skadelike afval in te voer nie. Die Lomè IV-konvensie wat in Desember verlede jaar deur die Europese Gemeenskap en 68 ACP-lande (Afrika-, Stille Oseaan- en Karibiese lande) onderteken is, behels 'n verbod op alle afval-invoere na 45 Afrikalande. Die verbod word deur die Organisasie vir Eenheid in Afrika (OEA) onderskryf. Suid-Afrika is egter nie lid van enige van dié organisasies nie en boonop het die regering geen wetgewing wat die invoer van afval verbied nie.

Suid-Afrika is besonder aantreklik vir groot buitelandse maatskappye wat in hul eie land verbied word om van hul newe-produkte te herverwerk. Goedkoop arbeid, 'n redelike infrastruktuur en gevorderde tegnologie maak Suid-Afrika 'n gifstof-paradys. Op die koop toe is groot buitelandse kapitaal op die spel.

Dié chemiese nywerheid spesialiseer al jare lank - die een maatskappy vervaardig byvoorbeeld 'n kwik-katalisator, die volgende een wend dit aan en 'n ander "laai" dit weer vir hergebruik. Maar vele skadelike newe-produkte word in dié gespesialiseerde ketting vervaardig.

Sowat 80 persent van alle chemiese afval word in Eerste Wêreldlande vervaardig.

Wetgewing in dié lande is toenemend geskoei op die beginsel dat diegene wat afval vervaardig en die winste daaruit geniet, ook verantwoordelikheid daarvoor moet aanvaar en die nadelige gevolge moet dra.

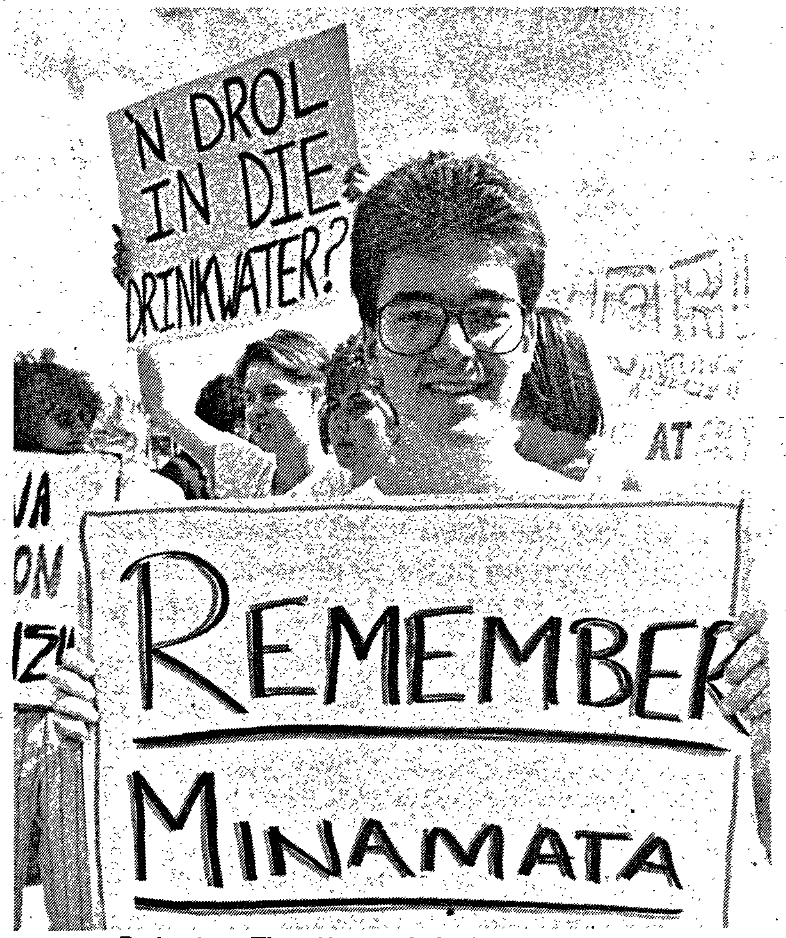

Protes teen Thor Chemicals in Cato Ridge, Natal

(Foto: Cedric Nunn - Afrapix)

In Amerika bepaal wetgewing dat kwikvlakke in water nie 0,1 mg per liter mag oorskry nie, wat saam met ander bepalings die verbranding van kwik-konsentraat feitlik onmoontlik maak.

Amerika het dié week aangedui dat hy indringend aandag skenk aan die moontlikheid om die wetgewing nog strenger te maak en chemiese prosesse te wysig sodat kwik-afval glad nie vervaardig word nie.

Klasie Claasens, Direkteur-generaal van Waterwese, het aan Vrye Weekblad erken dat geen amptelike standaarde vir kwikvlakke in Suid-Afrika neergelê is nie. Volgens die Departement Waterwese se openbare dokument, TR108 van 1980, wissel "aanvaarbare" vlakke tussen 0,1 en 20 mg per liter, wat minstens tien keer hoër as toelaatbare vlakke in die meeste ander lande is.

"Dit is geen toeval dat Suid-Afrika daarin spesialiseer om die chemiese bedryf se vuilwerk te doen nie," sê Chris Albertyn, Earthlife Africa se voorsitter wat aan die spits staan van die huidige protesaksie teen die beoogde uitvoer na Suid-Afrika van minstens 13 ton kwikafval vir herverwerking by die Thor chemiese aanleg naby Cato Ridge in Natal. Dié firma verwerk afval uit sewe lande.

Die kwessie is maar die jongste in 'n hele reeks "toksiese dramas" in Natal en was die onderwerp van twee Earthlife Africa-betogings dié week in Johannesburg en Pietermaritzburg waarin veral Suid-Afrika se buigbare reëls oor gifstowwe onder skoot gekom het. Die betogings het gevolg na 'n paar dié naweek in Amerika waarin die Greenpeace-beweging protes aangeteken het teen die beginsel dat die kwikafval na Suid-Afrika uitgevoer word omdat dit wettiglik nie in Amerika geprosesseer kan word nie.

Die internasionale bewaringsaktiviste is veral besorg oor die hoë kwikvlakke in riviertakke rondom die aanleg. Die water word deur sowat 2 000 vlugtelinge van die Natalse onluste by Fredville, 2 kilometer stroomaf gebruik en hulle leiers sê baie mense toon klassieke simptome van kwikvergiftiging.

Volgens 'n Greenpeace-wetenskaplike, Paul Johnson, is dit onwaarskynlik dat die vergiftiging van enige ander bron afkomstig is. "Die vlakke daal hoe verder 'n mens van die aanleg beweeg," sê hy.

Die Departement van Waterwese het verlede week 'n verbod geplaas op verdere produksie by die kwik-aanleg tot tyd en wyl dit bo alle twyfel beveilig is. Aanduidings van ernstige kwiklekkasies op die terrein is gevind.

Navorsing in sytakke van die Mngweni-rivier deur 'n Greenpeace-wetenskaplike, het kwikvlakke getoon wat tot 8 820 keer die hoeveelheid kwik bevat wat as gevaarlik in Amerika beskou word.

Volgens Albertyn word standaarde wêreldwyd jaarliks aangepas aan die hand van nuwer en beter navorsing. Maar Suid-Afrika het geen aanpassing die afgelope tien jaar gemaak nie.

Greenpeace het die Thor-kwessie aangespreek na 'n formele aansoek deur die Cyanamid-maatskappy, 'n suster van die Britse Thor chemiese firma, aan die Environmental Protection Agency, EPA, in Amerika om die konsentraat uit te voer. Sodra toestemming verleen word sal die Amerikaanse departement van buitelandse sake 'n aansoek aan Suid-Afrika rig.

'n Woordvoerder van die Departement van Omgewingsake het reeds aangedui dat geen aansoeke vir die invoer van giftige afval "in die stadium" oorweeg sal word nie.

Groot hoeveelhede kwik-konsentraat is die afgelope twee jaar na Suid-Afrika uitgevoer en is by die Thor-aanleg verwerk.

"Sedert 1986 het Cyanamid Amerika meer as 70 000 pond uiters giftige kwikafval van New Jersey na Suid-Afrika verskeep," het Greenpeace ná die Cyanamid se jaarvergadering in Maart gesê. "Thor Chemicals se kwiksmeltery het die gesondheid van sy werkers en die omgewing ernstig aangetas." Ondanks dié waarskuwing, wil Cyanamid nou nog kwik uitvoer. Die hoofdirekteur van Thor in Brittanje, Bill Gerrard, het intussen erken dat 'n ondersoek in Natal gedoen word om vas te stel of Greenpeace se resultate betroubaar is. "Ons maatskappy in Suid-Afrika sê die kwiklekkasie is nie ernstig nie," het hy gesê.

Earthlife Africa sê twee werkers by Thor het "mal geword" en is sedert Februarie in die hospitaal behandel. Die maatskappy ontken dit.

Claasens sê sy departement gaan van die beginsel uit dat die visse in die rivier en groot damme, soos die Albert Falls-dam sal vrek as die water giftig is. "Geen visse het nog gevrek nie," sê hy.

In die dertigerjare het 'n kwikstorting in die hawedorp Minamata in Japan die dood van tientalle mense veroorsaak.

Werkers op die terrein, en veral lede van die chemiese werkersvakbonde, is besig om toenemend bewus te word van hul lot. Die Chemical Workers Industrial Union ('n lid van Cosatu) het in Amerika meer as drie uur lank met die Cyanamid-voorsitter, George Seller, vergader om protes aan te teken nadat lede in die naweek aan protesoptogte in New Jersey deelgeneem het. ANC-verteenwoordigers het ook aan die betoging deelgeneem wat deur die Amerikaanse polisie uiteengejaag is.

Die vakbond se algemene sekretaris, Rod Compton, het die week gesê: "Daar is twee skuldige partye - Cyanamid, omdat hy nie sy eie gemors opruim nie, en Thor, omdat hy dit doen."

Die South African Chemical Workers Union hou die naweek 'n kongres en massavergadering oor omgewingskwessies.

Hulle is besorg omdat feitlik elke afval-smeltery ter wêreld digby 'n minderheidsgroep-nedersetting geleë is.

Indien Suid-Afrika die invoer van die kwik-konsentraat toelaat, word 'n staking deur SARHWU by die Durbanse hawe in die vooruitsig gestel.

Die hoofdirekteur van Thor Chemicals in SA, Steve van der Vyver, het die pers ná die betoging in Pietermaritzburg meegedeel dat aantygings van drinkwater-besoedeling deur sy maatskappy heeltemal onwaar is. "Afsaksels in 'n klein gebied bevat kwik, maar hou nie enige onmiddellike gevaar in nie," het hy gesê. Hy sê die hoë konsentrasie kwik wat in die Greenpeace-opname gevind is, is afkomstig van 'n plek 2 kilometer vanaf Fredville waar "gesteelde dromme" 'n tyd gelede uitgegooi is.

Volgens die "Greenpeace Waste Trade Project" is kwik 'n uiters giftige element wat die sentrale senustelsel aantas en geboortegebrekke veroorsaak. Mense word stadig mal... Nie-dodelike simptome van kwik-vergiftiging sluit in verstandelike agteruitgang, senu-aandoenings, die verlies aan sintuiglike ervaring en ernstige inflammasie van die verteringstelsel.

As kwik-afval eers vervaardig is, kan dit nie veilig geberg of "geprosesseer" word nie, meen Greenpeace-wetenskaplikes. Die enigste oplossing is om produkte te verander en internasionale afval-handel 'n kriminele oortreding te maak.

Volgens Greenpeace skenk Suid-Afrika ernstige oorweging aan die oprigting van 'n reusagtige verbrandings-kompleks naby die grens van Namibia vir die verwerking van Amerikaanse, Europese en Suid-Afrikaanse skadelike afval. Die plan kon nie plaaslik bevestig word nie.

Die Departemant van Omgewingsake het in Februarie aangekondig dat hy 'n onafhanklike ondersoek gelas het na die metodes waarvolgens gevaarlike afval in Suid-Afrika hanteer word. Dié ondersoek word deur die WNNR gedoen.

Die ondersoek word as noodsaaklik beskou om die departement in staat te stel om sy opdrag binne die bepalings van die Basel-konvensie (wat beoog om tussen-staatse vervoer van gevaarlike afval te beheer), die Wet op Omgewingsbewaring en ander toepaslike wetgewing uit te voer.

'n Warm wêreld wag

DIE aarde se temperatuur kan binne die volgende 60 jaar met tussen 1,7 en 4,4 grade Celsius styg, het 'n VVO-studie onlangs bevind. Wetenskaplikes stem in die algemeen saam met die projeksie, maar baie verwerp die teorie dat die kweekhuis-effek kan lei tot rampe soos wêreldwye oorstromings, veranderings in die planeet se klimaat en sosiale siektes.

Die omstrede skeur in die osoonlaag was dié week weer eens onder die soeklig op 'n internasionale konferensie in Washington wat deur die Amerikaanse regering gereël is.

Agtien lande, waaronder Japan, Mexiko en Rusland, was teenwoordig, maar China, wat glo een van die grootste sondebokke is, kon nie genooi word nie omdat 'n verbod op hoëvlak-kontak tussen Amerika en die land bestaan.

Pres George Bush het die konferensie geopen met 'n waarskuwing dat halsoorkop omgewingsbeleidsrigtings ekonomiese groei kan stuit.

Hy meen omgewingkwessies wat die ekonomiese faktor - volgens hom dié menslike faktor - ignoreer, beslis sal faal.

Hy het die kongres gevra om 'n biljoen dollar-begroting goed te keur vir navorsing aanstaande jaar na "die onsekerhede rondom globale verandering".

Volgens sekere wetenskaplikes het die gemiddelde temperatuur van die planeet sedert die begin van die eeu met 'n halwe graad gestyg weens die konstante toename in koolstofdioksied in die atmosfeer wat die ontsnapping van hitte verhoed. - AFP

Wêreld:

Rogers in die Pittsburgh Press

Krimpende son

Die son krimp - só sê wetenskaplikes van China.

"In die 273 jaar tussen 1715 en 1987, het die son se radius met 410 kilometer gekrimp," sê Wan Lai, 'n navorsingsbeampte by die Shangai-sterrewag.

Dié bevinding volg uit data wat versamel is tydens die jaarlikse sonsverduistering in 1987. Volgens Amerikaanse berekeninge het die son se radius met 200 kilometer verminder.

Regeringsdruk

Britse doeane-beamptes verkeer onder intense druk van regeringskant om nie die twee maatskappye te vervolg wat in die Irakese "kern-kanon"-kwessie betrokke was nie. Die koerant, The Independent, berig dat senior regeringsamptenare nie wil hê die vervolging moet plaasvind nie omdat dit die Britse regering se rol in die kwessie kan ontbloot.

Boodskap van vryheid

'n Radioskip met Chinese andersdenkendes aan boord sal volgende maand begin om boodskappe van vryheid en demokrasie na die vasteland uit te saai. Die uitsending val saam met die eerste herdenking van die bloedige ingryping van die regering tydens pro-demokratiese betogings in Beijing verlede jaar. Die uitsending sal tot Junie duur.

Siekte en armoede

Sowat 'n half-biljoen mense lei aan tropiese siektes, meestal in Afrika. Met die bekendmaking van dié syfer het die Wêreld Gesondheidsorganisasie gesê die meeste van die mense wat deur tropiese siektes bedreig word, woon in lande waar die jaarlikse per capita-inkomste minder as 400 dollar is.

Nuwe lid

Die Veiligheidsraad van die Verenigde Volke besluit eenparig om aan te beveel dat die Algemene Vergadering Namibia tot die Verenigde Volke toelaat. Dié aanbeveling lui dat die vergadering versoek word om Namibia toe te laat as die 106de lid van die VVO.

Hewige gevegte

Moslems en Christene aan beide kante van die stryd in Beiroet skarrel na skuiling tydens hewige gevegte onder Sjiitiese- en Christengroepe. Tien mense sterf in die gevegte en ten minste ses burgerlikes word gewond.

Aborsie-wetgewing

Vroue in Japan sal teen 1992 vryelik voorbehoedmiddels kan koop. Feministe is egter woedend oor 'n regeringsbesluit om die tydperk waarbinne 'n aborsie wettig gedoen kan word, met twee weke te verkort. Wettige aborsie in Japan moet nou binne die eerste 22 weke van swangerskap gedoen word.

Namibia waarsku

Namibia se eerste minister, Ben Geingob, sê sy regering sal streng optree teen enige element wat probeer om onstabiliteit in die land te kweek. Hy het met die ontvangs van die eerste besending wapens - wat aan die nuwe regering deur Swapo geskenk is - egter die versekering gegee dat die wapens slegs gebruik sal word om die land te verdedig teen diegene wat sy vryheid bedreig.

Banda vra vrede

President Banda van Malawi sê die regering van Suid-frika en die ANC moet toetree tot samesprekings indien hulle 'n vreedsame skikking in die streek wil bewerkstellig. Banda het op 'n staatsbanket in Harare tydens Zimbabwe se onafhanklikheidsherdenking gesê hy is bly om te sien dat onderhandeling in Namibia gelei het tot die onafhanklikwording van die land.

Dodelike vlieg

'n Dodelike vlieg van Latyns-Amerika hou 'n bedreiging in vir Libië en kan binnekort na die res van Afrika, die suide van Europa en die Midde-Ooste versprei. Die blou-groen vlieg val mense en diere aan en lê eiers in klein skrapies en snye op die lyf. Die snye of skrape word dan groot wonde wat tot die dood kan lei wanneer die eiers uitbroei en die larwes begin voed.

Geloof onder dwang

Moslem geestelikes stig sonder toestemming van die Chinese regering 'n skool in die land se westelike Xinjiang-streek. Mense wat nie Moslems is nie word gedwing om die geloof aan te neem. Sowat sestig persent van die streek se 13,8 miljoen mense is Moslems.

Thatcher die ystergordyn

Margaret Thatcher, die Britse premier wat voorheen gesê het sy is trots daarop om as die "Ystervrou" bekend te staan, sal dalk nie so gevlei voel as sy hoor dat 'n nege-jarige kind dink sy is die yster-gordyn nie. Volgens 'n opname om die algemene kennis onder jong skoolkinders te peil, is daar ook bevind dat sommige van die kinders dink die skrywer van "The Satanic Verses", Salman Rushdie, is 'n soort vis.

Nuwe bedreiging

Koning Hussein van Jordanië en Jassar Arafat van die Palestynse Bevrydingsorganisasie dring aan op 'n beraad van Arabiese lande oor die "gevaarlike gevolge" van die grootskaalse immigrasie van Sowjet-Jode na Israel. Arabiese lande het die vrees uitgespreek dat groot getalle van die immigrante hulle in die Israelies-besette gebiede sal vestig. Arafat sê dit is die voorloop tot 'n katastrofe wat die hele Arabiese nasie sal raak.

Litaue-dilemma

Mikhail Gorbatsjof van die Sowjet-Unie sit in 'n dilemma oor Litaue. Druk van binne die land dui daarop dat hy in die republiek moet ingryp terwyl oproepe uit Westerse lande lui dat hy met die leiers van die republiek moet onderhandel. Die Sowjet-owerhede het dié week met ekonomiese sanksies teen Litaue begin. Die voorsiening van ru-olie na dié land is gestaak.

Suid-Afrika:

Twee nou vry

'n Suid-Afrikaanse akademikus en 'n Zimbabwiese miljoenêr wat op 16 Februarie deur Renamo in die Beira-korridor in Mosambiek gevange geneem is, word vrygelaat. Vriende van die families sê prof David Stephenson, 46, en David Searle, 40, is die naweek vrygelaat presies op die plek vanwaar hulle ontvoer is.

Soeke na werk

Altesame 845 000 swartmense was teen November verlede jaar werkloos. Die minister van Binnelandse Sake, Gene Louw, het in antwoord op 'n vraag in die parlement gesê dié syfer is gegrond op die definisie dat dié mense die begeerte en bereidwilligheid het om te werk. Volgens die definisie van werkloosheid dat die persoon bloot werk soek, was 719 000 mense in November 1989 werkloos.

Paaskalmte

Gespanne kalmte heers in die gebiede rondom Pietermaritzburg en Durban, maar die vlugtelingprobleem uit dié gebiede toon nog geen teken van 'n afname nie. Sowat 200 inwoners van Kwamakhutha keer na hul huise terug. Kwazulu beleef ook 'n relatiewe stil Paasnaweek.

Kiesers se beurt

"Wanneer onderhandelings vir 'n nuwe regverdige Suid-Afrika afgehandel is, sal die kiesers van die land in 'n referendum of verkiesing daaroor stem, en as dit aanvaar word, sal die nuwe bestel so gou as moontlik deur die parlement bekragtig word," sê pres FW de Klerk.

Verskuiwings

Twee gemeenskappe en 1 935 gesinne is in 1989 in die Transvaal verskuif. Dié syfer is deur die minister van Beplanning en Provinsiale Aangeleenthede, Hernus Kriel, verskaf in antwoord op 'n vraag in die parlement. In Natal is 131 gesinne verskuif en geen mense is in die Vrystaat of Kaapland verskuif nie.

Onderwys kry beurt

Ouers en onderwysers in Soweto dring daarop aan dat kinders moet skool toe gaan wanneer skole vir die nuwe termyn heropen. Onderwysers onderneem om leerlinge te beheer en om effektiewe onderwys te gee. Intussen word daar aandag gegee aan die griewe rakende werkomstandighede wat aanleiding gegee het tot die staking van onderwysers.

Onverantwoordelik

"Die leier van die Konserwatiewe Party het met skokkende onverantwoordelik opgetree deur ongeverifieerde veiligheidsinligting onwettig te versprei," sê pres FW de Klerk. Hy het verwys na die geheime dokument wat deur die KP vrygestel is en wat na bewering bewys dat die ANC beplan het om regse leiers om die lewe te bring.

Pers verbied

Owerhede by Pollsmoor-gevangenis verhinder die pers om mee te doen aan 'n inspeksie deur die Hooggeregshof van die tronk se Medium B-afdeling vir verhoor-afwagtende gevangenes waar die Kaapstadse prokureur, Willie Hofmeyr, in afsondering aangehou is. Hofmeyr dagvaar die minister van Justisie vir R100 000 skadevergoeding vir die manier waarop hy vir 168 dae aangehou is as gevangene ingevolge die noodregulasies.

Buthelezi val aan

Mangosuthu Buthelezi van Kwazulu val Cosatu skerp aan en beskuldig die organisasie daarvan dat hy hom ten doel stel om die nuwe regering te wees. Hy sê Cosatu bou magsbasisse wat verder gaan as wat 'n vakbond-beweging nodig het.

Tyd min

Eerw Alan Hendrickse sê die parlement sit nou reeds vir die vyfde maand van 1990 en daar is nog geen aanduiding van die afskaffing van die Wet op Afsonderlike Geriewe nie. Hy sê daar is ook steeds 'n onwilligheid by die regering te bespeur rakende die afskaffing van die Wet op Groepsgebiede.

Vreedsame protes

Sowat 900 werkers by die Tembisa-hospitaal neem deel aan 'n vreedsame betoging teen wat hulle beskryf as hardhandige polisie-optrede in die staking by die Garankuwa-hospitaal verlede week. Die polisie sê 10 mense is beseer en 15 is in hegtenis geneem in 'n skermutseling met honderde werkers wat aangedring het op die ontslag van twee blanke amptenare by dié hospitaal.

Viva diensplig

Blanke mans wat aan die ANC of SAKP behoort sal vir nasionale diensplig opgeroep word. Só sê die adjunk-minister van Verdediging, Wynand Breytenbach. Hy sê die ontbanning van die ANC en die SAKP het geen invloed op verpligte diensplig nie.

Fred Mouton in Die Burger

'Miskien is mense die natuur se grootste frats'

Ou Goosen-boek bly nuut

OM 'N MENS NA TE BOOTS
Deur Jeanne Goosen
HAUM-Literêr: R17,99

GERRIT OLIVIER

IN die literatuurgeskiedenisse word Jeanne Goosen se novelle "Om 'n mens na te boots" (1975) min of meer in die verbygaan vermeld. Myns insiens nie heeltemal tereg nie, want vyftien jaar na sy verskyning maak dié boek nog net so 'n vars en oorspronklike indruk as vroeër. Anders as so baie Afrikaanse boeke wat deur die kritiek verwelkom is as "vernuwing", het "Om 'n mens na te boots" met die jare nie verskrompel tot tegniek, eksperiment, of iets van historiese belang nie.

Die rede hiervoor is dat die tegnieke wat in "Om 'n mens na te boots" so onopsigtelik aangewend word, almal voortspruit uit 'n innerlike noodsaak van die vertelling self. Die verteller - gewoonlik as "mal" beskou - is nie besig om 'n abstrakte waarheid in verband met die mens te illustreer nie; sy skep 'n wêreld van vriende en vertrouelinge om te kan oorlewe, en sodoende skep hy ook haarself:

"Hoe lief het ek my vriende nie - en die versinsels wat hulle is. Ek het hulle gefabriseer; ek het hulle versin uit eie behoefte omdat ek nie meer anders kan as om 'n hele lewe te versin nie."

Die woorde "versin" en "fabriseer" mag suggereer dat ons te make het met iets minderwaardigs of patologies - 'n desperate fiksie wat as ontsnapping dien uit 'n "waansinnige wêreld (waarvan) die ellende en onreg verbyster". Maar méér as dit is hier op die spel. In "Om 'n mens na te boots" gaan dit om die noodsaaklikheid van 'n lewe wat gevoed word deur die verbeelding en vanuit die innerlike.

Dit beteken dat afsondering en vrees vir binnedringing byna onvermydelik deel van die verteller se intieme wêreld sal wees; dit beteken ook dat daar 'n hoë prys gestel word op die behoud van 'n besondere en unieke situasie, wat van die verteller se taal afhanklik is om te kan voortbestaan.

Bres, die verteller, het 'n dringende behoefte aan "vertolking" - aan singewing, wat ook die inkorporering van drome en verhale by die alledaagse is. Hieruit ontstaan sy behoefte om die droomagtige samehorigheid en breekbare gevoel wat by tye tussen die karakters ontstaan, in woorde te bestendig. Reeds vroeg in die novelle, wanneer Dana op haar kitaar speel, luister Bres na die musiek en dink by haarself:

"Dit dra iets van die treurigheid van my storie en van myself; 'n treurigheid wat om vertolking vra, een wat woorde afgesterf het; 'n treurigheid wat volkome is in sy ellende en ongelukkigheid. Ter wille van dié aand dan, moet ek ons môre neerskryf, maar ek is skaam teenoor my eie geskrewe woorde, en hulle desintegrasie."

Snags begewe Bres haarself in die ryk van taal, net om te besef dat dáár 'n eie orde en eie wette heers - maar die behoefte bly steeds bestaan om die "eie irrasionele self" in taal te motiveer. Bres besef dat hy moontlik reeds verby taal gereis het. Die kern van "Om 'n mens na te boots" is 'n geheim wat ook vir die verteller ondeurdringbaar is of geword het, en wat slegs nog in desintegrerende woorde, "vertolkings" en "nabootsings" benader kan word.

Op grond van onder andere die passasie hierbo kan 'n mens "Om 'n mens na te boots" selfs lees as 'n verhaal wat volledig in die psige van die verteller afspeel: as 'n nabootsing van ander mense wat ook 'n selfnabootsing is.

Die boek se eie logika maak so 'n ge-volgtrekking amper onvermydelik. As elke mens haar "in die middel van die wêreld" bevind, geïsoleerd, onseker oor sy eie situasie en eie identiteit as mens, sonder aanknopingspunte na ander mense toe behalwe by wyse van "versinsel" of "vertolking" of die herkenning van 'n gemeenskaplike weerloosheid, is sy ook uitgelewer aan "nabootsing" as enigste bestaansvorm:

"Miskien is mense onwerklik. Miskien is 'n mens leeg van binne en boots die een maar net die ander na, uit vrees vir alleen wees. Miskien boots die hele wêreld se mense mekaar na, dat nie een mens weet hoe 'n mens werklik is nie. As ek sê mens, is "mens" maar net 'n woord, 'n woord sonder begrip. Miskien is mense die natuur se grootste frats."

Vanuit hierdie oogpunt gesien, maak dit nie meer saak of 'n mens Goosen se vertelling lees as die geskiedenis van 'n *ménage à trois*, en of jy die drie sentrale figure in die boek beskou as afsplitsings van 'n enkele persoonlikheid nie. In beide gevalle is "nabootsing" essensieel en onontkombaar; en in beide gevalle is daar die soeke na intimiteit en samehorigheid, en die weerloosheid van 'n innerlike wêreld. "Te verraden niet en niet te raden/tusschen ons zelfs een gemeen geheim" (Boutens) - maar dié "geheim" is blootgestel aan verbrokkeling.

Daar sou gespekuleer kon word oor die geslagtelike identiteit van Bres, die verteller, wat hom in 'n geestelike verstrengeling met die manlike Brim en die vroulike Dana bevind, maar ook dit is nie van essensiële belang nie. In hulle alleenheid, wat opgehef moet word deur ander mense na te boots sonder om ooit deur te dring tot wat 'n mens werklik "is", leef die karakters buite alle konvensionele opvattings van "manlik" of "vroulik".

Vanuit 'n konvensionele oogpunt beskou, het die persoonlikheid van Bres beslis ook patologiese trekke. Die hele eerste hoofstuk word gewy aan 'n frustrerende gesprek tussen Brim, Bres en Dana oor moontlike teenspoed met die stasiewa, wat die drieskap se enigste skakel met die buitewêreld is. Die eintlike vrees van Dana en Bres is nie soseer dat die voertuig sal gaan staan nie, maar dat hulle in so 'n geval die hulp van ander mense nodig sal kry.

In die tweede hoofstuk kom Bres se obsessie met die moontlike aanwesigheid van vlooie in die huishouding aan die beurt. Haar getob daaroor loop op geen besluit of handeling uit nie, maar op twee "verhale" oor mense wie se private domeine van binne uit deur ongedierte ondermyn is.

Sowel die gevare van buite (as hulp met die stasiewa gevra sal moet word) as dié van binne (die vlooie) lei tot 'n komiese, maar tegelyk beklemmende gepieker. Vir die leser word dit duidelik dat Bres se wêreld nie behoue kan bly nie: dit gaan van binne ondermyn of van buite binnegedring word, wat in albei gevalle beteken: blootstelling aan ander mense se inmenging.

"Bestaan die lewe dan daaruit dat 'n mens voortdurend voorsorg moet tref teen 'n onheil wat jou mag oorval?" vra Bres homself af. Die belangrike is dat die bedreiging onbekend bly, en dat die verteller vir die eerste keer in die boek 'n geheim het wat sy met niemand deel nie uit vrees dat dit 'n "bres" tussen hom en die ander karakters sal indryf.

Die mees ekstatiese en tegelyk pynlikste ervaring in die boek is Bres se liefde vir Dana, wat ongeveer in die middel van die vertelling 'n hoogtepunt bereik tydens 'n besoek aan 'n houthuis op Ysterfontein. Dié erotiese toneel, met die verbeelde blomme ("appelore") op die tafel, blyk ten slotte ook 'n "storie" van Bres te wees. Tot aan die einde bly dit in die herinnering behoue as die intiemste oomblik van die boek, waarna Bres terug bly hunker.

Die skending en vernietiging van Bres se breekbare wêreld geskied met die binnekoms van die brutale mevrou Johannes Dippenaar: 'n toonbeeld van banaliteit en kleinburgerlike doeltreffendheid. Jaydee, soos sy graag genoem word, kom help as een van die kinders siek word en bevestig algaande die verteller se vermoede dat die mens nie 'n "vriend" is nie. Jaydee sorg dat die kind beter word; bring die chaos in die huis onder beheer; maak dikwels haar opwagting - en haar aanwesigheid lei stap vir stap daartoe dat eers Brim en dan Dana van Bres vervreem raak.

Bres se gees begin dan in sigself terugvou. Sy besluit om mense sover moontlik af te sterf - 'n beslissing wat reeds vroeër onbewus gemaak is; hy sien met afsku watter gemoedelikheid daar tussen Jaydee en die twee ander ontstaan; sy begin met homself praat - en terwyl die orde van mevrou Johannes Dippenaar in die huishouding gevestig raak, verloor die mooi aande hulle bekoring; die intieme kommunikasie tussen die drie karakters verval.

Maar dit is nog nie die werlike verlies wat in "Om 'n mens na te boots" gely word nie. Langsaam het die leser die enigste vertroueling van Bres geword, en Bres se geheime begin deel. Teen die einde van die vertelling is Bres alleen gelaat met sy drome - en dan begin 'n verandering hom ook in die vertelling voltrek. Die dromerige en beangste sfeer van vroeër verdwyn, die taal raak alledaagser, en tydens die partytjie waarmee die boek eindig, ontpop Bres as 'n gespreksgenoot van mevrou Johannes Dippenaar.

"Wat van 'n wyntjie vir die pyntjie?" vra sy aan Jaydee. "Punt in die wind." "Nes jy daar sê." "Kry gerus." Bres sing 'n liedjie tot groot vermaak van die aanwesiges. Alles cliché's, niksseggende gemoedelikheid. Die boek eindig met Jaydee "uitgepaas" in die verteller se skoot.

Soos wat die verteller vir Brim en vir Dana verloor het, so verloor die leser ten slotte die verteller. Miskien kom Bres dit nie eens agter nie, maar haar behoefte aan aanvaarding lei daartoe dat die poëtiese en solipsistiese taal van die vertelling vervang word deur nabootsing van mevrou Johannes Dippenaar se banale cliché's. In 'n groep mense sou ons vir Bres nie meer herken nie; hy praat nie meer met ons nie. Dit is waarom ek van geen boek weet wat die leser meer eensaam agterlaat as "Om 'n mens na te boots" nie.

Gerrit Olivier is hoogleraar in Afrikaans en Nederlands by Wits en die skrywer van die bundel essays "Ongerymdhede".

*Kyk ook die berig op die voorblad van VryDag! oor Jeanne Goosen se dramas wat nou in Johannesburg en Pretoria opgevoer word.

Onder redaksie van KOOS PRINSLOO

Brink na UCT

DIE wêreldbekend Suid-Afrikaanse skrywer en letterkundige, André P Brink, is van begin aanstaande jaar aangestel as professor in die Departement Engels aan die Universiteit van Kaapstad.

Brink is sedert 1961 verbonde aan die Departement Afrikaans en Nederlands aan die Rhodes-Universiteit op Grahamstad.

Brink se romans, waarvan drie met die CNA-prys bekroon is, geniet ook populêre aanhang.

Sy roman "'n Droë wit seisoen", waarvan die rolprentweergawe nou plaaslik draai, is met die Martin Luther King-toekenning bekroon en in 1980 ook met die Prix Médicis Etranger.

AFRICASOUTH BOOKS in Swaziland

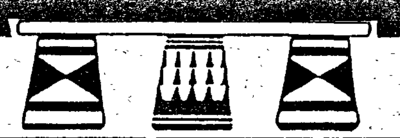

18 APRIL 1980 : ZIMBABWE GEBORE
VEELS GELUK NA TIEN JARE

David MARTIN & Phyllis JOHNSON: THE STRUGGLE FOR ZIMBABWE (ZPH)
R10.40 + R1 posgeld

Dambudzo MARECHERA : MINDBLAST (College)
R10.60 + R1 posgeld

Chenjerai HOVE : UP IN ARMS (Zimbabwe Publ House)
R6.50 + R1 posgeld

Shimmer CHINODYA : HARVEST OF THORNS (Boabab)
R22.50 + R1 per pos

Kathy BOND-STEWART & Biddy PARTRIDGE & Kate TRUSCOTT : INDEPENDENCE IS NOT ONLY FOR ONE SEX (Zimbabwe Publ House)
R13.30 + R1 posgeld

SKRYF GERUS VIR ONS VOLLEDIGE LYS BOEKE OOR ZIMBABWE

STUUR POSORDERS. INDIEN U MET 'N SUID-AFRIKAANSE OF NAMIBIAANSE TJEK BETAAL, VOEG R3.50 BY.

Beskikbaar in ons boekwinkel in die Swazi Plaza, Mbabane, Swaziland.
Skryf aan Robin Malan of Anne Saleiwako by:
Posbus A456,
Swazi Plaza,
Mbabane,
Swaziland
Tel. 45561

Hussein se Irak 'n supermoondheid...

'n Miljoen soldate oorgehaal om te veg

JEAN-PIERRE PERRIN

MANAMA - In minder as twintig jaar het Irak tot die sterkste militêre mag in die Arabiese wêreld gegroei, met die vermoë om ballistiese en chemiese wapens te vervaardig en die doelgerigtheid om meer gesofistikeerde wapens te bekom.

Volgens Midde-Oosterse ontleders sal Irak teen die jaar 2 000 naas Israel die sterkste nie-konvensionele militêre mag in die Persiese Golf wees.

Toe die oorlog tussen Iran en Irak in 1988 beëindig is, het Iran sy militêre mag begin afskaal, maar Irak nie. Nou beskik Bagdad oor een miljoen geharde soldate wat beter opgelei, aangevoer en toegerus is as enige ander weermag in die Golf.

Die Irakese weermag is twee keer groter as die Egiptiese weermag, tradisioneel die Arabiese wêreld se sterkste weermag. En hoewel Israel se gesofistikeerde weermag van 140 000 aktiewe soldate steeds die mees gevreesde militêre masjien in die Midde-Ooste is, is Irak besig om die gaping kleiner te maak.

'n Westerse ontleder in Bagdad sê: "Met so 'n sterk weermag is Irak nie net 'n opkomende Midde-Oosterse supermoondheid nie, dit is reeds een."

Daarom het diplomate en ontleders in die Golf dié week gewonder oor Irak se pogings om staalbuise, beweerde onderdele van grofgeskutwapens waarop die Britse doeanebeamptenare beslag gelê het, in die hande te kry.

"Dit is duidelik 'n wapen wat baie minder gesofistikeerd is as die missiele wat 'n onvergelykbare akkuraatheid bereik het," sê een diplomaat.

Die metaalbuise van 140 ton is in Teesport, Engeland ontdek en was op 'n Bermuda-geregistreerde skip onderweg na Irak.

Daar word geglo die buise vorm deel van 'n reusagtige kanon met 'n kaliber van 1 000 millimeter wat kern- en chemiese plofkoppe kan afskiet.

Volgens bronne in Bagdad beskik Irak oor 'n arsenaal van ballistiese missiele met die vermoë om geselekteerde teikens in die "hart van Tel Aviv" te bereik.

Vroeër vandeesmaand het pres Saddam Hussein gesê geen land, buiten die VSA en die Sowjet-Unie, beskik oor meer chemiese wapens as Irak nie.

Hussein is skerp aangeval oor sy dreigement om Israel met gesofistikeerde chemiese wapens aan te val indien hulle teen Irak optree.

Kritiek uit die Weste het ook toegeneem nadat Brittanje en Amerika op 28 Maart 'n beweerde komplot om kernsnellermeganismes na Irak uit te voer, bekend gemaak het.

In Augustus 1987 het Bagdad die produksie van hul eerste land-tot-land-missiele (SS-missiele) aangekondig. Vandag is die bekendste SS-missiele die Al Hussein, met 'n trefafstand van 650 kilometer, en die Al Abbas, met 'n trefafstand van 860 kilometer. Albei dié missiele is op die Russiese Scud-B-missiele gegrond wat gedurende die agt-jarige oorlog afgelewer is.

In Desember, nadat Irak sy eerste drie-fase-vuurpyl met die vermoë om satelliete in 'n wentelbaan te plaas, gelanseer het, het Irak se minister van militêre industrie, Hussein Kamel Hassan, gesê dié land het twee nuwe SS-missiele met 'n trefafstand van 2 000 kilometer ontplooi.

"Dié projek is sonder enige buitelandse steun bereik," het hy gesê.

Westerse kenners verskil met hom. Die direkteur van die Sentrale Intelligensie Agentskap (CIA), William Webster, het aan verslaggewers gesê 'n Westerse verbod op missiel-tegnologie aan Irak was net 'n lokaas en dat die meeste van die nodige onderdele op die wêreldmark beskikbaar was.

Verskeie Wes-Duitse industrieë - Siemens, Transtechnica ('n onderafdeling van die lugvaart-reuse Messerschmitt-Bolkow-Blohm) en Aviatest - is in der waarheid deur hul regering daarvan beskuldig dat hulle Irak gehelp het met die vervaardiging van hul missiele.

Irak, tesame met Egipte en Argentinië, probeer al lank om die Condor 2-missiel, met 'n lading van 500 kilogram en 'n trefafstand van 800 - 1 000 kilometer, te vervaardig. Volgens Britse kenners is dié projek laat vaar.

Volgens Midde-Oosterse kenners het Amerika druk op Egipte geplaas om nie met die projek voort te gaan nie om sodoende Israel se vrees te verlig.

Maar dié week het die waarskuwingsklokke in Washington gelui met die nuus dat Irak se weermag gevaarlike biologiese wapens met die onverwagse samewerking van die Center for Disease Control in Atlanta, Georgia ontwikkel het.

Volgens die NBC-televisie het dié sentrum Irak in 1985 van die Wes-Nylse koorsvirus voorsien. NBC het intelligensie-bronne aangehaal en gesê Irak het hul kiem-arsenaal in 'n gesofistikeerde oorlogslaboratorium in Salman Pak vervaardig.

Hussein het dié week sy dreigement om die helfte van Israel met chemiese wapens te vernietig verder gevoer en gesê dat hy sy lugmag opdrag gegee het om aan te val indien Israel kernwapens teen Irak gebruik.

"Ek het opdrag gegee aan die Irakese lugmag en missiel-kommandeurs om terug te slaan met binêre chemiese wapens sodra hulle uitvind dat Israel kernwapens teen enige deel van Irak gebruik het," het hy aan 'n besoekende Amerikaanse afvaardiging van senators gesê.

Saam met al die dreigemente is Hussein ook besig om sy persoonlikheidskultus in Irak uit te brei. Die klem word veral gelê op rituele van bloed en oorwinning. Volgens Newsweek gebruik die Irakese hulle eie bloed om trou aan hul leier te sweer, en skoolmeisies sing die volgende liedjie: "Saddam, Saddam, ons sal ons bloed vir jou gee." - AFP

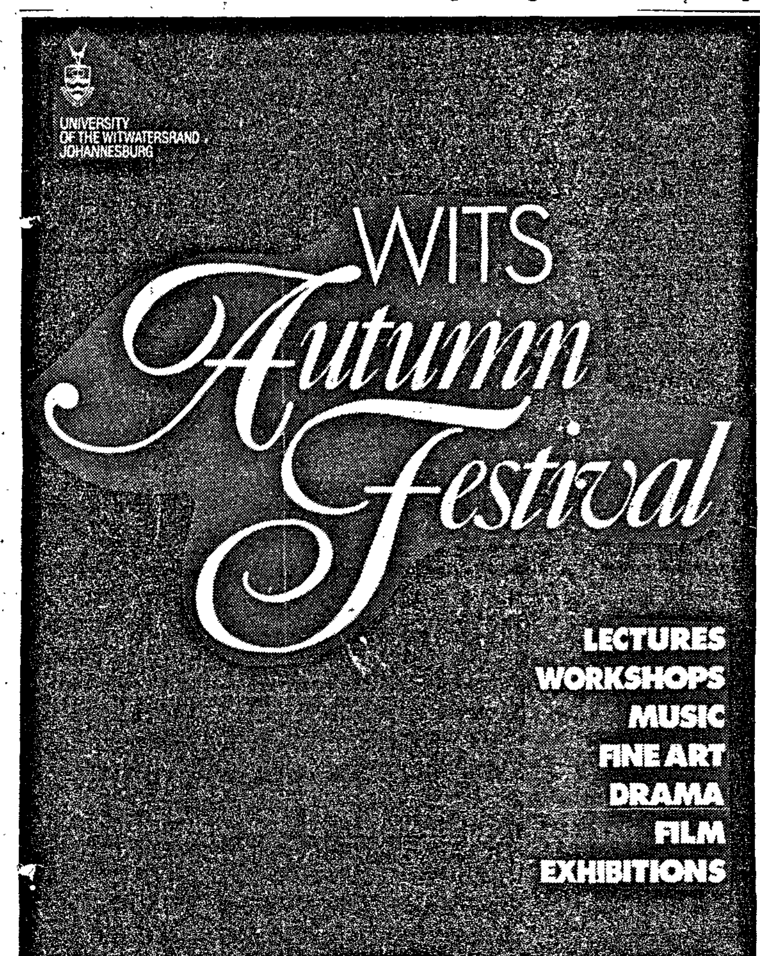

Mugabe wil grond herverdeel

LAWRENCE BARTLETT

HARARE - Na tien jaar van onafhanklikheid breek 'n nuwe era in Zimbabwe aan. Die laaste oorblywende wettige bande met die gewese Britse koloniste is dié week verbreek.

Pres Robert Mugabe, self 'n gewese guerilla-aanvoerder wat die septer die afgelope dekade geswaai het, het reeds aangetoon dat hy van plan is om van dié vryheid gebruik te maak, 'n eenparty-staat uit te roep en van die blankes se grond onder swartmense te herverdeel.

"Dit maak absoluut geen sin van ons onafhanklikheid as 'n Afrika-staat dat die meeste van die bewerkbare en landbougrond steeds in die hande van ons gewese setlaar-koloniste is nie, terwyl die meerderheid van die landelike bevolking soos plakkers op hul eie Godgegewe land woon," het Mugabe vroeër die maand gesê.

Die eerste van daardie "setlaarkoloniste", 'n groep van 500 gewapende witmense wat vanuit Suid-Afrika noord getrek het, het die Union Jack gehys in wat later, op 12 September 1890, die Britse kolonie Rhodesië geword het.

Negentig jaar later, op 18 April 1980, na 'n sewe-jarige guerrilla-oorlog wat die lewens van 40 000 mense geëis het, is die Union Jack gestryk en die vlag van die onafhanklike Zimbabwe gehys.

Die oorlog is beëindig toe die blanke minderheid en die swart meerderheid ooreengekom het op 'n Brits-opgestelde grondwet.

In dié grondwet is 'n verklaring van regte vervat, wat vraagstukke soos private besit en die veelpartystelsel dek, én effektief vir tien jaar verskans het.

Vanaf Woensdag is slegs 'n tweederde meerderheid in die parlement nodig om die verklaring aan te pas, en nie 'n eenparige stemming soos wat tot nou toe nodig was nie.

Dit sal maklik wees vir Mugabe, wat dié beperkings die afgelope tien jaar openlik gekritiseer het. Ná die algemene verkiesing in Zimbabwe op 28 en 29 Maart het sy Zanu-party 146 van die 150 setels in die parlement.

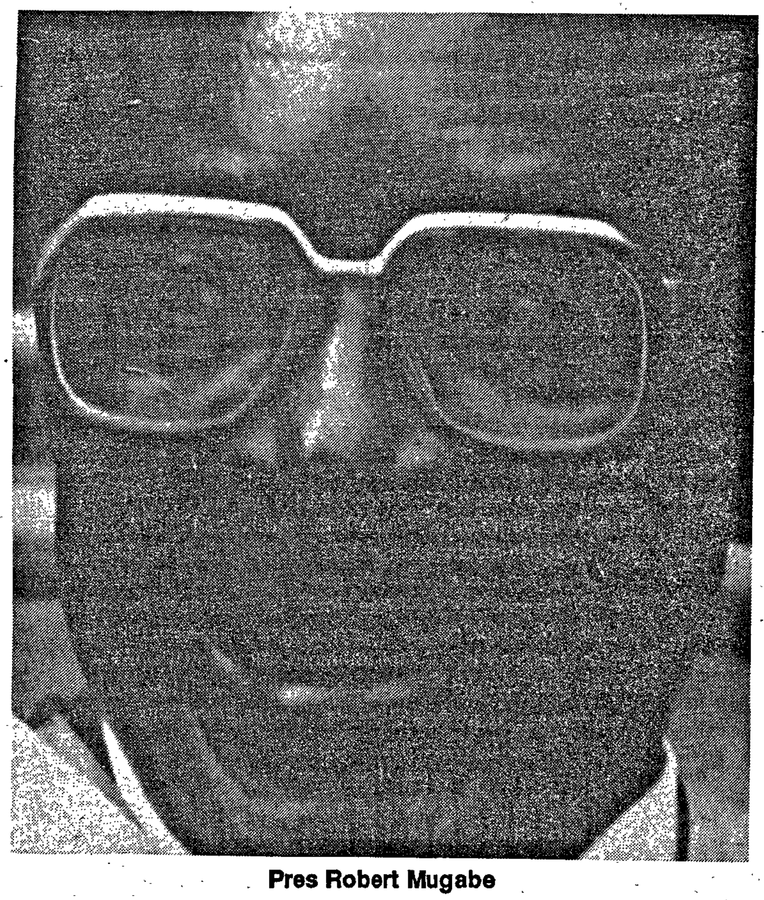

Pres Robert Mugabe

Net ná die verkiesing het hy aan sy party se sentrale komitee gesê dat hy voortgaan met sy planne om 'n eenpartystaat op die been te bring.

"Hoekom moet ons nou na diegene luister wat gister nog ons onderdrukkende koloniste was en nou ons leermeesters in die demokrasie wil wees en aan ons wil preek oor die veelpartystelsel?"

Mugabe beskryf homself as 'n Marxis en Zanu se amptelike beleid is sosialisme wat deur Marxisties-Leninistiese beginsels gelei word, maar Zimbabwe het 'n gemengde ekonomie met 'n bloeiende private sektor.

Mugabe word geglo vir sy pragmatiese beleid wat Zimbabwe in staat gestel het om homself te bevry, sy buitelandse skuld te betaal en, relatief tot Afrika, hoë ekonomiese groei te toon.

Mugabe se herverdeling van die grond is veral gemik op diegene wat nooit werk in die handel- en nywerheidsektor sal vind nie.

Altesame 4 000 hoofsaaklik wit boere besit amper 30 persent van die grond, terwyl die meerderheid van die bevolking in oorbevolkte landelike gebiede woon.

Mugabe het egter gesê sy landhervormings is nie "wraaksugtig" nie, maar is daarop gemik om die nasionale produktiwiteit te verbeter. - AFP

Bush se gewildheid verlam Demokrate

Hy is menslik en nie bang om op te tree nie

HERVE COUTURIER

WASHINGTON - Pres George Bush is so gewild in Amerika dat die opposisie, die Demokrate, reeds sy presidensiële oorwinning in 1992 aanvaar het - hulle het nog nie eens met hul verkiesingsveldtog begin nie.

Met nog net 31 maande voor die verkiesing - gewoonlik het mense met hul oog op die presidentskap teen dié tyd reeds al die sleutelstate besoek - het die Demokrate se veldtog nog nie vorm aangeneem nie.

Ná 20 jaar se onbeperkte groei, lyk dit of die presidensiële verkiesingsveldtog dié jaar anders gaan lyk. Dit gaan heelwat korter wees as in die verlede.

Geen Demokraat het nog fondse begin insamel om 'n veldtogkomitee in die lewe te roep nie, wat nog te sê 'n formele kandidaat aan te wys.

In die verkiesingsveldtog van 1988 het die hoopvolle presidensiële kandidaat van die Demokrate, Richard Gephardt, teen die lente van 1986 Iowa - die mid-Westerse staat waarin die land se eerste presidensiële koukus gehou word - reeds vyftien keer besoek.

Maar, volgens Joe Shanahan, die hoof van die Demokratiese Party daar, het geen potensiële kandidaat sy gesig tot dusver dié jaar in Iowa gewys nie. Dieselfde geld New Hampshire.

Politieke ontleders sê die rede vir die vertraging in die Demokrate se verkiesingsveldtog is Bush se geweldige populariteit in opnames - rondom 70 persent - en die waarskynlikheid dat hy 'n tweede termyn gaan wen.

Die gewildheid van Bush skakel ander Republikeinse teenstanders uit en laat Demokrate twee keer dink of hulle die volgende lid van dié party wil wees wat by die stembus in die stof byt. Die Demokrate was sedert Jimmy Carter se onverwagse oorwinning in 1976 nog nie weer in die Wit Huis nie.

'n Ander faktor, volgens politieke kenners, is die feit dat die Demokrate in die politieke arena nog relatief jonk is en sy lede kan bekostig om tot 1996 te wag.

Dié lede sluit in die goewerneur van New York, Mario Cuomo, senators Bill Bradley van New Jersey, Charles Robb van Virginia, Albert Gore van Tennessee, sowel as Gephardt, 'n lid van die Huis van Verteenwoordigers van Missouri.

Wat ouderdom betref, is die enigste uitsondering Lloyd Bentsen, die Demokrate se kandidaat vir die visepresidentskap in die 1988-verkiesing. Bentsen sal 71 wees in 1992.

'n Ander rede waarom die Demokrate so traag is om 'n verkiesingsveldtog van stapel te stuur, is die feit dat hulle, met die uitsondering van Robb en Bentsen, te besig is om hul setels in die Wetgewende verkiesing, in November vanjaar, te beveg.

Die Demokrate kan ook nie die pynlike ervaring wat Gephardt te beurt geval het, vergeet nie. In die 1988-verkiesing het hy sy veldtog voor enigiemand anders begin, die Iowa-koukus gewen, net om heeltemal van die toneel te verdwyn.

Dit is egter duidelik dat die "geheimsinnige stilte" in die presidensiële stryd, volgens een Demokratiese senator, soos musiek in die Republikeine se ore klink.

Ed Rollins, mede-voorsitter en operasionele hoof van die Republikeinse Kongres se Veldtogkomitee en 'n belangrike strateeg, sê Bush is so te sê onoorwinlik in die 1992-verkiesing.

"In die stadium verwag ons 'n oorweldigende oorwinning vir George Bush," het Rollins onlangs in 'n toespraak gesê. "Die Demokrate het so te sê reeds oorgegee."

Rollins, wat Reagan se herverkiesingsveldtog in 1984 behartig het, sê dit is 'n kwessie van genoeg geld insamel om nasionale blootstelling te kan geniet.

"As jy nie opstaan en vier jaar voor die verkiesing begin werk nie, gaan jy nie genoeg geld hê om 'n kandidaat vir die presidentskap te wees nie," sê hy.

Die Demokrate verwerp intussen al die ontledings en probeer hulself kalm voordoen.

"Ek is nie in die minste bekommerd oor 'n laat begin nie," sê Ronald Brown, voorsitter van die Demokrate se Nasionale Komitee.

"Ons het baie kandidate wat kan opspring en vinnig kan hardloop."

Bush se gewildheid word in Amerika toegeskryf aan 'n mengsel van menslikheid en kragdadige optrede. Eersgenoemde was nou nie juis Reagan se sterk punt nie.

So byvoorbeeld het Bush nie gehuiwer om troepe na Panama te stuur en die berugte genl Noriega te gaan uithaal nie. Daarvan hou die Amerikaners, solank dit net nie 'n tweede Viëtnam is nie.

Daarby gee Bush baie aandag aan onderwys, inkort van verdedigingsuitgawes, die huisloses en Aids.

Hy het allerlei studies oor die stand van onderwys in Amerika laat doen en Amerikaners verseker dat hy dit as 'n uiterste prioriteit beskou. Terselfdertyd het hy onlangs 'n emosionele en baie menslike toespraak oor die lot van Aids-pasiënte gedoen en hulle verseker: ek gee om vir julle. Reagan het nooit gelyk of hy juis omgee vir Aids nie.

Bush se enigste swak punt in dié stadium blyk vise-president Dan Quayle te wees. In Washington en ander groot stede is van die gewildste T-hempies 'n karikatuur van Quayle met die woorde "Dan Who?"

Elke keer as Bush landuit gaan, hou die Amerikaners hul asems op. As Bush iets sou oorkom, sal dié man as president moet waarneem. En wat word dan van ons, wonder almal.

Quayle het 'n ruk gelede 'n bietjie aansien teruggewen toe hy in Sentraal- en Suid-Amerika as vredemaker opgetree en oor die verkiesing in Chile toesig gehou het. Hy het blykbaar heel goed gevaar. - AFP

Moeder Teresa gaan rus

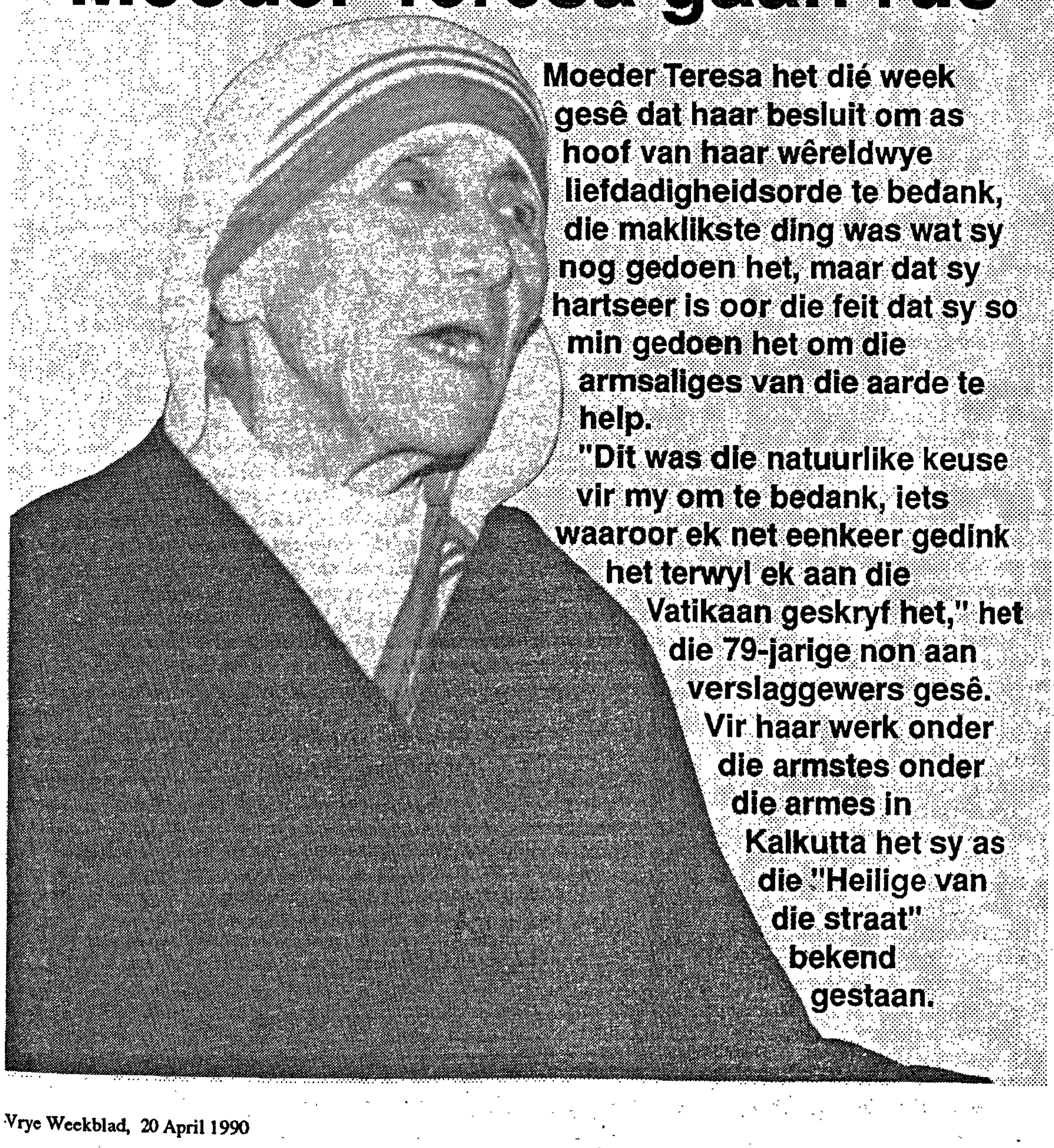

Moeder Teresa het dié week gesê dat haar besluit om as hoof van haar wêreldwye liefdadigheidsorde te bedank, die maklikste ding was wat sy nog gedoen het, maar dat sy hartseer is oor die feit dat sy so min gedoen het om die armsaliges van die aarde te help.

"Dit was die natuurlike keuse vir my om te bedank, iets waaroor ek net eenkeer gedink het terwyl ek aan die Vatikaan geskryf het," het die 79-jarige non aan verslaggewers gesê. Vir haar werk onder die armstes onder die armes in Kalkutta het sy as die "Heilige van die straat" bekend gestaan.

PUBLIC MEETING
VIOLENCE AND NEGOTIATIONS?
PART 1 UNDERSTANDING THE VIOLENCE
SPEAKERS: PIERRE CRONJE (Natal MP) on violence in Natal
DR JOE PHAAHLA (NAMDA Chairperson, N and E TVL) on violence in the homelands
LLOYD VOGELMAN (Director, Project for the Study of Violence, Wits) on the causes of violence
WEDNESDAY 25 APRIL 19h30
SH6, SENATE HOUSE, WITS UNIVERSITY
PART 2 THE RELATIONSHIP BETWEEN VIOLENCE AND NEGOTIATIONS
9 MAY — Details to be announced
Hosted by JODAC

Onderhandelinge

Nou tree die ware verskille na vore

ELSABÉ WESSELS ontleed Staatspresident FW de Klerk se toespraak dié week in die parlement en vind dat botsende politieke posisies van die ANC en die Nasionale Party-regering op die vooraand van eerste gesprekke tussen die twee partye sterk na vore tree.

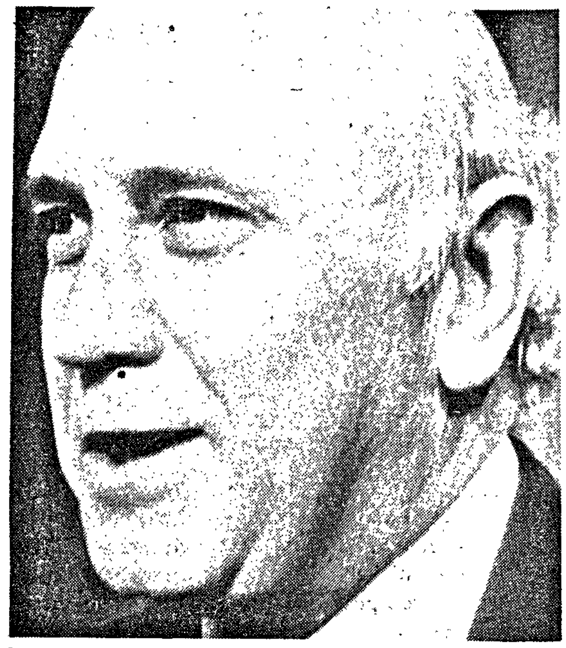

Die uiteenlopende politieke oogmerke van die regering en die ANC is Dinsdag deur staatspresident FW de Klerk tydens die bespreking van sy begrotingspos in die Parlement beklemtoon toe hy NP-beleid uitgespel het.

De Klerk se summiere verwerping van meerderheidsregering is lynreg in botsing met die ANC se nie-onderhandelbare beleid van 'n ongekwalifiseerde stelsel van een persoon een stem. Daarteenoor het hy die regering verbind tot die NP se beleid van "magsdeling".

In dieselfde toespraak het De Klerk ook die regering se standpunt ten opsigte van die ANC se doelwit van 'n verkose grondwetskrywende vergadering nader toegelig.

Terwyl De Klerk sy regering tot 'n onderhandelde politieke skikking verbind het, het hy aangedui dat hulle eers aan die einde van die proses - nadat 'n nuwe grondwet geskryf is - kiesers se goedkeuring daarvoor deur middel van 'n referendum of 'n verkiesing sal soek.

Die ANC daarteenoor doen voorspraak vir 'n algemene verkiesing vóór die skryf van 'n nuwe grondwet. Daardeur wil hulle klaarblyklik die meerderheidsposisie in 'n grondwetskrywende vergadering bekom. Dit dui op 'n duidelike optimisme dat hulle as die sterkste politieke party by die stembus bewys sal word.

Dié standpunt is al herhaaldelik deur die vise-president van die ANC, Nelson Mandela, lede van die ANC se uitvoerende komitee en binnelandse ANC-leiers soos Walter Sisulu verkondig.

Uit De Klerk se standpunt blyk dit dat die regering die mag wil behou totdat die onderhandelingsproses en die skryf van 'n nuwe grondwet afgehandel is. Sodoende sal 'n NP-regering langer in beheer bly en ook in die posisie wees om te verseker dat minderhede nie in die onderhandelingsproses uitgesluit word nie.

Dit is 'n klaarblyklike poging aan die kant van De Klerk om politieke groepe soos hoofman Mangosuthu Buthelezi se Inkatha en die ondersteuners van die driekamerparlement, soos eerw Alan Hendrickse se Arbeidersparty, en lojale tuislandleiers by die proses ingesluit te hou. Dit sal die regering se hand versterk om grondregte in 'n nuwe grondwet verskans te kry.

Terwyl albei partye klaarblyklik oorgehaal is om deur middel van onderhandelinge 'n politieke skikking te bereik, is die uiteenlopende politieke ideale van die regering en die ANC besig om vinnig te kristalliseer.

In sy toespraak het De Klerk weer eens die beskerming van minderhede aangestip. Hoewel die ANC die grondwetlike beskerming van taal, godsdiens en kultuur voorsien, word enige beskerming van die politieke regte van uitgesonderde groepe of minderhede verwerp.

De Klerk het die NP se beleid van magsdeling as die enigste werkbare model beskryf in die lig van die KP se beleid van partisie en die ANC se beleid van 'n "simplistiese meerderheidsregering op die basis van een man een stem".

De Klerk het die idee van meerderheidsregering binne 'n unitêre sowel as 'n geografiese federale stelsel verwerp. Laasgenoemde word deur politieke groepe soos die Arbeidersparty gesteun, maar deur die ANC verwerp. Die ANC het hom uitdruklik tot 'n meerderheidsregering binne 'n unitêre stelsel verbind.

Hoewel hy nie groepsregte uitgespel het nie, het hy die "effektiewe beskerming van minderhede" in 'n toekomstige bedeling voorspel. De Klerk het ook verwys na 'n stelsel van "'n stem van gelyke waarde vir elke volwasse burger," wat ook waarskynlik daarop dui dat die NP die ANC se standpunt van "universele stemreg op 'n gemeenskaplike kieserslys" verwerp om groepskeidings te behou.

Die eerste ronde gesprekke wat op 2 Mei begin, sal egter nie oor grondwetlike onderhandelinge gaan nie. De Klerk het die verskil tussen "voorlopige gesprekke" en grondwetlike onderhandelinge in sy begrotingspos getref en aangedui dat daar van die ANC verwag sal word om in die eerste ronde gesprekke sy verklaarde beleid van 'n gewapende stryd te verwerp.

Terwyl die regering van die ANC sal verwag om sy gewapende stryd af te sweer, selfs in sy retoriek, sal die ANC op sy beurt die versekering van die regering soek dat die veiligheidsmagte hul ook by 'n skietstaking sal neerlê.

In die lig van onlangse voorvalle, soos by Sebokeng, waar polisie op brutale wyse teen 'n vreedsame protes opgetree het, sal die ANC 'n versekering van De Klerk ten opsigte van die onbeperkte magte van die veiligheidsmagte soek.

Die vrye terugkeer van bannelinge, die vrylating van politieke gevangenes en die opskorting van politieke verhore, is ook belangrike punte op die agenda vir die ANC.

ANC-leiers is van mening dat hulle nie strukture op die been kan bring en die ANC behoorlik as 'n politieke party kan vestig voor belangrike leiersfigure nie terug is in die land nie.

Apartheid gou 'n 'vae herinnering'

MICHAEL SANDERS

OOR minder as 20 jaar sal apartheid 'n vae herinnering wees en die Afrikaners sal besef dat die terugkeer na streng rasseskeiding, soos deur die ver-regses geëis word, 'n illusie is, sê die Afrikaanse skrywer en intellektueel WA (Bill) de Klerk.

De Klerk, 73, skrywer van boeke soos "The Puritans in Africa", boer in die Klein Drankenstein naby die Paarl in die Kaap.

Hy is oud genoeg om die dae te onthou toe die Afrikaners in harmonie saam met die bruinmense gewerk en gewoon het nadat hulle in die Anglo-Boereoorlog teen die Britte verloor het.

"Vroeër jare het ons saam met die bruinmense gewoon. Die kinders is grootgemaak deur hulle; hulle is gevoed en gespeen deur die bruinmense, hulle het opgetree as vroedvroue en ons het saam na huishoudelike aangeleenthede omgesien," vertel de Klerk dié week.

"Toe ons gekom het met dié Messiaanse Afrikaner-politiek en toekomstige geluk vir ewig en altyd op aarde beloof het, het dinge heeltemal mal geword.

"Afrikaner-instellings soos Volkskas het 'n aparte ingang gehad waar swartmense moes inkruip om hul geld te gaan bank.

"Dit was waansinnig om elke ding so te verdeel, maar daar was baie gelag onder die Afrikaners daaroor."

De Klerk is skerp in sy kritiek op die NG Kerk wat Afrikaner-nasionalisme onderskryf het - en konflik met die leringe van Johannes Calvyn, wat die grense van die politiek duidelik uitgespel het.

Volgens De Klerk was die Afrikanervolk gedoem die oomblik toe hulle hulself as die enigste volk begin beskou het.

"Hulle het probeer om apartheid te laat werk. Hulle het pobeer om die swartmense te verwyder en die bruinmense eenkant toe te stoot hoewel die Afrikaners en die bruinmense vir baie jare baie na aan mekaar was. Hoe meer dit duidelik geword het dat dit nie gaan werk nie, hoe meer onderdrukking was daar."

De Klerk sê die AWB onder Eugene TerreBlanche probeer apartheid in stand hou deur rasse-vrees as 'n historiese gegewe aan te bied.

Volgens hom het die AWB se held, Piet Retief, wat die Groot Trek weggelei het van die Britse Kaapkolonie in 1837, weggetrek van 'n werklike bedreiging van swart bendes en wit rondlopers wat anargie gesaai het. "Die vrees wat Terre'Blanche beklemtoon, die Swart Gevaar, is egter bloot vrees vir die naamlose, dit wat hy nie kan beskryf nie."

Oor die Konserwatiewe Party sê De Klerk dat hulle "eenvoudig mense is wat dink hulle kan aan bewind kom. "Dink hulle werklik dat hulle die ou ideologie van Apartheid kan laat herleef? Mens kan mos nie die geskiedenis so herhaal nie.

"Die enigste ander opsie is partisie, maar dit is ook nie werkbaar nie. Almal is in 'n sekere sin gemeng. Almal se lewens is geïntegreer en om dit te skei sal daar geweldige verskuiwings van mense moet plaasvind.

"Daar is nie geld om dit te doen nie en daar sal geweldige teenkanting daarteen wees - ook van die Afrikaners. Hulle sê tot 40 persent Afrikaners steun vir Treurnicht, maar ek twyfel nie daaraan nie dat die onwerkbaarheid van die hele idee gou duidelik sal word vir meer en meer mense.

"Oor tien tot twintig jaar sal mense nie meer weet wat de hel apartheid oor gegaan het nie en sal dit bloot nuuskierigheidswaarde hê."

Hy is vol lof vir die hervorminge wat FW de Klerk, sy naamgenoot en verlangse familielid, aangebring het. "Pres De Klerk het nie alles opgegee nie, hy het nie mag oorgedra nie. Hy het bloot die grense van die politiek herstel en gesê: Kyk, politiek moet die praktiese eise van 'n gemeenskap dien so ver as moontlik.

"Van daar af kan hy geen oorlewing verseker nie. Hy weet baie goed dat identiteite nie verseker kan word deur enige wette nie."

De Klerk is egter van mening dat die Afrikaner-identiteit nog nooit vreeslik bedreig is nie - selfs nie deur Britse Imperialisme nie.

"Soos die Walliesers hulself nog in Engeland sien as Walliesers - dieselfde ding sal seker hier gebeur." - AFP

WATERFORD KAMHLABA

United World College of Southern Africa

Mbabane Swaziland

Aansoek vir plekke in hierdie internasionale nie-rassige gemengde hoërskool kan nou vir die akademiese jaar 1991 gedoen word.

1. VORM 1-4

Die kursus lei tot die Cambridge Overseas School Certificate-eksamen wat geskryf word aan die einde van Vorm 5 (Afrikaans kan ingesluit word).

Toegang tot Vorm 1 is gewoonlik na st 5 (ook moontlik na st 4) vir studente wat alreeds 11 jaar oud is op 1 Januarie 1991).

2. DIE "INTERNATIONAL BACCALAUREATE (IB)"

'n Tweejarige pre-universiteitskursus aanvaar deur sowel oorsese as Suid-Afrikaanse universiteite as toegangskwalifikasie (Afrikaans kan ook ingesluit word)

Aansoekers moet reeds 'n Suid-Afrikaanse st 9 geslaag het, en moet op 1 Januarie 1991 nie ouer as 19 jaar wees nie.

Vir aansoekvorms en verdere inligting skryf aan

THE HEADMASTER BOX 52 MBABANE SWAZILAND

TOEGANG TOT DIE SKOOL IS UITSLUITLIK OP DIE BASIS VAN AKADEMIESE MERIETE. FINANSIëLE HULP IS BESKIKBAAR VIR DIEGENE WAT DIT BENODIG.

Twee wêrelde

Dié land en sy mense lê jou voor om elke hoek en draai

JACQUES PAUW het onlangs vir ses weke as gas van die Amerikaanse departement van buitelandse sake deur Amerika gereis. Hy was deel van 'n groep van 25 joernaliste uit 24 Afrika-lande wat die Verenigde State deurkruis het. Hy vertel van die Suid-Afrikaners wat hy in Amerika teëgekom het en kom tot die slotsom: waar jy ook al gaan, van Suid-Afrika ontsnap jy nooit.

LANGS my aan die tafel het Mark August trane in sy oë as hy sê: "Ek dink ek moet terug huis toe om vrou te gaan haal. En koeksisters, bobotie en kêrrie te eet. En weer Die Berg te sien."

Aan die oorkant van die tafel knik Malcolm Klein sy kop en sê: "Ja, ek sukkel ook met Amerikaanse vroue. Die mense is half vlak hier. Ek verstaan hulle nie mooi nie.

Die plek is 'n Spaanse restaurant in Florida, Amerika. Ek eet saam met August en Klein, twee Suid-Afrikaners - "bruinmense" - in ballingskap. Hulle woon en werk onderskeidelik die afgelope dertien en vyf jaar in Amerika.

August is 'n gerespekteerde buitelandse rubriekskrywer by een van Amerika se groot koerante en Klein is 'n mediese chirurg, lid van die Amerikaanse span wat die eerste suksesvolle leweroorplanting in die wêreld gedoen het.

Ek het hulle in Tampa Bay, Florida ontmoet. Dis 'n pragtige stad teen die Golf van Mexiko met golwende groen palmbome en spierwit strande. Dis ook 'n speelpark vir rykes met villas wat oor die see hang en eindelose rye luukse-seiljagte.

Dis hier waar die twee vriende duisende kilometers van hul geboorteland 'n nuwe tuiste in die vreemde uitgekerf het. August het kort na die Soweto-onluste van 1976, waar hy aangehou is, padgegee en Klein omdat, erken hy wrang, witmense in Suid-Afrika huiwerig is dat 'n "coloured" aan hulle sny.

Klein was verlede jaar terug in Suid-Afrika vir vakansie, August nog nie weer nie. Hy is bang, erken hy, want hy weet nie wat vir hom wag nie.

Altwee verlang met heimweë. Hoe gaan dit met die en daardie? Gaan Mandela die knoop deurhak? Hoe staan dit nou met rassisme? En wat van Terre'Blanche en Treurnicht, is dit bek of byt?

En so reis mens deur Amerika en loop jou landgenote raak: 'n ingenieur in Washington, nog 'n dokter in San Francisco, 'n PhD-student by die Universiteit van Colombia.

En glo dit of nie, 'n bedelaar in New York wat my aksent herken en in gebroke Afrikaans vertel dat hy eens taxi's in Kaapstad gery het. Hy smeek 'n dollar, want "ons countryman help mos mekaar".

'August sê dis die vorm van Die Berg en die Kaapse vroue, die reuk van bobotie en die stank van Kruispad, die klank van Afrikaans en die smaak van rooibostee wat vir altyd by hom sal bly.'

Ja, selfs in Amerika kan 'n mens nooit van Suid-Afrika ontsnap nie. Dié land en sy mense lê jou voor om elke hoek en draai.

Net Oos-Europa kry meer publisiteit as Suid-Afrika. Dis De Klerk, Mandela, onderhandelings, geweld, hoop en wanhoop.

Ek gril saam met my kollegas uit Afrika toe die televisie 'n toneel uitsaai van 'n man wat iewers in Natal 'n mens met 'n panga kap, kap, kap. 'n Paar dae tevore sien ek die dooies in Sebokeng.

Dis een besprekingsprogram na die ander oor Suid-Afrika. Jesse Jackson en ander kerkleiers waarsku dat min in Suid-Afrika verander het, Ted Kennedy doen 'n emosionele pleidooi vir meer sanksies en James Baker prys FW de Klerk.

Die New York Times dra die spioenonthullings oor Lubowski op sy voorblad en in die sewe weke wat ek daar was, sien ek drie programme oor moordbendes.

Maar dis nog lank nie al nie. In byna elke swart woonbuurt is daar anti-apartheidsgraffiti teen mure: "Free Mandela, kill apartheid."

In Anacostia, 'n armoedige swart woonbuurt 'n hanetree van die Withuis, staan 'n kerk op 'n heuwel. Bo-op die kerk se dak skreeu 'n helder plakkaat: "Free us from Apartheid".

In Chicago maak 'n klerewinkel groot geld uit Mandela se kop en "struggle art" op sy hemde.

In dieselfde stad druk die "Revolutionary Communist Party, USA" 'n petisie onder my neus teen planne vir privatisering in Suid-Afrika.

By die hoofkwartier van die Verenigde Volke in New York val 'n man my om die hals. Hy is een van die ANC se verteenwoordigers by dié wêreldliggaam.

In 'n kerk in San Francisco bid die prediker vir die onderdruktes in Suid-Afrika. Op 'n godsdienskanaal op televisie prys 'n leke-prediker Christus vir sy werkende hand in dieselfde land.

'Your white skin doesn't matter any more. You must come to my country. You and Johnny Clegg.'

By die Universiteit van Colombia word 'n paneelbespreking oor Suid-Afrika gehou. Die joernalistiekstudente moet 'n werkstuk oor die vryheid van die pers in Suid-Afrika doen.

My kollegas uit Afrika, talle van hulle Franssprekend, spreek my aan as "Mr Mandela" of "Mr de Klerk".

My vriend van Benin in Wes-Afrika sê met 'n swaar Franse aksent: "Your white skin doesn't matter any more. You must come to my country. You and Johnny Clegg."

En oral waar ek kom, dieselfde vraag: "It must be interesting times you live in? What do you think is going to happen?"

En so, van stad tot stad en plek tot plek, verduidelik ek: ja, apartheid bestaan nog. Nee, Mandela kan nie bly waar hy wil nie. Ja, daar brand weer 'n vlam van hoop in my vaderland. Nee, ek weet nie wanneer swartmense werklik bevry gaan word nie.

Die moeilikste vraag van almal is: "What is it like living in South Africa?"

Meer normaal as wat baie mense dink, vertel ek. Baie mense, van baie kleure, leef 'n gewone lewe. Hulle het kinders, gaan werk, ry 'n motor, kla oor stygende pryse, gaan op vakansie, en gaan uiteindelik dood.

Maar ook meer abnormaal as wat baie mense dink. Daar's 'n wit wêreld, en 'n swart wêreld. Weeksdae tussen agt en vyf is dié twee wêrelde een, maar daarna is ek terug in my wit wêreld en ander in hul swart wêreld. Suid-Afrika is nie net 'n land van verskillende mense nie, maar verskillende wêrelde.

August en Klein sê hulle hou van Amerika. Dié land is goed vir hulle en het nuwe geleenthede aan hulle gebied. Albei is redelik welvarend, suksesvol en gelukkig. Hul bly in een van die mooiste dele van Amerika.

Dis wanneer 'n mens jou eie bloed in die vreemde raakloop en 'n broer uit Wes-Kaapland jou teen hom vasdruk en sê: "Jirre, ek wens ek was jy wat teruggaan," dat mens weet:

Hierdie land, waar jy ookal gaan, verlaat jou nooit.

So opgedônner, verskeur en vertrap soos hy is, so onbegryplik is sy bekoring.

August sê dis die vorm van Die Berg en die Kaapse vroue, die reuk van bobotie en die stank van Kruispad, die klank van Afrikaans en die smaak van rooibostee wat vir altyd by hom sal bly.

Dis dié dat hy my terug in Suid-Afrika bel en vra of ek nie 'n paar bande met Jan Spies-verhale aan hom sal stuur nie. En, o ja, rooibostee asseblief. 'n Winkeltjie in Amerika het dit eens aangehou, maar sanksies het 'n stokkie daarvoor gesteek.

En soos almal wat ek ontmoet het, sluit hy af: "Ek kom een van die dae huis toe. Ek promise jou."

'n Klein boekie oor die vreugde van stap

TIEN, twaalf jaar gelede was mense wat "gaan stap het vir die vakansie" maar skraal gesaai. Meestal was hulle studente of diegene wat in kakieklere en stewels hulle studentedae vir ewig lewendig wou hou.

Woonwa-entoesiaste was daar natuurlik altyd. Bergklimmers en kransklouteraars ook. Dan visvangers of vistermanne, en daardie ander eiesoortige spesie, die jagter.

Woonwaers het van vroeg af man, vrou, kind en kraai ingesluit, maar die bietjie wat ek daarvan gesien het, was dit maar so aan die passiewe kant. Die ander buitelewe-dinge was vir pa en sy seuns; die vroumense moes maar by die huis bly.

Gedurende die Paasnaweek loop ek 'n groep van goed twintig, vyf-en-twintig raak aan die einde van die tweede strawwe dag van die vierdagseksie van die Soutpansberg-voetslaanpad. Professore en lektore, ma's en pa's, kinders tussen twaalf en twintig. Kaalvoet sit hulle op die gras voor die hut en kyk af tot waar die vlaktes onder begin ophou.

Watter wonderlike ding het daar nie in ons land gebeur met die besluit van die Departement Bosbou in die sewentigerjare om te begin met die voetslaanpaaie nie! Nie alleen het hulle groot dele van die land aan ons bekend gestel nie, maar 'n hele nuwe vakansiestyl by duisende Suid-Afrikaners gevestig.

Iets wat almal saam kon doen. Iets waarin daar nie wenners is nie. As iemand die dag se skof wil afjaag, sal ons ander maar net die kop skud. Wat mis hy tog nie alles nie! Die lekkerte van tee in 'n koelteplekkie langs die stroom, of 'n onbekende blom wat skaam kop wegsteek agter 'n bos. Net om te staan en te ruik hoe ruik die buitelewe.

Twintig jaar gelede het daar een van die mooiste boekies in Afrikaans oor stap en die vreugde van stap verskyn. Die uitgewer was Daantjie Saayman se Buren; die titel pretensieloos "Die buitelewe", met doodgewone foto's van 'n witbaardman met 'n pyp en 'n groepie seuns.

"Die meeste van ons hou van die buitelewe," begin die boekie. "Ons soek 'n bietjie vryheid, miskien 'n bietjie avontuur. Die meeste van ons woon in 'n dorp of 'n stad waar ander mense gedurig aan jou vat, waar ouers en onderwysers die wet verkondig en waar ons in ander se spore moet trap. Soms wil ons in ons eie spore trap, met ons eie vriende verkeer, en teruggaan na ons eie natuur; en die natuur van veld en berg en water waarsonder ons nie mens kan word nie."

Die skrywer van hierdie eenvoudige woorde (hoe mooi: "soms wil ons in ons eie spore trap"!) is een van ons grootste filosowe en verstandige mense, Marthinus Versfeld. 'n Man wat tienduisende mense eers leer ken het in daardie onlangse pragtige televisieprogram oor hom, maar wat in die Kaapse berge ewe legendaries is as Jan Rabie en WA de Klerk.

Die gesellige samesyn van die groep groot en klein voetslaners bo-op die berg laat my weer hierdie boekie gaan uitkrap. Soos alle boeke vol wysheid en sonder vertoon het "Die buitelewe" in twee dekades niks verander nie. Die hoofstuk ""n Dag op 'n Berg" begin eenvoudig so: "Ons land is bergagtig, en wie kan onder 'n berg staan sonder om te wil weet hoe dit daarbo uitsien?"

Verder waarsku hy oor berge en onweer: "Wag dus vir 'n lekker sonnige dag, wanneer die bossies geur en die voëls baljaar, en jy lekker in die son kan bak en die uitsig geniet. Worsteling met die weer kan ons tot later uitstel."

Hoe verder ek lees, hoe lekkerder kry ek. Magtig, ek wens daardie tientalle frustrerende (en gefrustreerde) voetslaners kan dié boekie te lese kry! Versfeld gee raad: "Wat saamgedra word, moet binne 'n rugsak gedra word. Let wel - binne die rugsak... Jy is 'n mens, nie 'n Kersboom nie."

Oor jou wapenrusting: "Vir hierdie werkies het jy 'n ordentlike mes nodig. 'n Ordentlike mes, hoor! Nie 'n mes met allerhande goetertjies nie, maar 'n lem van die beste staal wat jy kan kry. 'n Mes is 'n deel van 'n mens vanaf die dae toe ons oorgrootjies 'n goeie spaander vuurklip in hulle bokvelletjies rondgedra het. 'n Mes is wat 'n mens van 'n bobbejaan onderskei, en 'n goeie mes is wat 'n goeie kampeerder onderskei."

En oor kos: "Let wel dat daar op 'n berg nie private kosvoorrade is nie. Almal se kos is almal s'n." By die hoofstuk oor opruiming kom die medemenslikheid weer terug: "Wie hierdie reëls nie gehoorsaam nie, is selfsugtig en onbeskaaf. Wie nie vir ander mense leef nie, leef ook nie vir homself nie."

Met dat ek "Die buitelewe" klaar gelees het, wonder ek hoekom hierdie besondere boek in twee dekades nie herdruk is nie. Vir duisende mense, veral jongeres, wat vir die eerste keer gaan begin stap.

Maar dis ook 'n boek wat ons almal kan lees om weer te leer hoe om sáám dinge te doen en verantwoordelikheid vir mekaar te aanvaar.

Vrye **Weekblad**

Moorde buite ons grense

Daar is 'n weerstand in die land aan die opbou teen die regering se volgehoue weiering om die doen en late van die polisie en weermag se moordbendes wat buite die landsgrense opgetree het, te laat ondersoek.

Dié weerstand neem toe soos dit bekend word dat ons land nou die skuilplek geword het van vermeende terroriste - sonder dat die owerhede hoegenaamd iets daaraan doen.

Dit was dié week weersinswekkend om twee verregses wat in Namibia weens moord verdink word, vol bravade op die voorblad van koerante te sien pronk waar hulle vryelik in Johannesburg rondloop - en spog dat hulle reg is om 'n regse revolusie aan te stook.

In Windhoek word 'n hofsaak in die wiele gery omdat vier vermeende moordenaars - lede van die weermag se moordbende - in Suid-Afrika sit en tong-uitsteek vir die hof in ons voormalige kolonie.

Daar skuil ook verskeie vermeende moordenaars en saboteurs in Suid-Afrika wat deur Zimbabwe gesoek word.

Buite Pretoria woon selfs 'n man wat die ANC-kantore in Londen opgeblaas het en deur Interpol as 'n internasionale terroris gebrandmerk is.

Al hierdie mense se name is aan die regering bekend, en daar is getuienis dat die polisie selfs weet waar al dié mense hul bevind.

Wat het van ons land geword? Ons wat ons altyd uitgegee het as 'n Christen-land met beskaafde norme? Is ons nou enigsins beter as Kuba of Libië?

Dit is dié soort kultuur - dat moord en doodslag moreel aanvaarbaar is as jy net 'n politieke motief daaraan heg - wat deels gelei het tot die nou byna daaglikse ver-regse dreigemente van revolusie en tot die onrusbarende diefstal van gesofistikeerde wapentuig.

Staatspresident FW de Klerk het nog altyd trots verkondig dat sy hande skoon is; dat hy nooit 'n deel van dié soort optrede was nie.

Ons glo hom.

Maar wat nou gebeur, is sy verantwoordelikheid. Dit is sy administrasie wat skuilplek gee aan terroriste. Dit is sy regering wat weier dat dié barbaarse wandade wat in ons buurstate en elders gepleeg is, ondersoek word.

As hy nie optree nie, beteken dit hy kondoneer dit.

En dan het hy die vermetelheid om 'n staatsbesoek aan Frankryk te bring - in dieselfde stad waar sy regering se agente twee jaar gelede vir Dulcie September vermoor het, wil hy met pres Francois Mitterand gaan tee drink.

Dit is vir ons onbegryplik dat die Mitterand-regering dit toelaat. 'n Staatsbesoek van FW de Klerk aan Frankryk voordat hy nie te kenne gegee het dat hy iets aan moorde soos dié op September gaan doen nie, sal onses insiens 'n belediging wees vir die mense van Frankryk en hul trotse demokratiese tradisie.

Een setlaar, een koeël

Die swart bewussynsgroepe, die PAC en Azapo, het dié week op vergaderings weer kliphard aan hul verwerplike slagspreuk "one settler, one bullet" geskreeu.

Daarmee, verstaan ons, bedoel hulle blanke Suid-Afrikaners en waarskynlik ook mense van Indiese afkoms.

Dit is kinderagtige, gevaarlike en rassistiese politiek. Hulle klink al meer na die AWB en die Konserwatiewe Party.

As hulle wil hê die res van Suid-Afrika moet hulle begin emstig opneem, moet dié soort optrede onmiddelik einde kry.

Die pers

'n Kollega van 'n onafhanklike Engelstalige weekblad het dié week heelwat omstrede dinge gesê oor die toekoms van die pers in ons land. Soos dat die beheer van die media aan "volksorganisasies" oorgedra moet word; dat advertensies in koerante verbied moet word; en dat groot groepe beperk word tot een dagblad en een weekblad.

Ons verskil van ons kollega.

Koerante hoort in die hande van joernaliste. In die hande van politieke partye of vakbonde loop koerante die gevaar om te word soos wat die Afrikaanse koerante die laaste paar dekades was.

In die hande van monopolieë, soos die geval is met die establishment-pers in Suid-Afrika, word koerante soos die meeste Engelse koerante in ons land geword het. Maar dwang of nasionalisering is geen oplossing nie, en dien nie die demokrasie nie.

Dit is geen geheim nie dat Vrye Weekblad ook sukkel om die steun van adverteerders te kry. Dit is ook waar dat die private sektor in Suid-Afrika nie veel omgee vir 'n lewenskragtige, aggressiewe pers nie, en dat advertensies sonder diskriminasie uitgedeel word.

Maar om advertensies te verbied, sal 'n ingryping in die vryheid van koeranteienaars, lesers en adverteerders wees.

Ons het meer vryheid in Suid-Afrika nodig, nie minder nie.

BRIEWE

Die kunste weerspieël diskriminasie

Lize van Robbroeck van Lynnwoodrif, Pretoria skryf:

Kendell Geers se resensie van die SAAAH se konferensie oor vroue en die kunste is nie net kinderagtig nie, maar dui daarop dat hy min van die inhoud van enige van die referate wat hy vir bespreking gekies het, verstaan het.

Al probeer hy die leser met sy "kennis" van Europese vroue-kunstenaars (wat myns insiens niks met die res van die resensie te make het nie) beïndruk, is dit duidelik dat hy bittermin weet van die polemiek en indringende debatte wat binne die feministiese herbeskouing van kuns in die veld van kunsgeskiedenis plaasvind.

Soos Marxistiese kunshistorici stel feministiese kunshistorici duidelik die punt dat kuns en sosio-politiese omstandighede nie van mekaar geskei kan word nie.

Solank daar teen vroue gediskrimineer word in die samelewing, sal dit ook in die kunste weerspieël word.

Bridget Riley, wat soos 'n wafferse kenner op die gebied van feminisme deur Geers aangehaal word, staan nie juis bekend vir haar progressiwiteit nie - soos haar formalistiese kuns ook, na my mening, getuig.

Om 'n vrouekunstenaar aan te haal wat feminisme "a form of hysteria" noem as bewys dat die feministiese debat irrelevant is, is vir my net nog 'n voorbeeld van die patetiese paranoïa waarmee Geers op die konferensie as geheel reageer.

Geers het duidelik glad nie verstaan in watter konteks Marion Arnold (wat, terloops, 'n uitgesproke feminis is) Rebecca West se uitlating oor prostitute en vloermatte gebruik het nie.

Om dr Arnold af te maak as iemand wat teen prostitute diskrimineer (dit is, terloops, baie suspisieus dat Geers skielik hier 'n feministiese "cause" huldig) is belaglik en kinderagtig, en dui daarop dat hy tot uiterstes moes gaan om iets negatief en destruktief te kry om oor die referaat te sê.

Mag ek ook vir Geers daarop wys dat Arnold 'n kunshistorikus is, en dat sy as sulks die reg het om haarself te beperk tot 'n gegewe kunshistoriese tydperk - daar is geen wetgewing of reël wat bepaal dat sy die kontemporêre Suid-Afrikaanse milieu moet aanspreek nie.

Geers se "resensie" is nie net kinderagtig wat toon aanbetref nie, maar is vol blatante non sequiturs.

Wat het Braam Kruger se uitlatings nou eintlik te doen met 'n ma se opofferings?

Ek het die vermoede dat Geers (met rede) ewe veel intellektueel as seksueel deur die konferensie bedreig is.

Oor my referaat wat oor vroue in gemeenskapskuns gehandel het, het Geers net 'n enkele faset uitgelig wat geensins die aard van my argument as geheel weerspieël nie.

Ek het twintig minute lank met onbetwisbare statistiek vorendag gekom om te bewys dat swart vroue in sommige gemeenskapkunssentra dikwels gedwing word om handwerk eerder as beeldende kuns te beoefen om sodoende manlike studente in die beeldende kunste finansieel by te staan.

Geers noem nie eens my hoofargument nie, en kies om een geïsoleerde punt (naamlik dat die status van handwerk geherevalueer moet word om meer finansiële erkenning vir swart vroue se produkte te verkry) heeltemal uit verband te ruk.

Buitendien word die onderskeid tussen "fine art" en "craft" met reg al hoe meer as 'n Euro- en fallosentriese konsep beskou - Geers se konserwatiewe onderrok steek 'n bietjie uit as hy heftig beswaar aanteken teen die beskouing van "'n etniese bakkie" as gelyk aan 'n Penny Siopis-skildery.

Ek weet nie hoe Geers met 'n reguit gesig kan sê dat daar nie teen vroue in die Suid-Afrikaanse kunswêreld gediskrimineer word nie.

Veral nadat ek statistiek soos die volgende aangehaal het - naamlik dat slegs 10 van die 102 swart kunstenaars wat in die "Neglected Tradition"-uitstalling verteenwoordig was, vroue is.

Ek stel voor dat Geers tog met sy idee om homself te kastreer voortgaan - dalk sal dit hom dan dwing om vir 'n verandering met sy kop te dink.

Die vrugte sal soet wees

Josef Martin Meyer van Groot-Brakrivier skryf:

Dié gedig beeld die ongelukkigheid/ongerief wat apartheid aan ons doen, uit:

Apartheid

Apartheid bring verdrukking
Die hele stelsel 'n mislukking
Jou velkleur is die sleutel
want dit laat onse mense bedel

Die wet is daar om ons te bind
Sodat die blanke hom oral bevind
As hul speel dan moet ons dans
en gun homself nooit 'n kans

Die ouens met die witte vel
laat ons tog onse dae tel
dis swaarkry, swoeg en baie sweet
Apartheid sal hul nooit vergeet

Dis "Whites Only"
because they want to stay lonely
but is doesn't matter
because ons gaan hul verneder.

Kamerade in die stryd - ek wens die Vrye Weekblad alle voorspoed en sukses in die toekoms toe.

Indien daar weer beperkings mag kom, beskou dit bloot as beproewinge.

Die stryd is hard en bitter, maar die vrugte wat ons eersdaags gaan pluk, sal soet wees.

Vir dié wat traag - of te lui - is om 'n pen en papier te vat en hul mening te lug, is daar 'n ander opsie. Meer daaroor op bladsy 22.

Vrye Weekblad plaas alle briewe wat nie die wet oortree of lasterlik is nie, mits die korrespondent se naam en volledige adres bygevoeg word as 'n skuilnaam gebruik word. Die redakteur behou die reg voor om briewe te verkort. Skryf aan: Die Redakteur, Vrye Weekblad, Posbus 177, Newtown 2113.

Kameraad Piet en die Sosialistiese Revolusie

BROLLOKS EN BITTERGAL

DAAR is seker geen groter paranoïa in Suid-Afrika vandag as dié van blankes en veral die sakegemeenskap oor die ANC se praatjies van sosialisme, anti-kapitalisme en nasionalisering nie.

Hoe kort kan die geheue wees?

Want was daar ooit 'n meer militante anti-kapitalistiese groep as Afrikaner-Nasionaliste van vyftig jaar gelede?

Hoor wat selfs genl Jan Smuts destyds gesê het: "Dit is bestem dat ons Afrikaners, hoe onbelangrik ons ook mag wees, onder die eerstes sal wees om met die stryd te begin teen die nuwe wêreldtirannie van Kapitalisme."

En Piet Meyer, voorsitter van die Afrikaner Broederbond en baas van die SAUK toe hy nog 'n voorste ideoloog van die Ossewa-Brandwag was: "Die Revolusie van die Twintigste Eeu is vinnig besig om in ons land, op grond van die Afrikaner-sosialisme, sy hoogtepunt te bereik."

Dr Meyer se woorde kon, met 'n paar veranderinkies, net so uit die mond van 'n Cosatu-heethoof gekom het: "'n Bykomende rede vir die groeiende vyandigheid by die Afrikaner teen die Kapitalisme is die feit dat hy onder daardie stelsel wat vreemd van buite in sy keel afgedruk is, feitlik sonder uitsondering die houthakker en waterdraer in sy eie vaderland geword het terwyl die vreemdeling met die vettighede van die land heengaan. Terwyl die goudmyne van ons land alleen reeds meer as twee miljoen pond aan goud opgelewer het, is ongeveer 800 000 van die blanke bevolking van ons land hongerlydend, en die oorgrote meerderheid van hierdie hongerlydendes is Afrikaners!"

Meyer en sy geesgenote soos die latere staatspresident, Nic Diederichs, en minister van finansies, TE Dönges, het noue parallelle tussen Britse imperialisme en kapitalisme getrek - baie soos blanke Groot Kapitaal vandag deur swart aktiviste as imperialisties gesien word.

In sy boekie "Die Stryd van die Afrikanerwerker - die vooraand van ons sosiale vrywording" (1944) skryf Meyer: "As gevolg van die enge eenheid van Imperialisme en Kapitalisme spreek dit eintlik vanself dat die Imperialisme alleenlik oorwin kan word as die Kapitalisme terselfdertyd vernietig word en die Kapitalisme alleen oorwin kan word as die Imperialisme terselfdertyd vernietig word."

Pure Cosatu/SAKP-retoriek. Hoe is dit dan dat ons Afrikaners van vandag dit nie kan verstaan nie, en maak asof dié soort praatjies by ons ingevoer is deur die Kommuniste en Marxiste en ander goggas?

* Maar daar is ook 'n paar lesse wat ons swart broers en susters uit die Afrikaners se geskiedenis kan leer. Die Afrikaners het hul eie ekonomiese posisie verbeter - ja, deels deur hul politieke mag te misbruik, maar ook deur die Reddingsdaadbond, die Helpmekaarfonds, Sanlam, Santam, Volkskas, Sasbank, Federale Volksbeleggings en Nasionale Pers te stig met Afrikaner-kapitaal. En toe vreeslik hard en toegewyd te werk.

Asiel? Hier?

Hoe nader ons aan die nuwe Suid-Afrika kom, hoe meer bisar word dit.

Soos die 300 Turkse kommuniste wat dié week by pres FW de Klerk om politieke asiel aansoek gedoen het. Want, sê hulle, Mandela is nou vry en die Kommunisteparty toegelaat.

* Een van die dae hoor ons Piet Skiet Rudolph het politieke asiel in Kuba gekry; of Joe Slovo in Paraguay; of Eugene Terre'Blanche in Uganda (of is dit nou net wensdenkery?)

Uilspieël en Einstein

Brolloks se een kollega sê Eugene Terre'Blanche se uitnodiging aan prof Floors van Jaarsveld om op TV oor Geloftedag te debatteer, kan op 'n soort Uilspieël versus Einstein-showdown uitloop.

* Toe sê 'n ander kollega: Nee, Uilspieël het minstens styl gehad...

Die Dwarsrockers

Verlede jaar was dit Johannes Kerkorrel en die Gereformeerde Blues Band. Vanjaar se mees oorspronklike naam is Joos Tonteldoos en die Dwarstrekkers.

Saam gaan hulle en Anton Goosen se Kommissie van Ondersoek en talle ander op Republiekdag rock - nogal buite Pretoria. Niks is ook meer heilig nie.

* Dis veronderstel om 'n Boere-Woodstock te wees, sê die organiseerders, maar kon hulle regtig nie aan iets meer oorspronkliks gedink het as "Houtstok" nie?

Pedo-wat?

Mike: "Jong, ek is darem maar bly ek is nie 'n pedofiel nie."

Kallie: "Wat bedoel jy?"

Mike: "Het jy gesien hoe neuk hulle jou tuin op?"

V staan vir Vlok!

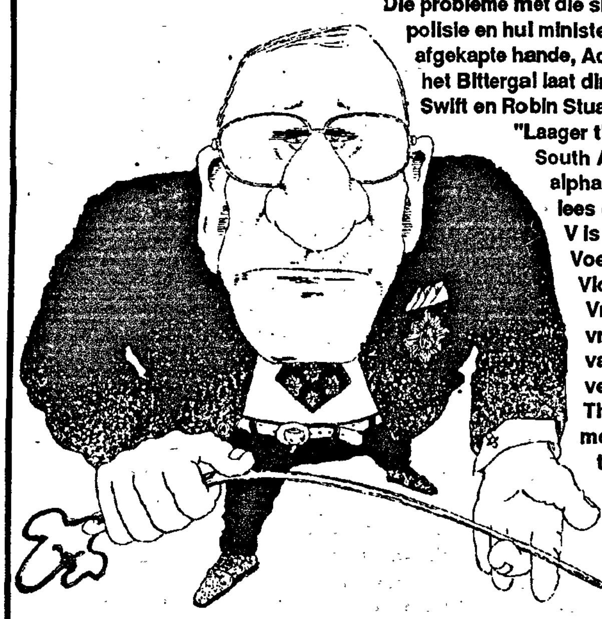

Die probleme met die skietlustige polisie en hul minister met die afgekapte hande, Adriaan Vlok, het Bittergal laat dink aan Kerry Swift en Robin Stuart-Clark se "Laager than Life - a South African alphabet. Onder V lees dit:

V is for Vrystaat,
Voetsek en Vloek,
Vrugte,
vrotelers,
vaaljapie,
vetkoek
There's plenty more words that start with a V
But VLOK is the one that most worries me

Moeder soos 'n kruis tussen Manfred Mann en die Wizard of OZ

EGBERTUS KLAAGVOORT

HOE RYM DIT DAN?

MOEDER hou toe 'n popkonsert. Nie almal is dit eens oor die sukses daarvan nie, of selfs oor die aangewesenheid daarvan nie. Afterall, behoort lede van die BSB 'n entertainment-platform te gebruik om hul standpunte te verdedig?

Dit was glo rasend, en Egbertus glo dit goed. Moeder met haar Harmskommissie-vermomming lyk soos 'n kruis tussen Manfred Mann en die Wizard of OZ, beide hoog op die hit parade op hul dag.

Seg Miesies Klaagvoort 'n mens praat nie so los en vars van 'n hit parade nie, nie wanneer die BSB-personeel ter sprake is nie.

Ja'k. Volgens betroubare bronne was die gehoor bankvas agter Moeder totdat sy begin sing het.

Daar steek geen waarheid in gerugte dat sy die kitaar met haar tande gesel het nie: waar sou sy die tande vandaan kry? Seg Oswald 'n boeremiesies maak 'n plan, en Oswald sal weet.

Hogere besoek

Die afgelope langnaweek was 'n groot gebeurtenis in die lewe van die Koeksistergilde. Vrinde, die baksels was nog nie mooi koud nie toe kom daar so 'n genteel kloppie aan die deur, en wie sou dit wees?

Raai maar self: wie anders as die Minister van Kultuur- en Koeksistersake sou kom besoek aflê net mooi tussen Jan van Riebeeck se aankoms en die British Empire se aftog? Dit was 'n glittering occasion, wat Miesies Klaagvoort 'n gala evening noem. En die Minister het goedgunstelik sy tande vir die geleentheid ingesit. Almal was suitably impressed. Maar wat sou die toekoms van die Gilde wees?

Met stygende pryse en dalende aandele in onrusgeteisterde gebiede lyk die toekoms bleek. Seg Oswald die Koeksistegilde is 'n onrusgeteisterde gebied, en met Miesies K en Madam de Klerk aan die roer (om van aan die proe nie te praat nie) lyk dit my die goeie siel is in die kol.

Die enigste ligpuntjie vir die geknelde industrie is die gevleuelde woorde van Madame de Klerk se man dié week: elke wese in onse wye en droewe land gaan 'n gelyke stem hê, net jammer daar gaan dalk nie geleentheid wees om dit uit te oefen nie.

Iedergeval, seg Madam se man, die swartmense kan gaan doppies blaas as hulle dink die waardes en vryhede wat ons oor drie eeue opgebou het, gaan sommer so prysgegee word. Vryhede soos die beste woongebiede en werkplekke en skole en salarisse en voorregte vir witmense. Waardes soos die groepsgebiedewet, marteling van aangehoudenes en luisteraars na die SAUK, moordbendes. En die Koeksistertradisie.

Waarde-monopolie

Dit sal geen Klaagvoort afstaan sonder om bloed te giet nie. Dis darem wonderlik dat witmense sulke pragtige waardes het, en dan nog 'n monopolie op waardes boonop.

Die hele kwessie van waardes word natuurlik geïllustreer deur die Ouditeurgeneraal sê jongste verslag. Dit gaan oor die Huis van Verteenwoordigers se spandeerpatrone.

Vrinde, ons kan 'n sug van verligting slaak, as dit is wat 'n mens met 'n sug doen: die wittes het nie 'n monopolie op geldelike wanpraktyke nie, al werk hulle reeds driehonderd jaar daaraan. Onse minder wit vrinde het vinnig geleer.

Die enigste verbasende aspek van die verslag is dat dit nie op die Huis van Afgevaardigdes betrekking het nie, maar kan dié huis ver agter wees?

Met meesters soos Sy Edele A Ragsbanjo in hul batting kan 'n mens met vrymoedigheid vrees vir die ergste. Nie verniet word die onsterflike woorde aan hom toegedig nie: I'll doublecross that bridge when I get to it.

Iedergeval, binne die bestek van 20 maande was daar soveel onreëlmatighede in die bryntuynhuys dat daar honderd en een, I would not tell a lie, ondersoeke geloods is om die geheim van die fenomenale suksesse agter te kom.

Maar wat vir Moeder tog so roerend is oor al die wanbesteding, is die feit dat soveel verdienstelike siele oorbetaal is vir hul dienste en dies meer.

Meer as twee miljoen rand te veel is betaal vir rekenaargedoentes, en meer as agt miljoen rand vir pensioene.

Seg Moeder dis uiter prysenswaardig dat pensioentrekkers so bevoordeel is, daar is veel te sê vir onreëlmatigheid. Seg Miesies Klaagvoort, formidabel en sinies, die gelukkige pensioentrekkers sit seker in die Skoon Administrasie. Ver sy dit van Egbertus om so 'n onvrindelike gedagte kwyt te raak.

What indeed

Die Buiger, daardie sensitiewe en eerbare koerant suid van die ewenaar, sê in 'n hoofartikel dat daar swart faksies is wat wit eiendomme wil gaps om onder die gegriefde massas te versprei.

Redistribution of wealth a la PAC. Dit, sê die koerant, sou diefstal wees.

Nou ja geliefdes, jullê ken vir Egbertus, nie 'n sosialisties asempie sal oor sy lippe ontsnap nie, maar tog meen ek dis parmantig de luxe om te praat van diefstal.

Ignoreer dit dan nie die geskiedenis nie?

Wat van die hele gedoente op die Oos-grens, dink julle die stelery was eensydig?

En moet julle nie weer lees hoe die Hollanders die Kaap ingeneem het nie?

En wat, vra Oswald, van Piet Retief? What indeed.

Oswald is nietemin nie van plan om sy groentetuin af te staan in 'n redistribution of wealth nie.

Hy is naarstiglik besig om die koolkoppe met tentpenne in die grond vas te anker.

Die pampoene is aan die carport vasgeketting.

Nou moet hulle kies, seg Oswald, 'n package deal of niks. Seg Miesies Klaagvoort ons sal hulle by die voorhekkie met onse koeksisters verdryf.

Dalk word die koeksister nog in die geskiedenis opgeteken as 'n variant op die Sanna.

Seg Moekder almiskie, dis te sê as daar nog 'n geskiedenis gaan wees.

Swartgallig stry die Klaagvoorts die moedige stryd, en nooit hoor jy ons kla nie.

Het jy iets op die hart? Bel ons en lug jou mening. Die nommer is (011) 836-2151. Een van ons verslaggewers sal notas van die gesprek maak en 'n opsomming daarvan sal op dié bladsy geplaas word.

Boet Wiese van Port Elizabeth: "Ek geniet julle sportblaaie baie, veral die sketse, maar wat het julle teen Danie Gerber en Louis Luyt? Dis groot manne daardie."

Bess Van Florida: "Chris Pretorius se antwoord op Alfred Hinkel se brief mag miskien snaaks wees, maar of dit verantwoordelike joernalistiek is, moet julle self besluit."

Riaan van Yeoville: "Waarom hou julle vol om 'Namibië' as 'Namibia' te spel? Wil jy eendag 'n Azaniaan wees?"

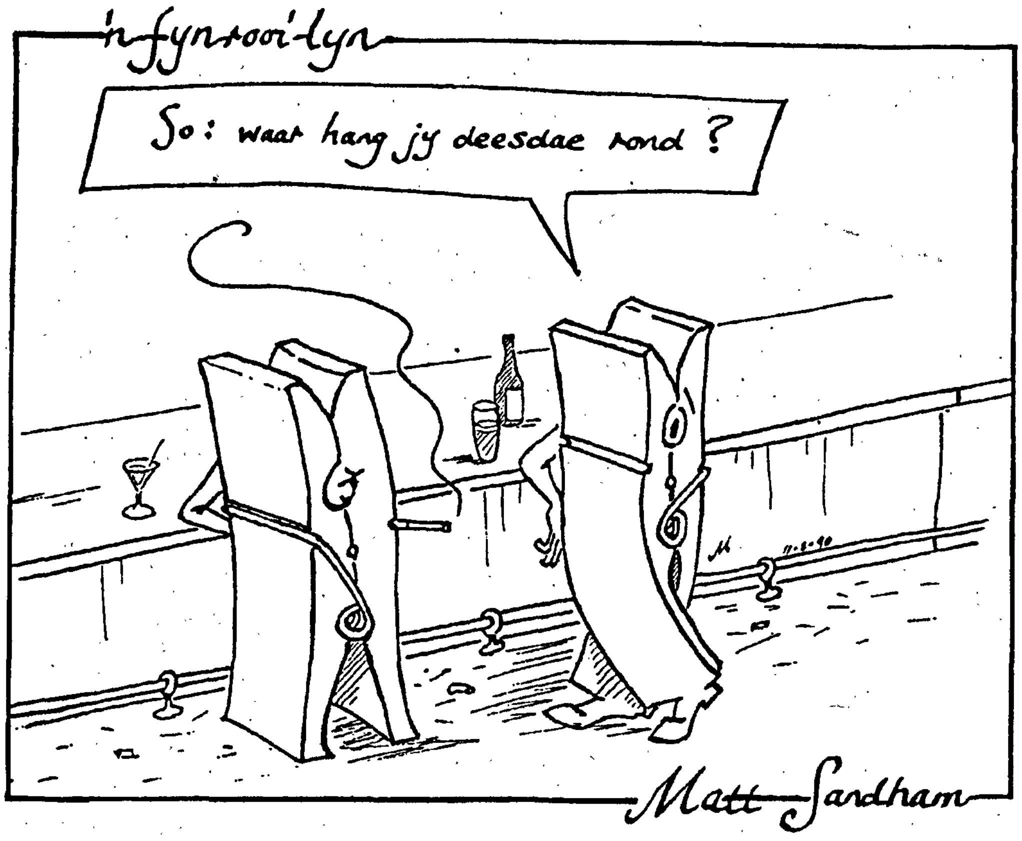

Kleinadvertensies

Om 'n advertensie in hierdie kolomme te plaas, bel vir Clara of Cathy (011) 836-2151, fax (011) 838-5901, of skryf aan Posbus 177, Fordsburg 2113. Die spertyd vir kleinadvertensies is 5 nm op die Dinsdag voor publikasie.

PERSOONLIK

Die Takhare vir Vrede sê hier buite is geen sterre nie

Bleskoppe teen Apartheid sê ons speel rugby vir Transvaal en moor vir Suidwes

Kaapse Afrikanernooi, dromer, tekenaar, breytenbedonnerd en dies meer soek nice skinder-, teater- en ander escapist-vriende aangesien veeleisende werklading geen tyd beskikbaar stel vir ontwikkeling van siel. Skakel (indien jy in dieselfde bootjie voortslog) Karen: (021) 793-2135

WERK

Alle meisies en vroue, asook klein seuntjies en dogtertjies, om op sekere Saterdae as modelle vir ons modes in ons modeteater in Johannesburg op te tree. Geen ondervinding nodig nie. Vir meer inligting skakel (011) 834-4738 of (011) 836-9171 X 15 slegs in die aande. Of kom sien ons by The Star Spangled-promosies, 1st Vloer Connaught Mansions, Breëstraat 215, Johannesburg

Experienced committed tutor needed for a Saturday Education programme in Pretoria. Subjects: English, Afrikaans, Maths, Science, History, Biology & Geography. Teaching through the medium of English. Please phone Jenny (011) 339-2392

PARALAW

A (non profit making) legal association requires an Attorney. Preferably newly admitted, for more information phone (011) 838 4740

WOONPLEK

Florida-heuwels. Ek het 'n yuppie-meenthuis te koop in dié gesogte gebied, 234 vierkante meter. Prys R250 000, gehalte afwerkings oral. Eikehoutpanele, wolmatte. Skakel Susan by 679-4640 of 764-4778

Florida-heuwels. Vyfslaapkamerhuis, ondervloerse verhitting, uitsig, privaatheid en nog baie meer. Gehalte huis vir groot gesin of konsultant. Skakel Susan 679-4640 of 764-4778

Twee progressiewe vroue soek ruim "granny flat" in die universiteit- of Walmersgebied - lang termyn vanaf Mei of Junie, bel (021) 462 2358

GARDEN ROUTE: Riverside House, Great Brak River R50 per person per day B & B. Lunch/Dinner extra. River frontage. Splendid beach nearby. Phone (04442) 3387.

Nagraadse student of professionele persoon om aangename woonstel in Kenilworth, Kaap te deel, skakel (021) 619233 na 6nm

Bekwame, betroubare huishulp benodig akkommodasie in Brixton. Beskikbaar vir huiswerk drie dae per week. Werk reeds twee dae. Vergoeding onderhandelbaar. Vir getuigskrif en navrae skakel 782-471/6 kantoorure of 837-1358 na ure

DIENSTE

Tik- en vertaalwerk, bel Louise by (012) 46-6577

Set builder any time period. Specialises in far away places. Good CV. For more information phone 788-4501

Yoga Class - A garland posture. Ashtanga, Iyengar, Hatha, Tantra, Kundalini. Private tuition available. Special classes for pregnant women. Please call Ushke at (011) 614-5398

TAROT readings

Uncovering what you really are, of letting yourself be yourself, of letting everything that is not yourself, fall away. R30. Please phone Ushke at (011) 614-5398

Diensplig Adviesdiens.

Vir gratis en onafhanklike advies op enige navrae oor diensplig. Skakel Durban (031) 301 5663 Richard (w), Pietermaritzburg (0331) 944079 Mark (h), Kaapstad (021) 689 1194 (5.30 nm tot 7.30 nm), Grahamstad (0461) 26067 Rudi (h), Oos-Londen (0431) 27713, Port Elizabeth (041) 56 1483, Pretoria (012) 320 2230 Alice (w), Johannesburg (011) 614 8106 Neil (h) of gaan na die Metodiste Kerk, Pritchardstraat 79 op Dinsdae van 4.30 nm tot 7.00 nm

POWA (People Opposing Women Abuse) is 'n ondersteuning- en inligtingsdiens vir mishandelde en verkragte vroue. Ons bied ook werkswinkels en opleidingsprogramme aan oor geweld teen vroue. Vir verdere inligting skakel (011) 642 4345

Visual art courses

Learning to see. Eye training to look at shape, form, colour dimension translated into drawing, painting, sculpture and crafts. Classes available day and evening for children and adults. Phone Maggie van Wezel at 614-7297 after 5pm.

Vertaalwerk/proefleeswerk: Engels/Afrikaans, Afrikaans/Engels, alle tekste (ook tegnies). Billike tariewe. Faksdiens ook beskikbaar. Skakel Julia (021) 797-3412.

African Language: An introductory Zulu language and culture course will start early April. Twelve sessions will be held in evenings in Parktown for more information phone Viv at (011) 483 1572

CRAFTS

Have you got some unusual knick-knacks to sell at the Flea Market? Tel Manfred at (011) 788 3994

GEBEURE

SCRIPTWRITING SEMINAR: A panel discussion on the opportunities in writing for television, film and corporation is planned for Sunday, April 29 at the Sunnyside Hotel, Parktown. Fee R40 for members of the SA Scriptwriters Association, R75 for non-members. Information and registration available at PO Box 349, Eikenhof 1872, or phone 948 9257.

Die Johannesburgse Kinderdehuis bied die volgende program aan: STEP-TEEN, program vir ouerpare - sistematiese onderrig vir doeltreffende ouerskap van TIENERS. Vanaf 25 April tot 20 Junie 1990. Die program word oor nege weke op Woensdagaande aangebied. Alle belangstellende ouers moet Joan Rubinstein of Cheryl Lyons skakel by 648-1120

Woensdag 25 April - U word uitgenooi om u wegneemete om 1nm na die USIS-ouditorium, 3e vloer African Life-gebou, Commissionerstraat 111, Jhb te bring vir 'n reeks middaguurvideo's getiteld "The Rivers" Almal welkom.

Videos: The US Information Service has scheduled videos on conservation in the United States for Tuesdays in April at 3pm. On April 24: The Rivers (The video reveals that only one percent of America's rivers are protected by the Federal Wild and Scenic Rivers Act). Screenings free of charge at USIS Library at the Ipelegeng Community Centre, 1283 Phora Dlamini Street, White City, Jabavu. Everybody is welcome

MARK

Illustrations, comics, logos and graphics designed and executed. Good, quick and cheap. Contact M Krouse and A Lord at (011) 339 6880 day and night

Kashgar

Handgeweefde dhurries (gestreepte katoensakke) en silwer juweliersware van Nepal, Indië en Thailand te koop. Winkel 68, The Firs, Rosebank. Tel: (011) 880-3566

Tarief: R10 vir 25 woorde of 'n gedeelte daarvan

JACOB RegoP

HELP OM VERLORE ENERGIE TERUG TE PLAAS DEUR DIE VOEDINGS-VITAMINES WAT VIR NORMALE LIGGAAMLIKE FUNKSIES VEREIS WORD, TE VERVANG

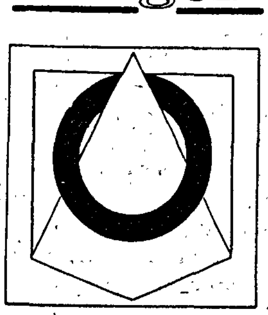

Stuur R20 (AVB ingesluit) vir 30 kapsules, saam met die koepon hieronder, aan: EMCOR, Posbus 582, Milnerton 7435. Tel (021) 551-4360

Naam: ....

Adres: ....

.... Poskode: ....

Telefoon: ....

OOK VERKRYGBAAR BY JOU NAASTE APTEEK

Waar is die Danies en Carels van môre?

TINUS HORN

AS TOYOTA se klubtoernooi 'n maatstaf was, beleef agterspel in Suid-Afrika 'n groot insinking. Tensy daar binnekort nuwe jong sterre op die voorgrond tree, gaan ons in dié afdeling van die spel sukkel wanneer ons die dag weer toetsrugby speel.

Netjiese bewegings was volop, maar van werklike flair - in die klas van 'n Danie Gerber of 'n Carel du Plessis - was daar nooit sprake nie. En dan was die verdediging en hantering boonop swak.

Die Tukkies, wat Despatch in die eindronde geklop het, het agterlangs die beste van die agt spanne in die toernooi gelyk. Die vleuel JJ van der Walt en die heelagter Theo van Rensburg het albei goed gespeel maar dit sou vergesog wees om nou al van hulle as toekomstige Springbokke te praat.

Van Rensburg se vaart maak van hom 'n opwindende heelagter, maar hy moet eers in groter geselskap wys hy kan druk verwerk. Verlede jaar kon hy nie die mas opkom nie.

Die Noord-Transvaalse keurders het hom bo Gerbrand Grobler gekies vir die span wat Transvaal môre op Loftus om die Teljoybeker pak en die Rooibontes se losskakel, Cameron Oliver, gaan hom beslis beproef.

Van der Walt nael sterk met die bal en vervul die rol van 'n tweede heelagter goed omdat hy lekker kantlyn toe skop. Sy verdediging is beter as 'n jaar of twee gelede, maar nog nie wat dit moet wees nie.

Die teleurstelling van die toernooi was die vertoning van die Vrystaatse senterpaar Eben Scheepers en Helgard Muller in die span van die Bloemfonteinse Weermag.

Die enigste ligpunt was Scheepers se puik drie teen Roodepoort in die plaat-eindronde. Hy moes dit toe natuurlik gaan staan en bederf deur soos 'n simpel standerd tweeseuntjie met die bal na Hempas Rademeyer te mik.

'n Speler wat beslis nog Springbok kan word, is die senter Riaan Potgieter - mits hy in die Oostelike Provinsie genoeg hardloopkans kry. Hy slaan gapings waardeur min ander senters sal kom en verdedig ook goed.

Afgesien van Anton Jacobs se mooi drie was Despatch agterlangs maar flou in die eindstryd, wat Tukkies die kans gegee het om Potgieter uit die wedstryd te merk.

Oliver, Roodepoort se losskakel, het 'n redelike goeie naweek beleef (behalwe sy onverklaarbare swak skopwerk in die eerste ronde, wat sy span 'n plek in die halfeindronde gekos het).

Ook hy moet nog baie leer voordat hy as 'n ernstige kandidaat vir 'n Springbokspan beskou kan word.

Robert du Preez het bo die ander skrumskakels uitgetroon en in die eindstryd gewys dat hy nie net agter 'n wenpak goeie rugby kan speel nie. Sy tweestryd met Garth Wright, wat hom verlede jaar uit die Springbokspan gehou het, kan môre 'n hoogtepunt op Loftus wees.

Benewens die genoemdes, was goeie agterspelers in Durban dun gesaai. Dié toernooi was darem nie werklik verteenwoordigend van ons rugbykrag nie. Ons sal volgende week op die toetsunie-dag in Durban 'n veel beter idee kry van waar ons werklik in wêreldrugby staan.

Wie is daar wat wel in die toekoms die verbeelding kan aangryp?

Kobus Burger, wat verlede jaar Springbok geword het, kan dalk op linkervleuel (hy het vir die Bokke regs gespeel) in 'n speler van wêreldgehalte ontwikkel. Of hy Carel se plek sal kan vol staan, is 'n ander vraag.

Die Transvaler James Small is werklik 'n "footballer" en was tot verlede jaar nog 'n tree of twee vinniger oor 100 meter as Warren McCann, was sedertdien 'n Springbok-naelloper geword het.

Dis jammer Small raak so maklik beseer. Hy is nou eers 20 en een van die belowendste agterspelers wat die laaste jaar of wat na vore getree het.

Ander agterspelers wat gerus dopgehou kan word, is die losskakels Henry Honiball en Joel Stransky en die senter Jeremy Thompson.

Noudat die vleuel Christy Noble in Natal is (ja, hulle het hom óók gekoop), waar hy moontlik 'n gereelde plek kan oopspeel, kan hy ook reg laat geskied aan sy talent.

Suid-Afrika beskik oor genoeg goeie voorspelers om, op die All Blacks na, enige span in die wêreld te klop.

Die loskopstut Frans Erasmus het in die eindstryd veel beter gelyk as Heinrich Rodgers, wat hom verlede jaar uit die Springbokspan gelig het.

"Domkrag" is duidelik nog nie fiks nie, maar het met meer vuur gespeel as in enige stadium verlede jaar. Johan Styger van die Bloemfonteinse Weermag het ook gewoel in die vaste los én goed geskrum.

Nie een van ons twee voorste hakers, Uli Schmidt en Andrew Paterson, was in Durban nie en niemand het na 'n bedreiging vir hulle gelyk nie.

Adri Geldenhuys, wie se reputasie effens geknou is in verlede jaar se toetse teen 'n internasionale span, het in Durban skitterend gespeel. Hy was dalk nie verlede jaar al reg vir toetsrugby nie, maar gaan beslis nog een van ons heel beste voorspelers word.

Onder die losvoorspelers was Tiaan Strauss die man van die toernooi, en Sieg Human van Despatch het met drie stewige vertonings vir hom 'n plek in die OP-span oopgespeel.

Hy het sedert verlede seisoen 'n bietjie lyf bygekry en kan vanjaar die groot deurbraak maak waarvoor hy nou al so lank wag.

Robert du Preez

Sportbeserings (6)

Skames moet dié beserings liefs vermy

Hazel Woodward

Geen besering is ooit lekker nie. Vir die meeste mense is liesbeserings boonop 'n groot verleentheid en dit verg nogal baie moed om 'n dokter daaroor te gaan spreek.

Liespyn word soms veroorsaak deur chroniese spierskeure. Ongelukkig word sulke skeure met kruis-wrywingmassering behandel. Dit is verskriklik seer en as jy nie huil terwyl jy dié behandeling ontvang nie, is jou fisioterapeut te saggeaard!

'n Besering wat as "Footballer's Groin" bekend staan, voel pynlik reg in die middel van die skaambeen - selfs terwyl 'n mens slaap. Rus word vir dié besering aanbeveel.

Die dyspier kruis die heup en die knie en is juis hieroor besonder kwesbaar. 'n Klassieke soort besering wat byvoorbeeld naellopers tref is dyspierskeur. Die atleet kry 'n geweldige kwaai pyn agter in sy bobeen en kan hom onmiddellik nie meer gebruik nie. Dis omdat die dyspier nou in spasma verkeer.

Rugby-, muurbal-, tennis- en sokkerspelers doen ook maklik dié besering op. Dié sportsoorte oorontwikkel die bobeenspier en dan trek hy letterlik die swakker dyspier so hard dat hy skeur. Voorheen moes die sportman wat 'n dyspierskeur opgedoen het, vir ses tot agt weke rus, maar deesdae kan hy met die regte behandeling weer binne twee weke meeding.

'Dit doen ek nóóit weer nie'

Die Twee Oseane-ultra is 'n uitsonderlike ervaring - nie net vir die deelnemers nie, maar vir enigeen wat naby genoeg kan kom om in die opwinding te deel. HAZEL WOODWARD was daar. Sy doen verslag.

DIS 'n nat, donker herfsoggend, maar niemand lyk juis koud nie.

Ná die skoot begin die hardlopers beweeg: Die voorstes is vinnig weg maar die res moet maar in die bondel stap. Die Kaapse straatjies is nou, nie soos by ons nie (in Johannesburg se strate kan jy mos 'n ossewa draai).

Dis mistig. Die 10km-merk word deur die voorlopers in stikdonkerte bereik. Onder die eerstes sien ons gunstelinge Phillemon Mogashane en Jacob Thlapi van Magnolia.

'n Vinnige kortetjie in groen met die nommer 1731, Mandla Makhatshwa van Msauli, is ook hier tussen die eerstes. (By die marathon-merk is hy steeds voor. Teen daardie tyd weet almal al wie hy is en baie glo hy gaan wen).

Teen agtuur reën dit. Dit pla niemand op Chapman's Peak nie, behalwe vir ons in die mini-bus. (Daardie Mercedes-advertensie bly in my agterkop vassteek).

Daar is hope mense om al die draaie. By Noordhoek is daar 'n groot banier: "Don't mine here! Hands off Chapman's Peak!"

Baie hardlopers teken gou 'n versoekskrif téén die beoogde myn.

Bheki Mtolo begin Makhatshwa hier inhaal en van sy metgeselle afskud. Eloi de Oliviera en Vincent Rakabaele val terug.

Thabiso Moqhali en Anton Nyabanyana word nie so maklik afgeskud nie en bly by Mtolo tot by 42km.

Ná 49km neem Mtolo die voorpunt en wen uiteindelik in 3 uur 10 min 51 sek. Moqhali, wat die vorige aand in 'n kar moes slaap, eindig tweede.

Rakabaele, die eerste veteraan, maak vyfde klaar met nog 'n veteraan, Johnny Halberstadt, tiende.

Bruce Fordyce verower (natuurlik) sy silwer deur klaar te maak twintig sekondes voor vier ure om is.

Een man slaan sommer bolmakiesie toe hy klaarmaak, so opgewonde is hy.

Ander steier in met enkels wat swik en bene wat onwillekeurig bewe.

Met minder as 'n minuut van die toegelate ses uur oor, strompel Lynne Stuart van Celtic Harriers oor die eindstreep.

Sy sê: "Dis vreemd hoe jou kop jou laat aanhou. Jou seer lyf het al lankal geskreeu 'hou op, dis te moeilik,' maar jy hardloop maar verder. Dis blerrie moeilik. Ek doen dit nóóit weer nie..."

Spogvertonings ook van Evette, Myrtle verwag

Dries lei rekord-aanslag

TINUS HORN

DRIES VORSTER, Myrtle Bothma, Evette de Klerk en Karen Kruger kan vandag en môre die rekordboeke dramaties herskryf.

Al vier is skitterend op dreef en hul eie Suid-Afrikaanse rekords kan beslis by die nasionale atletiekbyeenkoms in die Herman Immelman-stadion tuimel.

Vorster, Suid-Afrika se voorste mansatleet, lei die rekordaanslag.

Hy het verlede jaar 'n skitterende 48,46 in die 400 hekkies behaal en meen hy staan nou op die drumpel van groter dinge.

Hierdie byeenkoms is sy voorlaaste kans om dié seisoen munt te slaan uit sy goeie vorm en hy het sy visier hoog gestel: Die magiese 48 sekonde-grens. Dis net jammer dat daar van strawwe mededinging geen sprake is nie.

Hy het egter al wêreldtye op sy eie opgestel en hy kan dit weer doen.

De Klerk se strafste teenstand in die 100m kom die afgelope jaar of twee van Marcel Winkler, wat dié byeenkoms ongelukkig weens 'n besering misloop.

Mari-Lize Coetzer en Elinda Vorster het darem albei goeie seisoene beleef en sal in Evette se nek blaas.

De Klerk se eie rekords staan op 11,09 vir die honderd en 22,06 vir die 200.

Bothma se tye was tot dusver vanjaar effens teleurstellend in die 400 én 400 hekkies, maar die briljante 53,65 wat sy nieamptelik in 'n hekkieswedloop teen 'n groep mans behaal het, wys dat daar met haar vorm min skort.

Net die motivering kom kort; sy weet niemand in Suid-Afrika kan haar klop nie.

As sy wel die adrenalien deur haar are kan laat pomp, is haar Afrika-rekords van 50,12 in die 400 en 53,74 in die 400 hekkies beslis in gevaar.

Kruger se Afrika-rekord van 6,85 was die hoogtepunt van die seisoen. Sy het dit uit die bloute opgestel en kan onder die regte omstandighede beslis naby 6,90 grondvat.

Ander atlete wat rekords jag is Kobus Schoeman (110 hekkies) en die oud-Amerikaner Tom Petranoff (spiesgooi).

Die naellope vir mans gaan groot vuurwerk oplewer. Enigeen van vier atlete kan met die louere wegstap: Johan Rossouw en Tshakile Nzimande is die mede-gunstelinge, maar albei is al deur Jannie Viljoen én Bennie Buys geklop. Dit kan weer gebeur.

Viljoen is die gunsteling in die 200, maar die Transvaalse rugbyvleuel, Warren McCann, spog met die beste tyd van die seisoen: 20,57. Rossouw, Nzimande en Buys het ook almal 'n wenkans.

Dit gaan lekker wees om weer vir Zola Budd op dié byeenkoms in aksie te sien. Die kanse dat sy 'n titel gaan inoes, is egter maar skraal. Tanya Peckham is die gunsteling in die 1 500m en Elana Meyer gaan moeilik in die 3 000 geklop word.

Dries Vorster

Bogger gebruik toe plan vyf!

HAZEL WOODWARD

"DIE bogger! Hy't ons vyfde plan gebruik!"

Dít was die eerste woorde wat Ray de Vries, afrigter/bestuurder van Bheki (Willie) Mtolo, kon uitkry ná sy man se oorwinning in verlede Saterdag se Twee Oseane-ultra.

"Ons het vyf planne gehad. Hy't die laaste een gebruik!" sê De Vries, amper verontwaardig.

"Ons eerste plan was dat hy die voortou by Little Chapman's neem. Daar hoor ek toe hy is ver van voor. Hope tyd, dink ek. Ons tweede plan was Constantianek. Dáár lê hy vierde en ek begin sweet."

"Ag," lag Bheki tussen-in, "Jy't mos geweet dis orraait, my bhafo!"

"Huh. Plan drie: Om die eerste draai in Rhodeslaan. Daar móés hy al voor gewees het. Ek vra toe op die radio 'waar's hy?' Kon my ore nie glo nie. Klap sommer die radio!

"Tweede draai in Rhodes - dit was mos plan vier - waar wás jy?" skree Ray vir Bheki, klaar weer opgewonde.

"Sy hart klop nou vinniger as joune," sê ek vir Bheki, wat vir die fotograwe glimlag met sy lourierkrans om sy skouers. Hy lag, skud sy kop en wys na Ray. "Dié een se blood pressure!"

"Plan vyf: Die hek by Kirstenbosch! Dáár besluit jy! Dáár eers!"

Hy skud Bheki aan die skouers, gee hom sommer 'n drukkie.

"Emotional," sê Bheki vir die hemel.

*Sien ook Bl. 23

Vrydag

onder redaksie van
ANDREA VINASSA

Marcel van Heerden en Shirley Johnston

Aletta se romance

*CHARLES MANSON... uh, Ian Fraser gaan my vermoor omdat ek nie Dinsdagaand sy nuwe play "Charles Manson" gaan kyk het nie. (Wel $%&***# hom as hy nie 'n grap kan waardeer nie.) Sy nuwe serious stuk is weer op 26 en 27 April te sien.*

Dit was die openingsaand van Truk se Pot Pourri-Fees by die Windybrow en ek is 'n sucker vir romance.

Ek het toe Aletta Bezuidenhout se "Angel in a Dark Room" gesien. Gewoonlik raak sy sulke fassinerende weird goed kwyt... meer performance art as drama en 'n mens mis haar ambivalente ekskursies in die onderbewussyn. Dié keer is die vorm redelik konvensioneel - ek sê dit nie in 'n negatiewe sin nie.

Sy begewe haar op uiters gevaarlike terrein, maar slaag met die uitsondering van 'n paar dialoogreëls heeltemal. 1) Dis 'n liefdesverhaal 2) Daar's 'n army-ou in 3) En 'n swart vrou 4) En 'n bevryde leftie beroepsvrou... 'n regte kastrerende teef. Maar gelukkig gebruik sy baie soetsappige Italiaanse musiek om die kitsch-potensiaal van die genre te verskerp en daarmee te ondergrawe.

Bezuidenhout ondersoek daardie magiese (en sentimentele) oomblikke van intimiteit tussen vreemdelinge. Haar drie verlooptes-op-soek-na-verlossing vul 'n mens tegelykertyd met meegevoel en weersin. Sy is op haar beste wanneer sy praat in sydelingse verwysings, wanneer sy deur middel van suggestie seksuele spanning skep. Net soms tref sy die verkeerde toon met 'n te eksplesiete verduideliking, maar sy tref meesal raak in haar waarneming van menslike gedrag.

Die regisseur Jacqui Singer handhaaf die stemming van 'n psigologiese riller met behulp van Marcel van Heerden se verrassende vertolking van 'n senu-agtige oud-soldaat. Nomsa Nene se parmantige aspirant-model skitter, terwyl Shirley Johnston se uitbeelding van kille vervreemding imponeer.

- ANDREA VINASSA

Kopstukke of Waiting for Goodness

Die digter en skrywer Jeanne Goosen skryf nou vir die verhoog. Twee van haar stukke, 'Kopstukke' en 'Kombuis-blues' word by Truk se Pot-Pourri-kunstefees opgevoer. RYK HATTINGH het met haar gaan gesels

"LAAT dit aan die grotes, soos Opperman, om profeet te speel en waarskuwings aan die volk te rig. Dis nie my geaardheid om mooi stukke te skryf nie."

Aan die woord is Jeanne Goosen, digter, skrywer, en nou ook dramaturg.

Twee toneelstukke uit haar pen word by Truk se Pot-Pourri-kunstefees opgevoer. In die eenvrouvertoning "Kombuis-blues", 'n verwerking van Goosen se novelle "Louoond", maak Sandra Prinsloo haar buiging as regisseur. Trudie Taljaard vertolk die vier vrouerolle in die stuk.

"Net wat dié twee vroue doen, is 'n kragtoer," sê Goosen. "Dit is vir my 'n groot eer, en ek dink hulle verbeter op my boek."

Oor die ander stuk, "Kopstukke", sê sy: "Dis 'n play vol poepe. Lucille Gillwald sou dit doen, maar sy moes ongelukkig oorsee gaan. Stephan Bouwer het oorgeneem met die nodige sardonies, vulgêr, siek, pervers en sataniese aanslag."

"Kopstukke" handel oor twee mense, gespeel deur Lizz Meiring en André Stolz, wat albei in 'n motorongeluk verlam is. Hulle kan net hulle koppe en nekke beweeg. Maar anders as ander gestremde mense wat weer leer om nuttig in die samelewing te wees, wat leer om hulle gestremdheid te aanvaar en aan te pas, weier dié twee om dit te doen. Hulle speel nie saam nie. Hulle kom in 'n eiesoortige lydelike verset. Bybelversies kan hulle nie meer verkwik nie.

Elke middag vier-uur kom Goodness, 'n swart huishulp en lid van Inkatha, om hulle skoon te maak. Die gehoor sien haar nooit.

"Die stuk kon maklik as 'Waiting for Goodness' bekend gestaan het. 'Kopstukke' is anti-maatskappy, anti-nut en -sin in die lewe. Hulle glo nie meer aan die stelsel nie. Hulle het almal al verdryf en sodoende die waansinnige stelsel daarbuite ontsnap. Hulle doen nou wat hulle altyd wou doen: niks," sê Goosen.

Op die oog af is die handeling dus baie beperk. Twee mense lê elk in 'n enkelbed, speel woordspeletjies, ondergrawe mekaar, bevuil hulself en wag dat Goodness hulle kom skoonmaak. Goosen sê: "Dis 'n gestroopte weergawe van die mense se lewens. Niks word gespaar nie. Alles wat heilig is, loop deur. 'Kopstukke' is nie vir kinders of bekrompenes nie.

"En met geesdriftige mense soos Lizz Meiring en André Stoltz werk dit baie stimulerend. Hulle is heeltemal vreesloos en ongeïnhibeerd. Hulle speel rolle wat ander akteurs huiwerig is om te doen."

Wat het haar genoop om vir die verhoog te skryf?

"Ek hou van die medium. Om 'n boek te skryf is 'n baie geïsoleerde ding om te doen. Met 'n toneelstuk is die terugvoer oombliklik.

"'Kopstukke' is 'n feesstuk. Dit is nie veronderstel om die groot Afrikaanse drama te wees nie. Daar is teatergangers wat sê dis 'n bietjie gewaag."

Dat "Kopstukke" die koppe gaan laat draai, skud en deurmekaar maak, is gewis. So word NP van Wyk Louw se "Vroegherfs" deel van 'n banale kinderspeletjie...

"Teater kan ook fun wees. Humor is baie belangrik. Op daardie grondslag het mense baie vir mekaar te sê," sê Goosen.

* "Kopstukke" word môreaand 8.30 in die Dalro by die Windybrow-teater opgevoer, en "Kombuis-blues" Dinsdagaand om 8.15 en Woensdagaand om 10.00 in dieselfde venue.

Truk se Pot-Pourri-kunstefees duur tot 28 April en programme is by die Windybrow beskikbaar.

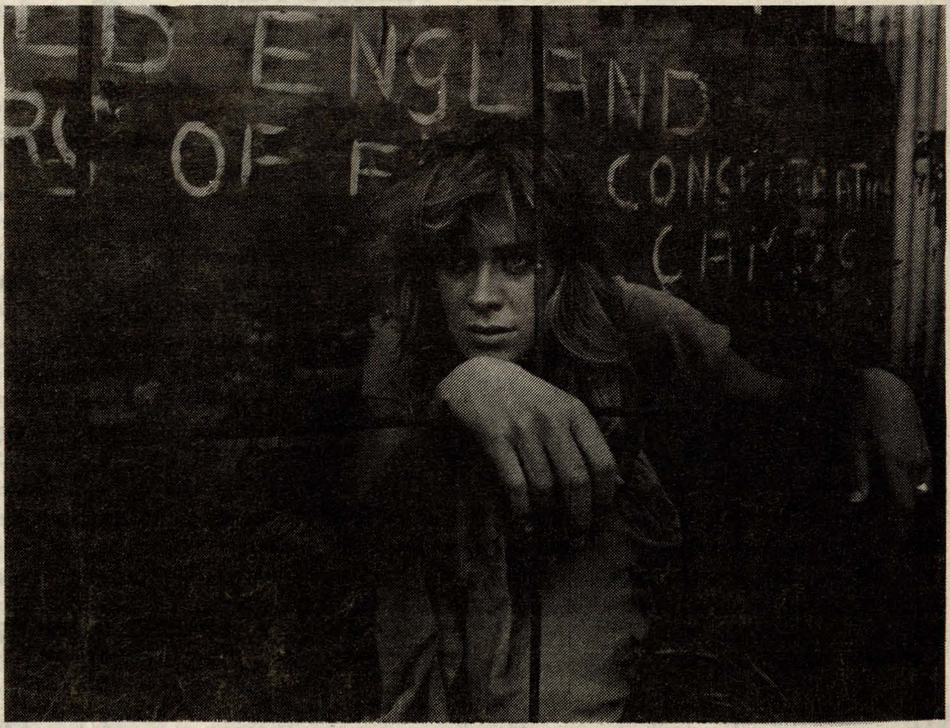

Twee van die dramaturg Charles Fourie se stukke herleef van vanaand in die Mark-Teater se Repetisie-lokaal: 'Die Parrot Woman' met Henriëtta Gryffenberg (bo) en Wayne Robbins, en "Grot van die Kaalkoppe" met Kevin Smtih, Marius Meyer en Johan van der Westhuizen. 'Die Parrot Woman' handel oor 'n verhouding tussen 'n boere-vrou en 'n Hênsopper tydens die Boere-oorlog. Die vrou word saam met die lyke van haar man en kinders op 'n plaas ontdek en word daarna in 'n hok in die Bethulie-Konsentrasiekamp opgesluit. Die choreograaf Marlene Blom het Fourie se 'Grot van die Kaalkoppe' in 'n bewegingstuk verwerk wat die tema van ritueel en bo-natuurlik krag verder voer. Besprekings by die Mark of by Tracy Cahil by (011) 832-1641.

Fynproe

NETTIE PIKEUR

Franse dokter skep met eenvoud

...en verduidelik hoe 'n vissie moet smaak

UN HOMME gentil, het die Franse dit - meer as iemand wat sag en gaaf is. 'n Man van waardigheid, vredeliewend teenoor sy medemens. So 'n iemand was Edouard de Pomiane - 'n man wat in sy jeugjare belang gestel het in dinge waaraan min medici hul deesdae steur, soos farmakologie.

Le Docteur (selfs in die hogere Académie Francaise was sy naam nooit afgekort nie) Edouard de Pomiane was 'n Poolse immigrant, wat vroeër die eeu geskool is in Parys in wat hulself genoem het die afgryslike strengheid van die Ecole Polonaise. Aan die lieflike gentilhomme se ingebore gawe natuur het die ecole min verskil gemaak - hy het op die ou end 50 jaar lank aan die Institut Pateur in Parys klas gegee - en hy sal vir altyd onthou word as 'n koskenner wie se nalatenskap van boeke en radiopraatjies vir duisende kosliefhebbers vreugde gebring het.

Docteur de Pomiane was die eerste koskenner wat wetenskaplik probeer verduidelik het hoekom eiers en olie gemeng, mayonnaise word, en hoekom gebakte eiers lyk soos hulle lyk. Sy belangstelling was wyd en sy sin vir die absurde oor die jare onverdun.

De Pomiane se heerlike kookboeke, so onpretensieus, so vol lag en lekkerkry, gee jou nuwe insig in hoe die Franse voor die nouvelle-manie, hul rustige gang in die kombuis gegaan het. Die illustrasies, dikwels die van Toulouse Lautrec, gee 'n speelsheid aan die resepte.

De Pomiane se boeke is meesal uit druk, maar soek maar, hulle lê in tweedehandse boekwinkels rond.

Die Pomiane se Tongvisfilette met Sampioene (binne 10 minute)

Koop 4 tongvisfilette, asook 250g sampioene. By die huis sny jy die sanderige stingels van die sampioene af. (Nie vandag nodig nie, m'sieu, maar ons sê maar net). Sny in skyfies. Maak droog.

Plaas 'n groot lepelvol botter in die pan. Wanneer dit rook, sit jou vier tonvisfilette daarin. Maak warm. Draai om. Kook vir 'n rukkie. Voeg die sampioene by. Draai die vlam hoog. Die sampioene begin water uitskei. Sout: Peper. Voeg 'n halwe glas droë wit wyn by. Kook hard. Die water verdamp. Die tien minute is verby. Verlaag die vlam. Voeg 'n stukkie botter gemeng met 'n bietjie meel by. Laat dit smelt, en roer heeltyd. Skep op, en bedien.

Maklik nè? Vergeet dus van restaurante se aaklige witsouse bo-oor vis... en maak die liewe docteur se resep.

Tamaties à la Polonaise

Sny tamaties in twee. Smelt 'n bietjie botter in 'n pan. Voeg by een fyngekapte ui. Plaas die tamaties oop kant na onder in die pan. Kook 5 minute. Draai om. Prik die velletjies met 'n vurk. Kook nog 5 minute. Sout, peper. Giet 100ml room tussen die tamaties. Maak goed warm, en laat kook. Bedien baie warm. (Die kriptiese skryfstyl is tipies van De Pomiane. Dit spaar riumte...)

En die menigtes soek 'n vleispot vir die vakansie

'n Resep minder eenvoudig as tamaties, word hier ingesluit op aanvraag vir die ekstra vakansiedae waarvan ons blykbaar 'n oormaat het. (Kan hulle die dae nie 'n bietjie rek om Junie, Julie, Sept en Okt ook te dek nie?)

'n Vriendin vra desperaat 'n GROOT potvol iets wat sal warm bly, die kinders en grootmense sal voer, die mans sal volmaak (vir wat is hulle so fussy?) en nie die Maandag die kombuis soos 'n veldslag sal laat lyk nie.

Goed, suster in die verdrukking, hier is hy. Gryp 'n kind of twee om te help opruim as you go.

Maklike Hoendergereg vir baie à la Peter Cazalet

(Peter Caz, meester-verhoogontwerper, weet alles van brood-en-vis-vermeerdering. Hy hou dikwels groot paarties...)

Sny 10 hoenders sonder vel op (of koop klaar gesny, duurder, maar gerieflike) en braai die stukke of bak in 'n oond tot gaar.

Maak 'n witsous van 4 gekapte uie, 6 eetlepels meel, 6 eetlepels botter. Kook 3 minute, en voeg by 2 liter hoenderstock (gemaak van 4 blokkies stock), asook 2 lepels kerriemasala na smaak. (Kyk wie van die 20 mense gaan 'n fuss maak!) Roer tot dik. Plaas eenkant.

In twee groot swart ysterpotte, of twee elegante Le Creuset-potte: Plaas die hoender, met sous bo-oor. Voeg by stukkies zucchini, klein worteltjies, sampioene.

Twee koppies witwyn, asook een liter room. Laat deurkook. Proe vir sout, peper, 'n lepeltjie kruie en wat nog meer.

Plaas alles tesame in een groot pot, of twee, en laat kook vir ten minste 40 minute. Roer gereeld, en moenie aanbrand nie.

(Dis nie haute kos, onthou, dis vakansiekos vir die menigtes!)

Gooi water of wyn by die gereg as dit te dik word, maar roer aanhoudend net voor opdis. Maak blitswarm en skep op rys en bedien meet 'n slaai gevul met als wat hulle wil eet - avo's komkommer, wat ook al.

Die gereg is aanpasbaar vir 20 of 200, hang of hoeveel plek of potte jy het.

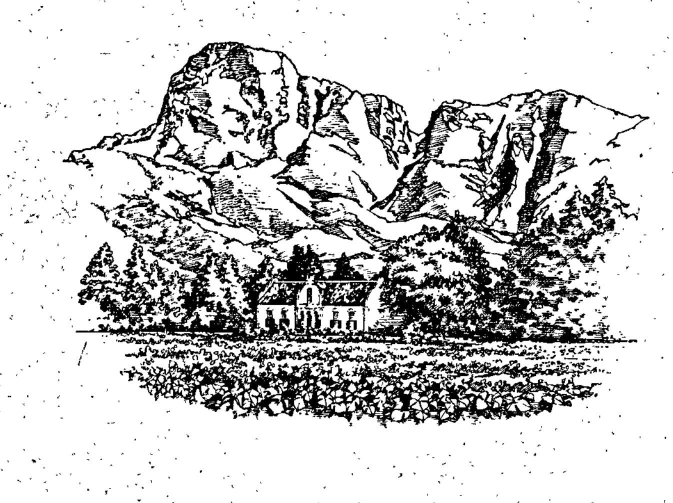

DIE NATUUR HET REEDS AL MILJOENE JARE GELEDE AL GEWEET WATTER SOORTE WYNE ONS SOU VERBOU.

WIE IS ONS OM TE STRY?

'n Mens sien Boschendal en besef dis pragtig. Maar eers as jy Boschendal se wyne proe, voel jy aan hoe hierdie kontrei se hart klop. Want dis die natuur wat die beste wyn maak — nie die mens nie. Dis ons taak om die volle potensiaal van alles wat Boschendal bied, te verwesenlik. Die klein wingerde. Elkeen met 'n ander grondsoort. En elkeen lewer 'n ander wyn op. Die landgoed teen die agtergrond van die berge. Sy lang, koel namiddae. Volmaak vir die ontwikkeling van subtiele, elegante wyn. En die koue winterdae wat die wingerde laat rus, en karakter ontwikkel. Hier het ons Franse Hugenootvoorvaders hulle gevestig. Met die wete dat goeie wyn verbou word en nie in die kelders gemaak word nie.

BOSCHENDAL

WAAR DIE FRANSE HUGENOTE DIE WYNKULTUUR GEVESTIG HET.

Klassieke Bordeaux uit Suid-Afrika

BJ LANKWARDEN is gaande oor Walter Finlayson

WALTER Finlayson is 'n merkwaardige mens. Baie jare reeds oes sy Blaauwklippen-wyne vir hom lof in, maar 'n mens is geneig om van hom te vergeet wanneer jy die meer sigbare wynmakers van die Kaap bespreek. Dit behoort binnekort te verander, soos met my die geval was.

Stel jou 'n wynproe vóór waar 'n wynmaker tien van sy nuwe wyne aanbied en jy word oorweldig deur die voortreflike gehalte van nie een of drie van die wyne nie, nee, al tien is van 'n standaard wat min in ons land bereik word.

Walter Finlayson kan wel sy naam na Walter Merlot verander, of na Merlot Finlayson, aangesien hy sekerlik die onbetwiste meester is van dié druifvariëteit. Aan die ander kant egter, wanneer 'n mens kyk na die resultate van dié proesessie kan 'n mens geneig wees om te dink Walter is die meester van alle druifvariëteite.

Die wynproe het begin met 'n trio Chardonnays, die 1988, 1989 en 1990. Lieflik om die ontwikkeling te sien wanneer die druifstokke ouer word. Die Glen Carlou 1989 Chardonnay word binnekort uitgereik, maar daar is net 300 kiste van dié puik wyn. Van die plaas teen R22,50 per bottel. Die 1990 is 'n groot wyn en moet afstem, wat sal gebeur wanneer dit verouder. Hier is 'n goeie voorbeeld van die klassieke Chardonnay.

Volgende was twee Pinot Noirs aan die beurt. Hier het Walter 'n nuwe Boergondië-kloon gebruik en al wat 'n mens kan sê, is, nooit het ons nog 'n jong wyn geruik of aan geproe so na aan 'n jong rooi boergonje nie. En dié wyn is hiér gemaak!!!

Hoewel die regte naam Glen Carlou-Wingerde is, word al die wyn gemaak van druiwe wat van die eiendom afkomstig is en teoreties kan dit 'n landgoed verklaar word. Walter voel duidelik om 'n landgoed te wees hang baie af van wat die mark gaan voorskryf. Ek het 'n gevoel die mense sal die wyn wil drink en nie die naam nie.

Die Merlots is reed legendaries en die 1988 Glen Carlou Merlot is op SAL se wynlys vir eersteklaspassasiers. Die 1989 het selfs groter potensiaal, terwyl die 1990 die konsentrasie en sagte neutsmaak het wat 'n mens net by

PRIVATE RESERVE

GLEN CARLOU

THE WINES OF WALTER FINLAYSON

Merlot

WINE OF ORIGIN PAARL

1988

In 1984 Walter Finlayson planted 4 470 vines of an imported Merlot clone in a region with a soil structure similar to the area in France where this cultivar originated. Four years later the maiden vintage yielded 4 113 litres of full, fruity wine – the result of an unique marriage of cultivar, climate and the fine art of the winemaker.

die top Franse Merlots teenkom. Hier is 'n sak vrugte, gekombineer met die vet smaak van sagte neut. Verruklik.

Die laaste wyn het nog nie eens 'n behoorlike naam nie en Walter soek nog na een. Dit word nou die 1989 Glen Carlou Classic Bordeaux Blend genoem en hier kan ons net sê, hoede af.

Dié wyn is 'n mengsel van twee klone Cabernet Sauvignon, Cabernet Franc, Merlot en Petit Verdot. Die wyn is wonderlik en van die beste gehalte. Hier is 'n wyn wat verdien om reg oor die wêreld bekend te word en ook 'n wyn wat die wynboeke van internasionale skrywers sal verander wanneer hulle kommentaar lewer op die ontwikkeling van wynmaak in Suid-Afrika. 'n Klassieke Bordeaux-wyn en iets waarsonder geen versamelaar behoort klaar te kom nie. Net 'n duisend kiste word begin aanstaande jaar uitgereik.

Walter Finlayson het bewys hy het die potensiaal om een van ons beste, indien nie dié beste, wynmakers te word.

Ek wens Walter en sy vennoot, Graham de Villiers, 'n skitterende toekoms toe en sien uit na enige nuwe uitreikings van hierdie merkwaardige nuwe kelder.

Haakvas
CHARLES LEONARD

Mnr en mev Morrison *se* *mollige seun se beste*

The Best of Van Morrison - Van Morrison (8)

'n Eerste vir Haakvas: die eerste CD wat geresenseer word!

Ek moet byvoeg dat ek nie die groot stap geneem het om 'n CD-speler te koop nie. 'n Vriend het een van dié intimiderende masjiene. Ek is nog te veel van 'n puris en verkies my plate. Hoe lank ek sal kan uithou, weet ek nie, want CD's raak al hoe goedkoper in vergelyking met plate en makliker verkrygbaar ook. Gewoonlik het CD's ook meer snitte as plate op. Dinge is teen die puriste gelaai, lyk dit vir my.

Ons het mnr en mev Morrison te bedank vir hul mollige seun, Van, se wonderlike musiek. Anders as baie ander ouers wat hul kinders ontmoedig het om na moderne musiek te luister, het hulle hom aangemoedig om van vroeg af na blues en jazz te luister.

Dáár, en by R & B, lê sy wortels.

Ek het een beswaar teen dié versameling. Dit is aanmatigend om 'n beste van Van Morrison saam te stel. Wat laat jy uit en wie besluit daaroor? Daar is soveel uitstekende Morrison-snitte wat ongelukkig nie op dié versameling is nie.

Maar 'n mens wil nou nie 'n ou diknek-suurgat wees nie. The Best of Van Morrison is 20 snitte van groot genot. Van sy dae as die sanger van The Them tot by Avalon Sunset laat jou besef Van is groot - nie net in lyf nie, maar ook in musikale statuur.

The Heart of Chicago - Chicago (3)

Ek dog dinosaurusse het lankal uitgesterf.

'n Mens kan nie glo dat hulle een van die warmste jazz/rock-groepe was nie. Nou is hulle een van die louste flouste produksielyn-produkte.

The Singles - ABBA (3)

ABBA het tussen 75 en 100 miljoen plate verkoop. Dié is 'n poging om dié syfer verder te laat styg.

Al die bekendes is daar en met die enkele uitsondering is almal in die vlieggewig-afdeling.

Moet egter nie vrees nie, hulle beplan nie 'n comeback nie.

Die Klankbaan van The Wonder Years (6) en die Klankbaan van Born of the Fourth of July (4)

The Wonder Years is glo een van die beste reekse op M-Net. Die musiek wat hulle gebruik is ook heel skaflik.

Daar is werklik klassieke snitte soos Buffalo Springfield se For What It's Worth (Stop, Hey What's That Sound), Van Morrison se Brown Eyed Girl en CSN&Y se Teach Your Children.

Van die moderne kunstenaars is Was Not Was en The Indigo Girls se bydraes in dieselfde klas.

Aan die jiggie-kant van die spektrum is daar Judson Spence wat die Dobie Gray-classic Drift Away molesteer, en Debbie Gibson met twee totaal vergeetbare snitte. Ek kan ongelukkig nie hul titels onthou nie.

Al wat ek van haar kan (en wil) onthou is die stapelgek Mojo Nixon en Skid Roper se skreeusnaakse Debbie Gibson is Pregnant With My Two-Headed Love-Child.

In die sewentigerjare het Joan Armatrading 'n plaat uitgereik met die wonderlike Rosie op. Die plaat het net aan die een kant musiek gehad. Die ander kant was sonder groewe.

Die klankbaan van Born on the Fourth of July kon hulle gerus só uitgereik het.

Kant een het 48-karaat-snitte soos Van se Brown Eyed Girl (nog 'n eerste vir Haakvas - dieselfde liedjie op drie geresenseerde plate), American Pie van Don McLean, My Girl van The Temptations en Venus van Frankie Avalon.

Al wat 'n bietjie platval is Edie Brickell se weergawe van A Hard Rain's-A Gonna Fall. Bob Dylan én Brian Ferry het altwee baie beter weergawes daarvan gemaak.

En dan kant twee: verveeeeeelige, John Williams-klankbaanmusiek. Dit is 'n mors van goeie viniel.

Ultra Modern Nursery Rhymes - Terry, Blair & Anouchka (5)

Voordat ek plate koop, luister ek gewoonlik daarna. Maar toe ek sien dat die Terry in die driestuk, die ongelooflike Terry Hall is, het ek sonder huiwering my R40 vir die ingevoerde afdruk uitgehaal.

Terry Hall was die brein agter twee van die beste popgroepe wat ek nog gehoor het: The Specials van Ghost Town-faam en Fun Boy Three wat met Waiting een van dié klassieke popplate gemaak het.

Na dié twee groepe was hy minder suksesvol met The Colourfield.

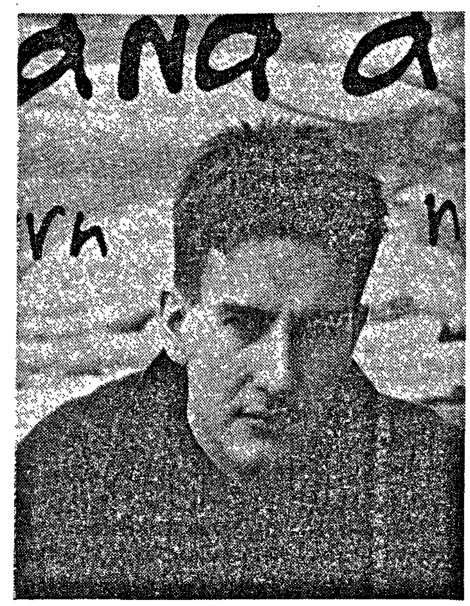

Terry Hall - mooier as op viniel

Met Ultra Modern Nursery Rhymes het hy die hulp van twee musikante, Blair Booth en Anounchka Groce, ingeroep.

My groot probleem met die plaat is dat dit té toeganklik is. Dit is oorgeproduseer en om elke notebalk is daar 'n "hook".

Dit raak irriterend. Dit is amper asof jy nie vir jouself kan besluit of jy daarvan wil hou nie. Hall dwing dit in jou ore af.

Dit herinner met tye aan The Soft Shoes en The New Seekers.

Drie snitte red die plaat vir my: Day like Today wat soos The Specials klink, die oompah-rige Just Go met sy Beatles-klank en die Leiber & Stroller Three Cool Catz in die sestiger-styl.

The African Typic Collection - Verskeie Kunstenaars (8)

Ek kan natuurlik heeltemal verkeerd wees, maar ek dink die mense aan die linkervleuel het verleer om te dans. By partytjies word daar net gesit en gepraat oor heavy goed. Selfs al raak hulle getrek, praat hulle net oor heavy goed. Soos ek sê, staan ek onder korreksie.

Dié versameling is die oplossing vir mense wat nog glo dat jy mag dans en dat dit nie te ligsinnig is nie.

As jy dit speel sal selfs die mense wat net oor heavy goed wil praat se boude en voete jeuk - hulle sál dans.

Die sub-titel van die plaat is Tropical Dance Music From The Cameroon and Cape Verde en is tussen 1984 en 1988 in Parys opgeneem waar dit die diskoteke laat beweeg het.

Hoewel dit duidelik Afrika-musiek is, is daar ook 'n aansteeklike Karibiese invloed.

Speel dit by jou volgende partytjie waar mense net oor heavy goed wil praat. Dié plaat is 'n ysbreker soos min. Dit is soos voetsool-perestroika, kameraad.

Stay Sick! - The Cramps (8)

"Sex, drugs & rock'n'roll" is dié vaandeldraers van swak smaak se onbeskaamde leuse. Vir dertien jaar lank sing hulle al ruk en rol/rockabilly uit die onderpens van die Amerikaanse trash-kultuur.

Hul 40-jarige sanger, Lux Interior, klink soos 'n vroeë Elvis. Hy word begelei deur Poison Ivy op kitaar, Candy Del Mar op baskitaar en Nick Knox op tromme.

Hul drie-minuut lange liedjies is huldeblyke aan wilde vroue, dwelms en vinnige motors (Lux en Poison Ivy het '56 Dodge Golden Lancer, Nick Knox 'n '55 Olds Rocket en Candy 'n '57 Dodge Royal Lancer). Voordat feministe The Cramps se stilletoes wil vertrap, alles word deeglik tong in die kies gedoen. Bygesê, twee van The Cramps is vroue.

Die snit Bikini Girls With Machine Guns som die banaliste se lewenshouding op: I been a drag racer on LSD/ And I rode bare assed on top o' the Sphinx/ I even had a gorilla on the slopes of Kismet/ And man, that was fun for a while you bet, but .../ Bikini Girls with machine guns/ This stuff will kill ya/ It's loaded with fun." Snitte soos All Women Are Bad, Daisys Up Your Butterfly, Journey To The Centre of a Girl and Everything Goes sal hulle nou nie juis die lieflinge van die koesisterbrigade maak nie.

Gelukkig vir dié lot sal ons waarskynlik nie 'n maklik 'n vertoning van The Cramps op televisie sien nie. Lux raak glo maklik van sy klere op die verhoog ontslae en in die goeie punk-tradisie kan hy op "cue" 'n kat skiet. Dus 'n baie toepaslike titel vir hul plaat.

Koop gerus dié plaat: dit is heerlike dansmusiek en nog beter self-parodie.

Caution Horses - Cowboy Junkies (10)

Ek wil my verstout om te sê dat dié een beslis onder my top-tien plate van 1990 gaan wees.

Hul naam kan effens misleidend wees. Hulle is nie cowboys in die tradisionele Country & Western sin van die woord nie, en ook nie Junkies in die sex, drugs & rock'n'roll sin van die woord nie.

Hul musiek is vrekmoeilik om te beskryf. Dit is stil, het baie ruimte en is amper onhoudbaar melankolies en ander-wêrelds-weemoedig.

Hul instrumente is 'n mondfluitjie, kitaar, Hawaiise pedaalkitaar, viool, trekklavier, mandolien, harmonium, tromme en perkussie. Die STEM is dié van Margo Timmins.

Met die uitsondering van twee snitte, Powderfinger en You Will Be Loved Again, van twee mede-Kanadese, Neil Young en Mary Margaret O'Hara, het Margo se broer, Michael, alles gekomponeer.

Die lirieke is bittersoet en musiek is gewortel in folk en country.

Caution Horses verskil van hul vorige en net so briljante, Trinity Sessions, deurdat dit effens minder bluesy is.

Koop dié plaat, dit is voorwaar 'n soniese ervaring soos min. En dit is subtiel daarby.

Ek weet Haakvas is nie die plek vir persoonlike boodskappies nie, maar dié is spesiaal. Een van Haakvas se twee aanhangers (die ander is my X), trou môre. Fanie en Julia, sepelang ho botse!

DIE JONGSTE AFRIKAANSE MUSIEK

van SHIFTY RECORDS

DRAADLOOS
- Dans, Kerk en Werk

...DANS KERK + WERK...
DRAADLOOS

en

RANDY RAMBO EN DIE ROUGHRIDERS
- Die Saai Lewe

Verkrygbaar op Shifty se Lobudgie Label

Teen R16

Bestel deur die pos van:

SHIFTY RECORDS

P.O. BOX 27513
BERTSHAM
2013
JOHANNESBURG

FANIE OLIVIER het die Afrikaanse Taal- en Kultuurvereniging se jaarlikse Kampunstoneelfees bygewoon. Hy lewer kommentaar...

Kampustoneel skraal

maar ons hoef nie te bekommer

VIR toneelmense is daar drie geleenthede elke jaar wanneer 'n mens kan gaan proe aan allerhande interessante dinge. Die een is Standard Bank se kunstefees op Grahamstad, die tweede Truk se Pot Pourri-plesierigheid en die derde die ATKV se Kampustoneelfees.

Kampustoneel mag miskien die kleinste van die drie wees, maar vir die Afrikaanse toneel- en dramawêreld is dit die belangrikste. Dit gee 'n mens kans om te sien watter talent aan die universiteite se dramadepartemente aan die werk is, maar veral is dit die broeikas van nuwe Afrikaanse dramas.

Want dit is die opdrag: vollengte, toneelmatige, speelbare dramas in Afrikaans. Skrywer en regisseur moet saam aan die stuk skawe; dikwels word dit 'n slypskoolopset waarin geesdriftige studente meewerk.

Vanjaar se Kampustoneel is pas agter die rug, en met net vier stukke wat aangebied is, lyk dit 'n bietjie skraal. Opvallend afwesig was drie Afrikaanse universiteite se dramadepartemente: Stellenbosch, Potchefstroom en Vrystaat. Begrypbaar afwesig, maar net tydelik hoop mens, die span van die Unviersiteit van Namibië. Dankbaar aanwesig daardie Stellenbosse kanniedood Ben de Haeck wie se Breughelgeselskap uitgenooi is om die program aan te vul.

Ook afwesig was die grootkanonname van die verlede. Dit is mense soos Chris Barnard, Ampie van Straten, Pieter Fourie en Hennie Aucamp wie se nuwe werk in die agt jaar van Kampustoneel se bestaan nie alleen aan die geleentheid aansien verleen het nie, maar ook stukke gelewer het wat bakens in die Afrikaanse toneel verskuif het.

Maar dis ook goed so: van hulle is professioneel besig elders, en 'n mens kan ook nie verwag dat skrywers elke jaar iets in die oond moet hê nie. En buitendien word ander mense daardeur die geleentheid ontneem om self, al is dit sukkelrig, aan die woord te kom.

Of skitterend, soos dit die geval was met Deon Opperman en Reza de Wet.

Teenoor die hoogbloei van 1986 (met sy tien stukke) staan daar vanjaar net vier. Heeltemal uiteenlopend, maar met die sterkste twee juis dramas wat onbeskaamd teruggryp na die Middeleeuse wortels van ons Westerse dramatradisie.

Hulle is Ben de Haeck se "Die spel van wit en swart" en Marc Hosten se "Luc", aangebied deur die drama-departement van Tukkies.

De Haeck se stuk is 'n manifestasie: 'n wa-spel, volksteater en markpleindrama in die egte sin van die woord. Natuurlik is dit politiek, betrokke met 'n hoofletter, maar nooit prekerig en verveliq nie. Met 'n troep wat gedurig aan die beweeg bly, in en uit spring uit hulle rolle, lawaai-maak, verf en toesprake hou, word die hele stuk slawegeskiedenis uitgespeel, kry die "Groot Trek" in al sy fasette skreeusnaaks gestalte en word die werklikhede van Suid-Afrika en veral die Kaapse Suid-Afrika, netjies in die oog gebring.

Marc Hosten se "Luc" sluit weer aan by die Middeleeuse mirakel- en moraliteitspele. 'n Hooffiguur word deur sy moeder se wens daartoe verdoem om deur almal bemin te word, maar self kan hy niks betekenisvol aan hulle gee nie, speel hy met hulle gevoelens. Luc, die Lucifer. Soos 'n regte feëprinses daag sy lank-verlore peetvader op, en gun hom een wens. Sy wens? Dat hy almal mag bemin. En dan begin sy tweede tragedie wanneer hy hom onvoorwaardelik oorgee aan mense wat hom verag en verwerp. Luc, die Lig, die Christus. Maar soos 'n verskriklike gedagte beweeg daar tussen die wit akteurs op hulle wit verhoogstel en hulle wit moraliteitsoeke binne 'n leë, brasserige wit wêreld 'n swart verhoogassistent.

Hy vertel aan die gehoor allengs sy storie - die verhaal van die swart seun en die wit speelmat wat baas is. Van blikborde en "borde wat kan breek", van 'n oliebeker vol koeldrank en 'n kristalglas vol rooi wyn wat voor ons oë bly swewe.

"Wat is die doel van hulle wit toneelwroeging in hierdie land?" vra hierdie Buiteman sonder om dit ooit te verwoord.

Die ander twee stukke was Allan Munro se "Ons sal offer wat jy vra" en Warrick Grier se "'n Skewe sirkel", wat tot môre-aand in die Wits-Teater aangebied word,

In Munro se stuk word vier vriendinne voorgestel wie se kêrels met hul diensplig begin. Die dramaturg probeer uitbeeld watter uitwerking die twee jaar se skeiding en spanning op die verhoudings en die vrouens het. Dit sou 'n belangrike verkenning kon wees, maar mis karakters wat in die werklikheid geanker is. Buitendien is die inkleding so yl en tydsgebonde dat die drama reeds heeltemal verouderd is binne die dinamiek van ons politiek.

Die vierde stuk, aangebied deur die studente van die Universiteit van die Witwatersrand, was "'n Skewe sirkel". Dit speel af in 'n Vrystaatse dorpskafee waar 'n moeder en haar gestremde seun winkel hou met die hulp van 'n swart jongetjie en 'n oulike Griekwa-meisie. In hierdie kafee spoel daar op 'n laatmiddag en aand 'n klompie mense saam: haar seun en sy minnaar uit die grootstad, die onsmaaklike en ambisieuse verkeerskonstabel, twee ewe onsmaaklike "bevryde" vrouens en 'n toevallige swart klant of twee.

Ten spyte van goeie dialoog, kom hierdie stuk egter nie uit die verf nie. Dit mis noodwendigheid in die handeling en sny nie oortuigend na 'n kerntema deur nie.

Of 'n mens bekommerd moet wees oor die skraal jaar? Myns insiens nie. Dis miskien goed dat ons uit ons euforiese teruggeruk word na werklikhede, ook van ons verwagtings rondom drama.

Verder sal die gebrek aan kontak en wisselwerking met ander studente, wat so kenmerkend is van die Kampustoneel, wel gevoel word deur die universiteite wat vanjaar nie in Pretoria kom deelneem het nie.

dié week by die

MARK-TEATER

MARK-TEATER

Maan - Vry: 8nm. Sa: 5.45nm & 9.15nm

TOWNSHIP FEVER

- DIE MUSIEKONTPLOFFING deur MBONGENI NGEMA -

UPSTAIRS-TEATER

Vanessa Cooke is THE BELLE OF AMHERST- "Vol magiese oomblikke"

Ma tot Vry: 8.15nm, Sa 6.15nm & 9.15nm

"Stralend, roerend, innemend"

DIE LAAGER

THE GOOD SOLDIER SVEJK - REGIE deur NEIL McCARTHY - "GENIALE KWALITEIT" Ma tot Vr: 8.15nm Sa: 6.15 en 9.15nm

WAREHOUSE BY DIE MARK

BLUES IN THE NIGHT - regie deur Cole Cameron Di tot Vr: 7nm vir 8.30nm. Sa-middag: 6nm So: 7.45nm vir 8.30nm.

KIPPIES BY DIE MARK

Di tot So: 9nm

Don Tshomela - 832-1646

MARKGALERYE

Groot Galery

Foto-uitstalling deur Paul Weinberg en Jenny Gordon: open 18 April

Telefoon 832-1641

Bespreek by enige Computicket, tel 28-3040

Johannesburgse Vlooimark: Elke Saterdag van 9.00 vm tot 4.00 nm

Nuwe mark in Pimstraat van 9.00 vm tot 4.00 nm.

Sondae by die Mary Fitzgeraldplein van 9.00 vm tot 4.00 nm.

Sonder kakkerlakke

is kombuis maar leeg

ROBIN HAWKINS maak 'n Kaapse lawaai

EK wou mooi netjies 'n stukkie skryf oor Cally van der Merwe se werk, en oor Cornucopia, 'n nuwe kuns-mekka waarin daar afdrukke vertoon word. Die week het egter 'n paar skokke uitgedeel en nou neig my fragmente in 'n ander rigting.

Skok een: 'n oproep van die militêres wat my geselskap blykbaar vir 'n noodtoestand verlang en gevolglik redelik konsternasie in my huishouding veroorsaak het. Ek vra my af: wat wil hulle met 'n 35-jarige nie-strydende nou uitvoer? Geldmors, sê ek. En toe, Vrydag- en Saterdagaand, die vertonings van Koos Kombuis en Die Valiant Swart Band by die Café Royal.

Waar, o waar Die Kakkerlakke wat vir Koos/André met sy vorige besoek so behendig bygestaan het. Die musikale kwaliteit en die humor van James Phillips, ons geliefde Bernoldus Niemand van "Hou my vas, korporal"-faam, Mark Bennett en Kaapstad se eie Carl Raubenheimer was daardie keer sy redding.

André-hulle moet maar mooi verstaan. Ek hou van hulle. Ek dink hulle skryf baie slim woorde. Ek hou van hulle vibe en ek het niks teen "out-of-it" post-tieners wat so op die dansvloer sit en vegiteer soos wafferse Woodstock-oorblyfsels nie. Alles maar eintlik gevrek.

Wanneer gaan die jong produkte van die Afrikaner-liberation besef dat daar lewe is na rock-'n-roll. Woodstock het meer as twintig jaar gelede gebeur, vra jou ma. Janis Joplin en albei Jimi's is al lank dood; Dylan was al "born again" en het al klaar weer gevrek en dagga is nou wragtie nie meer enige "big deal" nie. Maar van oral net nuwe Afrikaanse variasies op ou temas en eerlikwaar, dit verveel.

Koos/André moet maar eenmaal sy akoestiese kitaar neersit en elektries word, soos met Die Kakkerlakke. Dis 1990 en daar is krag in die meeste huise in en om Stellenbosch.

Toe Valiant en die manne later opkom, dag ek dinge verloop dalk beter. Maar nie eintlik nie. Net meer rock-'n-blues. Baie goed gespeel hoor, al het die hoof-"riff" van die hoofkitaar later vreeslik sneis geklink. "Rocking" kan mens amper sê. En as die gehoor net kon opstaan, sou hulle dalk nog gedans het ook. Maar vibe is nie genoeg nie. Veral as niemand anders eintlik op die vibe kom nie.

Buite Stellenbosch leef ons in 'n wêreld van Prince en Art of Noise en die nuwe protes-liedjies word met geprogrammeerde trom-masjiene en stukkende draaitafels, sonder kitare gelewer. Wakkerskrik mense!

Die wêreld wat julle begin ontdek, het jare gelede reeds vergaan.

Nommer uit eier?

VICTOR MUNNIK skryf oor TV

HULLE vang een papegaai, nè, en bind hom in die bos op die grond vas. Hy skree natuurlik blou moord, en wanneer die ander papegaaie hom kom probeer help, word hulle ook gevang.

Gevang en gelaai in 'n vliegtuig (waar die helfte vrek) en verkoop aan troeteldierwinkels, en dan verkoop aan mense wat hulle leer praat.

Dis die rede, vertel M-Net, dat papegaaie nou in broeimasjiene uitgebroei word. Hulle wys 'n kale papegaaitjie wat op 'n steriele stuk watte uit 'n genommerde eier gebore word. Aangrypend, nè. En ek wonder of daardie papegaaitjie verwag het om 'n reënwoud te sien wanneer hy sy oë oopmaak?

Bokke se klokke

'n Mens nou, verwag om vir Gene "My hart is gebreek" Rockwell op Muzik a la Carte te sien, maar nie vir Amampondo in hul oorlogsverf en vere nie. Dan sing hulle nog Die Trekarbeiderslied, met begeleiding op die bokke se klokke. Maar dis natuurlik nog niks. Oom comrade Walter Sisulu is hoofspreker by die jenewerverkopersokkerdoe, en hulle klap hande toe hy sê dankie comrades, dat julle wag om wêreldsokker te speel totdat die politici hulle probleempies uitgesort het.

En tweemiljoen Bybels word - wettiglik! - deur die vallende Ystergordyn Rusland binnegevoer.

Kommunisme ontbloot

Terwyl, miskien as teenprestasie, 'n hele handvol jong en welgeskape kommuniste toegelaat word om in 'n Westerse swemkostuumkalender, "Glasnost Girls", te verskyn. Hoe lank hulle kommuniste gaan bly, is 'n ope vraag. Ewe onverwags was die inbreker op M-Net wat soos 'n besoekende kenner die geheime van inbreek met ons gedeel het. Hy lag, van agter sy balaklava, vir hoë mure en kwaai honde, hoewel hy respek het vir Maltesertjies.

En hy sê: "Die meeste inbrekers" is baie baie senuagtige mense, dis hoekom hulle nie gewoonlik jou huis binnekom as hulle weet jy is tuis nie".

Raz en taal

'n Gereëlde besoeker wat 'n mens wel deesdae begin verwag, is TV1 se knaende debat: Afrikaner, fossiel of duif? Oftewel die oop-en-toe debat.

Ek sê maar niks oor die deelnemers se voorkoms nie, shame, maar ek moet ietsie sê oor 'n wonderlike ou Afrikanergewoonte. Dit iz om die heiliger en dieper (gewoonlik razzidieze) begrippe met 'n bietjie ekzdra Hollandze zdadigheid uid de zpreek. Dit klink seker mooi vir hiemand met 'n daz aan. Maar vir hiemand met 'n gin en tonic in die hand doen dit net afbreuk, ouenz.

Sielig

Zo van drank gepraat, op Collage stap die kortbroekdigter (nee, nie Fanie nie) langs die strand. Hy is 'n seebioloog van beroep. Gebore in Malesië en skrywer van ons land se oorspronklikste en erotieste poësie. Maar wie is die man met die swaaiende glas en 'n keel vol jambes wat hom interview? Ai-jai-jai, dis die sielige Charles Leftwich wat praat soos Van Wyk Louw en van binne bewe soos wyle lord Byron.

Arthur Goldstuck's World Beat: where you don't look left or right before crossing cultures

Xenophobics out; World Beaters in

The rise of 'foreign' music

Want another definition of World Beat? How about this: music that, to Western minds, sounds foreign, feels foreign, and tastes foreign.

Perhaps that doesn't cover slower or more esoteric forms of World Music, like Romanian folk songs and Tibetan temple music, but it serves our immediate purpose.

Here's the hypothesis: the world is ready to hype South African music onto the stage of stardom, as long as it conforms to a few criteria. A central one of these is that the music must be identifiable as World Beat. It must have an essential "foreign" quality. The listener must be able to appreciate the music for its exotic appeal, rather than for its familiar beat, as would be the case with conventional pop. Johnny Clegg's Savuka and Mahlathini and the Mahotella Queens have already led the way. Other South African groups that shape up as World Beat have a ready audience awaiting them. Just how much of that audience they can carry with them will be dictated by the extent to which they can combine the excitement of good old fashioned natural rhythm with their own individual artistic genius.

Another criterion remains marketing and promotion. With a few exceptions, record companies remain unable or unwilling to put financial muscle behind their artists' assaults on the world. So how does South African music shape up? Here's part one of an occasional assessment of SA music in a World Beat context -- a quick guide to the world music we're offering the world.

MANGO GROOVE -- MANGO GROOVE (Tusk)

Without a doubt, the hottest South African album of the last 10 years. Give them the kind of push enjoyed by Savuka, and they'll make Johnny Clegg look like amateur night. Their jazzed up '90s version of '40s and '50s kwela is dancefloor magic, not to mention highly charged radio and TV ammunition.

One small, jarring note, however, suggests potential lack of commitment from their record company. The packaging for their album's CD version -- which is, after all, the ultimate platform for their music -- has suffered drastic corner-cutting. Where international CDs have set new standards for liner notes, enclosing extensive booklets, this one carries the bare minimum -- reduced copies of the vinyl LP's back and front covers. It even refers to photographs on the inner sleeves -- which are non-existent with the CD. Of such false starts are failures made. The band must be praying that the international release is an improvement. Overcome this kind of symbolic shortsightedness, and the world belongs to Mango Groove.

BRIGHT BLUE -- THE RISING TIDE (EMI)

Bright Blue have a problem. They suffer from an abundance of good taste. The African elements of their music are so understated, their political sensibilites so closely woven into the fabric of the music, it might easily slip by someone looking for something out of the ordinary. This is, of course, where promotion and tasteful hype -- if that's not a contradiction in terms -- would help make a difference. Nevertheless, the great musical slushpile out there sometimes does allow quiet newcomers to get their share of noise. Groups like REM and Indigo Girls were also once as underrated -- although not as isolated -- as Bright Blue. Put these guys on the world circuit, and watch them blow their own, er... trumpet?

LUCKY DUBE - PRISONER (Gallo)

Lucky Dube has chosen the right time and the wrong place to become a star. Having sold more records in South Africa than any other artist, local or international, he is still pretty much unknown abroad. Meanwhile, the world is looking for a successor to Bob Marley's reggae crown, and there's only a very small list of contenders. Ziggy Marley and Bunny Wailer have been among the frontrunners, but they don't display the stand-out distinctive style that greatness demands. Lucky Dube does. The township soul -- almost gospel -- sounds that merge into his version of roots reggae make up one element of his originality. The contrast between his laid-back, almost tired diction, and the energy of his rhythm and live performance, makes up another. "Prisoner" also reveals an uncustomary sense of humour and, despite his protests to the contrary, a strong social conscience that ties him strongly to the protest tradition of reggae. Put this guy in the international spotlight for a year or two, and see dem rasta kings wish him a fe dead.

DAVID HEWITT -- AFRICAN TAPESTRY (DGR)

David Hewitt is not the first to combine classical music forms with African rhythm and song, and he won't be the last. So we're not talking breakthrough here, and we're not talking unique, as some would have it. However, we are talking vibrant and delicious. Hewitt's delicate mastery of classical guitar enables him to use it as a tool for interpreting several traditional icons of township music -- the shebeen, migrant labour, train journeys. However, the album lacks the constant energy that commercial sensibilities would demand, and is likely to have its greatest appeal among connoisseurs. By the same token, though Hewitt would 'dazzle audiences at international cultural festivals.

YVONNE CHAKA CHAKA -- MOTHERLAND (Dephon)

Yvonne Chaka Chaka has come a long way since she earned her name and fortune with bubblegum mbaqanga. She has since conquered much of Africa, and is a household name as far afield as Kenya and Nigeria. It shows in her music, which has become deeply self-assured. But it has also become self-important, much like Sipho "Hotstix" Mabuse's work when he hit it big with "Burnout". The music is self-consciously bombastic, as if the artist is over-aware of the importance of what she's doing. But Sipho got over it, and so will Yvonne. Her songs are evocative and beautiful, with a rhytmic intensity that makes her a natural for the World Beat market.

LESLEY RAE DOWLING - IMAGES (Tusk)

It's perhaps unfair to include Lesley Rae Dowling here. Her music is uncompromisingly Western, geared towards middle class sensibilities and TV sensitivities. It is deeply romantic and heavily self-conscious. But there was a time, when she made her first recording, that it seemed her lyrical explorations knew no borders. However, the world of TV specials can be incredibly seductive, particularly with the kind of budget spent on the televised spectacular on which this album is based. The songs of stage musicals have proved more compelling to her than exotic locations and, for now, SABC-TV will have to remain Lesley Rae Dowling's main aspiration.

NIKI DALY -- WHITEY IN LOVE (Sea)
FALLING MIRROR - SHATTERED (Tusk)

Niki Daly's 1984 song about artistic pretension, "Is it an Ism or is it Art?", remains one of the most intelligent songs yet written south of the Limpopo. The album, "Living in the Suburbs", ranked alongside Falling Mirror's work for its dark, satiric vision of the quiet menace of everyday life in white suburbia. "Shattered", a compilation of Mirror's best singles, highlights the creative claustrophobia of their angst and anger, while Daly's new album tempers his own angst with a healthy sense of the ridiculous. "Whitey in Love" maintains the level of irony of Daly's previous album, but does not quite achieve its lyrical heights. Nevertheless, along with "Shattered", the album provides an essential insight into the condition of white South Africa. International prospects? Even if there were any, it is unlikely these acts would be interested.

GIRLIE MAFURA -- UDLALA NGAMI (Righttrack)

Girlie Mafura slots into what became a township tradition in the '80s. About once a year a new female voice would arise from the ghetto, sell tens of thousands of records, and be proclaimed the new dance queen of Soweto. Brenda Fassie started that way; so did Yvonne Chaka Chaka. Which means, just because it's hype, doesn't mean it's not true. But on the strength of this album, it seems that Girlie Mafura is still caught in the township bubblegum phase, and the music is as compelling as a Hallmark greeting card.

PATRICIA MAJALISA -- POVERTY (Gallo)

Patricia Majalisa fits into much the same category as the dance queens. But if any comparison is to be drawn with the likes of Girlie Mafura, it is only to show how it ought to be done. There is a power and passion to her songs which belies the softness of her features. The rhythmic intelligence of the backing band, Splash, and particularly of guest guitarist Alistair Coakley, also raise the music above the level of disco mbaqanga. The cherry on top is the backing vocals of the Dalom Kids, who help layer the music with a texture that is at once traditional township and World Beat of the highest order. Tick off another one for the world circuit.

STIMELA -- TROUBLE IN THE LAND OF PLENTY (Gallo)

The much-maligned Ray Phiri remains one of our most consummate composers. When he manages to avoid preaching from the pulpit of his stage, he is a brooding genius who uses even his emotions as an instrument. His experience with Paul Simon has also taught him subtlety of arrangement and the power of silent spaces. This applies as much to Stimela's lyrics as to their music. They prove again, as Simon did on Gracelands, that "mbaqanga" is not synonymous with "monotonous". But Stimela have gone as far as they can go on the back of the Gracelands bandwagon. Now, more than ever, they are ready for the world.

EDI NIEDERLANDER -- HEAR NO EVIL (Mountain)

Edi Niederlander's music flows both from her eloquent guitar and from her deep devotion to Vedic philosophy. Hers is almost a zen-blues variation of folk music, crossing borders between Eastern and Western philosophy rather than between First and Third World music. Which, inevitably, makes the musician more interesting than the music. The standout here is the Sanskrit hymn, "Sri Krsna Caitanya Prabhu", which ends the album. However, it is so much of a standout, it almost belongs to another album. It is the only number that comes near the haunting magic of "Ancient Dust of Africa", from her last album, but is not enough to raise the album onto the top shelf.

AFRICAN JAZZ PIONEERS -- AFRICAN JAZZ PIONEERS (Gallo)

The Pioneers are beautiful to behold -- a piece of dying history that lives on joyfully. Their story is also a beautiful one -- of the descent from unrewarded greatness into obscure poverty and the fight back to the spotlight and a restoration of dignity. This adds up to a heavy dose of nostalgia and sentimental appreciation. It does not add up to international appeal, nor fame and fortune, despite the Pioneers' evocation of '50s township big band music. But what the hell -- we have to keep SOME of the music for ourselves.

• The next World Beat column will venture beyond our borders again, but stay tuned for future assessments of SA music in a World Beat context.

The irony: *SABC is criticised for being progressive by default*

There are few things more poetically ironic than the controversy surrounding the Monday night television series, 'Barney Barnato". Filmed at a time when "colour" issues were viewed with a great deal of circumspection at the SABC, 'Barney Barnato" now finds itself in the midst of a debate about the racial origins of the mining magnate's wife... and the SABC is getting flak for being progressive. The nature of the SABC media clamp being what it is, no further comment was forthcoming from the publicity department: Fanny was black, and that is that. ANDREA VINASSA spoke to director David Lister during filming

DAVID LISTER can be found prostrate in a grave. He is fiddling with a 16mm movie camera plotting the next shot.

This location, on the grounds of the Sammy Marks Museum outside Pretoria, is the scene of several funerals - to save time and money all the funerals are shot on the same day on the same location.

Barney Barnato has been buried from every conceivable angle. This time the coffin will be shot from below. Lister seems to derive pleasure of a Spielbergian nature from setting up the crane shot which will capture the comments of Barney's bereaved relatives as they file out of the cemetery gates clad in funereal black.

Assuming suitably sombre demeanour are Vinette Ebrahim, who plays Barney's wife, Fanny Bees; Richard Cox as Harry Barnato; Li Newman as Solly Joel; Cole Cameron as Woolf Joel; Saul Bamberger as Jacob Joel and a host of Schneiders and Sonnenbergs bringing up the rear. Graham Hopkins as Cecil John Rhodes gives a flawless performance for the camera.

"Barney Barnato", an Independent Film Centre-Telefilm/SAAR of Germany co-production, traces the dubious history of the Cockney Barnet Isaacs (played by Sean Taylor), who found his fortune on the diamond mines of Kimberley, and his relationship with Cecil John Rhodes, mining magnate and failed empire-builder.

Lister is shooting a series equivalent to 3,5 full length features on a budget which equals that of one episode of "Miami Vice". In the absence of money, Lister calls on his ingenuity.

"Barney Barnato" deals with the personal conflict between Barney and Cecil Rhodes. Scripted by John Burch, the series spans Barnato's life from 1873, when he leaves Whitechapel aged 21, to 1897, when he jumps off the deck of RMS Scott aged 44.

"Barney" is Lister's first foray into the world of filmmaking for so-called adults. Lister's television films have been aimed largely at the teenage bracket, but they have lured many from their more adult pursuits. You see, David Lister is still a kid who treats children like adults.

The recipient of several awards for his work, the most recent being four Artes Awards and two Tonight! Awards for "The John Ross Story: An African Adventure", Lister is of the old school that believes that directors must pay their dues.

A trained fine artist, Lister draws or paints vivid storyboards for each of his films: "Homework is very important. I always have a fully conceived vision of a film before I go on set, which helps the cameraman."

A graduate of the London Film School, Lister spent many years shooting documentaries and youth programmes before graduating to drama series. Experience of the "real world" of documentaries was invaluable in his work with children on "My Friend Angelo", about an Italian World War 2 prisoner of war, "River Horse Lake", "John Ross" and "The Sea Tiger".

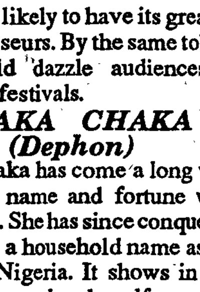

"The best way to direct children is with a simple, direct and uncomplicated approach because acting is instinct and intuition. I don't crowd their minds and relate everything to their own experience.

"The children came to stay at my house and became friends with my son and daughter. Being a father really helps in directing for children. I let my children watch and see how they react.

"I am never patronising to my audience. Children are very perceptive. They see right through you. They rip your film to shreds.

"I am fairly careful when directing for children because they are very influenced by what they see. For example they hate to see animals die."

"I am certainly not in contempt of television. It gives me great satisfaction that my programmes are being enjoyed by a large audience."

The foundations of his directorial style are his not uncontroversial films on the life of a boy in Soweto, a ballet dancer and teenage drug-abuse.

Much of Lister's work is informed by his own childhood. He recalls fondly his life on a farm where there was no electricity, where his family was "poor but happy".

As is the case with all his work, "Barney Barnato" underpins pure drama and adventure with a social conscience ... but that aspect is not quite pronounced enough for Lister: "I wish the script was more critical of Barney, but I understand that it has to be entertaining as well."

TEATER

JOHANNESBURG

Mbongeni Ngema se TOWNSHIP FEVER is tans by die Markteater te sien. Elke aand om 8nm. Tel: (011) 832-1641.

By die Laager, Markteater is THE GOOD SOLDIER SVEJK onder regie van Neil McCarthy te sien. Elke aand om 8.30. Tel: (011) 832-1641.

WE'LL MEET AGAIN is terug by die Soundstage in Midrand, omdat die mense dit so wil hê, sê hulle. Met Dianne Chandler. Tel: (011) 805-1845.

Vanessa Cooke kan in THE BELLE OF AMHERST by die Mark se Upstairs-teater om 8nm gesien word. Laaste naweek. Tel: (011) 832-1641.

BLUES IN THE NIGHT met Mara Louw, Natalie Gamsu, Lionel Petersen en Felicia Marion is by die Warehouse, Markteater elke aand om 8.30. Tel: (011) 832-1641.

By die Alexanderteater is Richard Loring in JOSEPH AND THE AMAZING TECHNICOLOR DREAMCOAT te sien.

ROMANCE ROMANCE met Kate Normington en Mark Richardson is by die André Huguenet-Teater te sien. Tel: (011) 725-6300.

By die Windybrow-teater is dit die Dalro Pot-Pourri kuns fees. Tot 28 April. Tel: 724-3301.

Bill Flynn en Jana Cilliers tree in THE MAINTENACE MAN by die Alhambra-Teater op.

PRETORIA

TRUK Opera se DER ROSENKAVALIER met Carla Pohl and Regina Klepper in die Staatsteater.

KAAPSTAD

Baxter-Teater, Mainstraat: Hoofteater: Kaapstadse filmfees tot 5 Mei. Tel: (021) 685-7880.

In die Studio is dit die opvoering HAPPY JACK met Charles Komein and Joyce Dalton. Tot 12 Mei. Tel: (021) 685-7880.

In die Concert Hall lewer Max Collie vanaf 30 April tot 26 Mei 'n vertoning. Tel: (021) 685-7880.

Nico Malan, Strandgebied; STILLE NAG in die Teater. Tot 21 April. Tel: (021) 21-5470.

In die Operahuis is dit SLEEPING BEAUTY. Tot 19 Mei. Tel: (021) 21-5470.

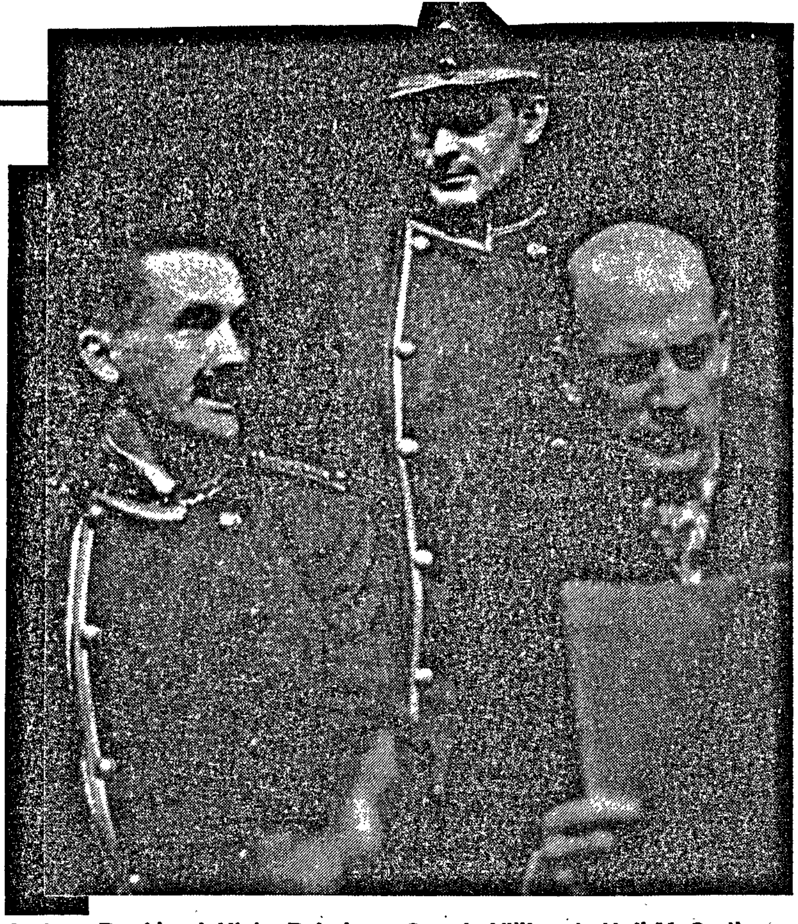

Andrew Buckland, Nicky Rebelo en Gys de Villiers in Neil McCarthy se teaterproduksie van die klassieke Tsjegglese werk "The Good Soldier Svejk" wat in die Laager van die Mark-Teater op die planke is.

MUSIEK

JOHANNESBURG

Rumours, Rockey Straat: Woensdag: Louis Levy, Donderdag: Stan Jones (klavier) en Art Kelly (bas). Hull tree ook Sondae saam met Gil Anderson (tromme) op.

Radium Beer Hall, Louis Bothalaan: Sondae: The Fat Sound Big Band tree hier op. Bel om uit te vind watter Sondae: (011) 728-3866.

Fat Cats, Rosebank: Maandag: Fly By Night. Dinsdag: African Jazz Pioneers. Woensdag: The Jive. Donderdag: Dan Hill en Archie Silansky. Sondag: Moderne Jazz.

Kippies, Mark-Teater, Newtown: Township-jazz se voorstedelike tuiste. (Toe op Maandae, die res van die week oop van sewe-uur - en naweke van vyf-uur - tot laat.) DON TSHOMELA.

The Junction, h/v Breë- en Claimstraat: "Ouer" rock en new wave met 'n aparte vertrek vir "live" groepe, 'n daktuin en video- en poolkamer. Welkome afleiding van die disko-twak op ander plekke. Chris Prior is soms Saterdagaande die platejoggies. Vir "denkende" jollers.

Rumours, Rockeystraat: 'n Tipiese Rockeystraatse laataand-"joint" vir mense wat soms werk en van jazz hou.

Late Nite Duke's, Melville: Laatnag-alternatief vir middel-stedelinge. Oop van vyfuur smiddags tot baie laat saans en Saterdae vir middagete. Etes word sewe dae van die week tot laataand bedien.

Club Manzattan, Moletsane, Soweto: Hoër-inkomstegroep disko. Oop van 11 nm. Maandae en Dinsdae is toegang gratis. Twee gratis biere op aande wanneer toegang gevra word. Alle soorte musiek.

Blues, Marshallstraat 165: Wesens van die noordelike voorstede (ouderdom tussen 25 en 35) se uithangplek. Disko-musiek, flitsende ligte, spieëls, mense met grimering... daai soort van ding.

KAAPSTAD

Base: Bayete tree die hele naweek en volgende week hier op.

GALERYE

JOHANNESBURG

Natalie Knight-galery, Hyde Park: Uitstalling van beeldhouwerke uit hout en klip deur Laurence Chait. Van 22 April tot 9 Mei.

Gallery on the Market, Newtown: Uitstalling van werk deur Gael Neke, Maggie Dunbar von Wezel en Andrew Lindsay. Tot 25 April.

Karen McKerron-galery, Bryanston: Uitstalling van werke deur Reggi Bardavid en Sheila Nowers open 22 April. Tot 9 Mei.

Fig-galery, Junction: "Breaking the Wall" is 'n uitstalling deur verskeie kunstenaars.

Totem-Meneghelli-galery, Johannesburg: Uitstalling van werke deur die Himbas van Kaokoland, Namibië. Tot 23 April.

Gallery 21, Johannesburg: Nuutste skilderye en grafiese werke deur Lallitha Jawahirilal van Londen. Tot 27 April.

African Magic: Inheemse handwerk en kunsartikels. Ongewoon en outentiek. Rockeystraat 20, Bellevue, Johannesburg, en Milkwoodsentrum 9a, Plettenbergbaai.

Zona. Naïewe Afrika-kuns en -appliek; inheemse handwerk en kuns. Grantlaan 64, Norwood, Johannesburg. Uitstalling deur Samson Mudzunga.

KAAPSTAD

Baxter-Galery: Groepuitstalling van voëls deur verskeie kunstenaars. Tot 5 Mei.

Art Scene, Seepunt: Gemengde beeldhouwerk uitstalling.

Gallery 709, Adderleystraat: Uitstalling getiteld Contemporary Trends II open binnekort. Intussen is daar die galeryversameling wat beeldhouwerke en skilderye deur plaaslike en internasionale kunstenaars insluit, onder andere: Robin Mann, Pieter van der Westhuizen, Naama Nothmann, Ann Linsell-Stewart, Lukas van Vuuren en Robert Slingsby en andere.

Kunskamer, Bergstraat 14: Suid-Afrikaanse kunstenaars soos Pierneef, Maud Sumner, Maggie Laubser, Irma Stern, Preller, Welz, Kibel, Caldecott en Boonzaaier.

Gallery International, St Georges-sentrum: Algemene uitstalling.

NU METRO THEATRES
NOW SHOWING 20-26 April. BOOK AT COMPUTICKET

HYDE PARK METRO 447-3091 1-6
TANGO & CASH — Sylvester Stallone, Kurt Russell (2-15) DAILY: 9.45, 12.15, 2.30, 5.15, 7.45, 10.00
SEX, LIES AND VIDEOTAPE — James Spader, Andie MacDowell (2-18) DAILY: 9.45, 12.15, 2.30, 5.15, 7.45, 10.00
BORN ON THE FOURTH OF JULY — Tom Cruise, Willem Dafoe (2-19) DAILY: 10.00, 2.15, 5.15, 7.45, 10.30
STANDARD BANK JHB INTERNATIONAL FILM FESTIVAL — See 'WHAT'S ON' for details DAILY: 9.45, 12.15, 2.30, 5.30, 8.00, 10.00
WE'RE NO ANGELS — Robert DeNiro, Sean Penn (A) DAILY: 9.45, 12.15, 2.30, 5.15, 7.45, 10.00
HARLEM NIGHTS — Eddie Murphy, Richard Pryor (2-19) DAILY: 9.45, 12.15, 2.30, 5.15, 7.45, 10.00

NU METRO CITY 1-8 (Formerly Ster City) Cnr. CLAIM/PLEIN ST. 337-3033/23-5871 Safe parking at Jack Mincer
TANGO & CASH — Sylvester Stallone, Kurt Russell (2-15) DAILY: 9.45, 12.15, 2.30, 5.15, 7.45, 10.00
WE'RE NO ANGELS — Robert DeNiro, Sean Penn (A) DAILY: 9.45, 12.15, 2.30, 5.15, 7.45, 10.00
CAT CHASER — Peter Weller, Kelly McGillis (2-19) DAILY: 9.45, 12.15, 2.30, 5.15, 7.45, 10.00
LAMBADA — SET THE NIGHT ON FIRE The Hottest Dance Movie of the Year! (A) DAILY: 9.45, 12.15, 2.30, 5.15, 7.45, 10.00
HARLEM NIGHTS — Eddie Murphy, Richard Pryor (2-19) DAILY: 9.45, 12.15, 2.30, 5.15, 7.45, 10.00
SHIRLEY VALENTINE — Pauline Collins, Tom Conti (2-16) DAILY: 9.45, 12.15, 2.30, 5.15, 7.45, 10.00
WITHOUT A CLUE — Michael Caine, Ben Kingsley (A) DAILY: 9.45, 12.15, 2.30, 5.15, 7.45, 10.00
BORN ON THE FOURTH OF JULY — Tom Cruise, Willem Dafoe (2-19) DAILY: 10.00, 2.15, 5.15, 7.45, 10.00

BALFOUR PARK METRO 887-8548
TANGO & CASH — Sylvester Stallone, Kurt Russell (2-15) DAILY: 9.45, 12.15, 2.30, 5.15, 7.45, 10.00
WE'RE NO ANGELS — Robert DeNiro, Sean Penn (A) DAILY: 9.45, 12.15, 2.30, 5.15, 7.45, 10.00

ALBERTON METRO 907-2362
TANGO & CASH — Sylvester Stallone, Kurt Russell (2-15) DAILY: 9.45, 12.15, 2.30, 5.15, 7.45, 10.00
UNCLE BUCK — John Candy, Amy Madigan (A) DAILY: 9.45, 12.15, 2.30, 5.15, 7.45, 10.00

LEBA KLERKSDORP (018) 24564
WITHOUT A CLUE — Michael Caine, Ben Kingsley (A) DAILY: 9.45, 12.15, 2.30, 5.15, 7.45, 10.00
LAMBADA — SET THE NIGHT ON FIRE The Hottest Dance Movie of the Year! (A) DAILY: 9.45, 12.15, 2.30, 5.15, 7.45, 10.00

VAAL VEREENIGING (016) 21-1339
WE'RE NO ANGELS — Robert DeNiro, Sean Penn (A) DAILY: 9.45, 12.15, 2.30, 5.15, 7.45, 10.00
TANGO & CASH — Sylvester Stallone, Kurt Russell (2-15) DAILY: 9.45, 12.15, 2.30, 5.15, 7.45, 10.00

MIDRAND CONSTANTIA (011) 805-4266
400 SHIRLEY VALENTINE — Pauline Collins, Tom Conti (2-16) MON-FRI: 6.00, 8.30 SAT: 2.30, 6.00, 8.30
150 PARENTHOOD — Steve Martin, Dianne West (A) MON-FRI: 6.00, 8.30 SAT: 2.30, 6.00, 8.30

BEDFORDVIEW METRO 616-6828 1-6
TANGO & CASH — Sylvester Stallone, Kurt Russell (2-15) DAILY: 9.45, 12.15, 2.30, 5.15, 7.45, 10.00
WE'RE NO ANGELS — Robert DeNiro, Sean Penn (A) DAILY: 9.45, 12.15, 2.30, 5.15, 7.45, 10.00
CAT CHASER — Peter Weller, Kelly McGillis (2-19) DAILY: 9.45, 12.15, 2.30, 5.15, 7.45, 10.00
SHIRLEY VALENTINE — Pauline Collins, Tom Conti (2-16) DAILY: 9.45, 12.15, 2.30, 5.15, 7.45, 10.00
SEX, LIES AND VIDEOTAPE — James Spader, Andie MacDowell (2-18) DAILY: 9.45, 12.15, 2.30, 5.15, 7.45, 10.00
HARLEM NIGHTS — Eddie Murphy, Richard Pryor (2-19) DAILY: 9.45, 12.15, 2.30, 5.15, 7.45, 10.00

HILLBROW METRO 724-2511 1-7 (Parking in basement)
TANGO & CASH — Sylvester Stallone, Kurt Russell (2-15) DAILY: 9.45, 12.15, 2.30, 5.15, 7.45, 10.00
WE'RE NO ANGELS — Robert DeNiro, Sean Penn (A) DAILY: 9.45, 12.15, 2.30, 5.15, 7.45, 10.00
SEX, LIES AND VIDEOTAPE — James Spader, Andie MacDowell (2-18) DAILY: 9.45, 12.15, 2.30, 5.15, 7.45, 10.00
BORN ON THE FOURTH OF JULY — Tom Cruise, Willem Dafoe (2-19) DAILY: 10.00, 2.15, 5.15, 7.45, 10.30
CAT CHASER — Peter Weller, Kelly McGillis (2-19) DAILY: 9.45, 12.15, 2.30, 5.15, 7.45, 10.00
WITHOUT A CLUE — Michael Caine, Ben Kingsley (A) DAILY: 9.45, 12.15, 2.30, 5.15, 7.45, 10.00
HARLEM NIGHTS — Eddie Murphy, Richard Pryor (2-19) DAILY: 9.45, 12.15, 2.30, 5.15, 7.45, 10.00

RANDBURG METRO 787-0340
WE'RE NO ANGELS — Robert DeNiro, Sean Penn (A) DAILY: 9.45, 12.15, 2.30, 5.15, 7.45, 10.00

7 ARTS NORWOOD 483-1680
STANDARD BANK JHB INTERNATIONAL FILM FESTIVAL — See 'WHAT'S ON' for details DAILY: 2.00, 5.45, 8.00, 10.00

SHARE THEATRES 494-1137 1-8 ALL ADMISSIONS R2.50
MYSTIC PIZZA — William R Moses, Julia Roberts (2-16) DAILY: 9.45, 12.15, 2.30, 5.15, 7.45, 10.00
TANGO & CASH — Sylvester Stallone, Kurt Russell (2-15) DAILY: 9.45, 12.15, 2.30, 5.15, 7.45, 10.00
HARLEM NIGHTS — Eddie Murphy, Richard Pryor (2-19) DAILY: 9.45, 12.15, 2.30, 5.15, 7.45, 10.00
LEAN ON ME — Beverly Todd, Robert Guillaume (A) DAILY: 9.45, 12.15, 2.30, 5.15, 7.45, 10.00
HONEY I SHRUNK THE KIDS — PLUS! Roger Rabbit in 'Tummy Trouble' (A) DAILY: 9.45, 12.15, 2.30, 5.15, 7.45, 10.00
ENDANGERED — Graham Clarke (2-14) DAILY: 9.45, 12.15, 2.30, 5.15, 7.45, 10.00
DEATH FLASH — Arthur Jeremy May (2-14) DAILY: 9.45, 12.15, 2.30, 5.15, 7.45, 10.00
LAMBADA — SET THE NIGHT ON FIRE The Hottest Dance Movie of the Year! (A) DAILY: 9.45, 12.15, 2.30, 5.15, 7.45, 10.00

MEGACITY METRO MMABATHO (0140) 2-3553
FRI & SAT: 10.00, 2.15, 5.15, 7.45, 10.30 SUN-THURS: 10.00, 2.15, 5.15, 8.30
HARLEM NIGHTS — Eddie Murphy, Richard Pryor (2-19)
LAMBADA — SET THE NIGHT ON FIRE (A)
PARENTHOOD — Steve Martin, Dianne West (A)
BORN ON THE FOURTH OF JULY — Tom Cruise, Willem Dafoe (2-19)

CINE MMABATHO SUN HOTEL (0140) 2-1144 EXT. 2830
NOW SHOWING: Meg Ryan WHEN HARRY MET SALLY Comedy (2-12)

NU METRO THEATRES PRETORIA
Now Showing 20-26 April

OSCAR 341-7682 Jeppe Street, Sunnyside
Born on the Fourth of July — Oscar Winner – "Best Director" – Oliver Stone (2-19) Tom Cruise, Willem Dafoe DAILY: 10.00, 2.15, 5.15, 7.45, 10.30

METRO 44-9867 Esselen Street, Sunnyside
We're No Angels — Action (A) Robert DeNiro, Sean Penn DAILY: 9.45, 12.15, 2.30, 5.15, 7.45, 10.00

VILLAGE 44-6096
1 sex, lies and videotape — Award Winning Sex Drama (2-18) James Spader, Andie MacDowell DAILY: 9.45, 12.15, 2.30, 5.15, 7.45, 10.00
2 Uncle Buck — Comedy (A) John Candy, Amy Madigan DAILY: 9.45, 12.15, 2.30, 5.15, 7.45, 10.00 April 20: 9.45 a.m. SOLD OUT

MENLYNPARK 47-4568/348-8611 Atterbury Rd., Menlyn Park
1 Tango & Cash — Action Thriller (2-15) Sylvester Stallone, Kurt Russell DAILY: 9.45, 12.15, 2.30, 5.15, 7.45, 10.00
2 We're No Angels — Action (A) Robert DeNiro, Sean Penn DAILY: 9.45, 12.15, 2.30, 5.15, 7.45, 10.00
3 Shirley Valentine — Oscar Nomination: Best Actress (2-16) Pauline Collins, Tom Conti DAILY: 9.45, 12.15, 2.30, 5.15, 7.45, 10.00

MIDRAND CONSTANTIA (011) 805-4266
400 Shirley Valentine — Oscar Nomination: Best Actress (2-16) Pauline Collins, Tom Conti MON-FRI: 6.00, 8.30 SAT: 2.30, 6.00, 8.30
150 PARENTHOOD — An Outrageous Comedy (2-14) Steve Martin, Dianne Wiest MON-FRI: 6.00, 8.30 SAT: 2.30, 6.00, 8.30

NELSPRUIT METRO The Promenade (01311) 25767
1 PARENTHOOD — An Outrageous Comedy (2-14) Steve Martin, Dianne Wiest DAILY: 9.30, 12.00, 2.30, 5.15, 7.45, 10.15
2 Uncle Buck — Comedy (A) John Candy, Amy Madigan DAILY: 9.45, 12.15, 2.30, 5.15, 7.45, 10.00
3 Lambada — SET THE NIGHT ON FIRE The Hottest Dance Movie (A) of the Year! DAILY: 9.45, 12.15, 2.30, 5.15, 7.45, 10.00
BOOK AT COMPUTICKET

NU METRO THEATRES
NOW SHOWING 20-26 April

STUTTAFORDS METRO 26-1818 TOWN SQUARE
1 Tango & Cash — Action Thriller (2-15) Sylvester Stallone, Kurt Russell DAILY: 9.45, 12.15, 2.30, 5.15, 7.45, 10.00
2 We're No Angels — Action (A) Robert DeNiro, Sean Penn DAILY: 9.45, 12.15, 2.30, 5.15, 7.45, 10.00
3 ACTION JACKSON — Action (2-18) Craig T. Nelson, Vanity DAILY: 9.45, 12.15, 2.30, 5.15, 7.45, 10.00

FISH HOEK METRO 82-2404 TOWN SQUARE, MAIN STREET
1 Tango & Cash — Action Thriller (2-15) Sylvester Stallone, Kurt Russell DAILY: 9.45, 12.15, 2.30, 5.15, 7.45, 10.00
2 We're No Angels — Action (A) Robert DeNiro, Sean Penn DAILY: 9.45, 12.15, 2.30, 5.15, 7.45, 10.00
3 ACTION JACKSON — Action (2-18) Craig T. Nelson, Vanity DAILY: 9.45, 12.15, 2.30, 5.15, 7.45, 10.00

SEA POINT METRO 434-7951 MAIN ROAD
1 Tango & Cash — Action Thriller (2-15) Sylvester Stallone, Kurt Russell DAILY: 9.45, 12.15, 2.30, 5.15, 7.45, 10.00
2 We're No Angels — Action (A) Robert DeNiro, Sean Penn DAILY: 9.45, 12.15, 2.30, 5.15, 7.45, 10.00
3 Shirley Valentine — Oscar Nomination: Best Actress (2-16) Pauline Collins, Tom Conti DAILY: 9.45, 12.15, 2.30, 5.15, 7.45, 10.00
4 Born on the Fourth of July — Oscar Winner – "Best Director" – Oliver Stone (2-19) Tom Cruise, Willem Dafoe DAILY: 10.00, 2.15, 5.15, 7.45, 10.30

BRACKENFELL METRO 901-8100 CHECKERS WAREHOUSE CENTRE
1 Tango & Cash — Action Thriller (2-15) Sylvester Stallone, Kurt Russell DAILY: 9.45, 12.15, 2.30, 5.15, 7.45, 10.00
2 We're No Angels — Action (A) Robert DeNiro, Sean Penn DAILY: 9.45, 12.15, 2.30, 5.15, 7.45, 10.00
3 Lambada — SET THE NIGHT ON FIRE The Hottest Dance Movie of the Year (A) DAILY: 9.45, 12.15, 2.30, 5.15, 7.45, 10.00
4 ACTION JACKSON — Action (2-18) Craig T. Nelson, Vanity DAILY: 9.45, 12.15, 2.30, 5.15, 7.45, 10.00

OSCAR Adderley St. 45-2585
The Dawning — Season Ends Soon (A) Jean Simmons, Anthony Hopkins DAILY: 9.45, 12.15, 2.30, 5.15, 7.45, 10.00

MITCHELL'S PLAIN 32-2040
1 Dead On Arrival — Crime Thriller (2-16) Dennis Quaid, Meg Ryan PLUS Tango & Cash — Action Thriller (2-15) Sylvester Stallone, Kurt Russell MON-FRI: 9.30, 2.00, 7.30 SAT: 11.00, 3.30, 8.00
2 ACTION JACKSON — Action (2-18) Craig T. Nelson, Vanity PLUS POLICE ACADEMY 6 — Comedy (A) Bubba Smith, Michael Winslow MON-FRI: 9.30, 2.00, 7.30 SAT: 11.00, 3.30, 8.00

RONDEBOSCH METRO 685-4569
Tango & Cash — Action Thriller (2-15) Sylvester Stallone, Kurt Russell DAILY: 9.45, 12.15, 2.30, 5.15, 7.45, 10.00

BOOK AT COMPUTICKET EXCEPT MITCHELL'S PLAIN

FILMS

******Voortreflik*
*****Sterk aanbeveel*
****Sien gerus*
***So-so*
**Vermy as jy nugter is*
Prente sonder sterretjies is nog nie beoordeel nie

***** *CINEMA PARADISO* - 'n Skreeusnaakse en ontroerende storie oor vriendskap en 'n huldeblyk aan "verbode" soene in ou flieks. Met die briljante kinderster Salvatore Cascio en die veteraan Philippe Noiret.

**** *BORN ON THE 4TH OF JULY* - Tom Cruise lewer glo uitmuntende spel in dié fliek oor 'n Viëtnamese oorlogslagoffer wat ná die oorlog terugkeer na 'n Amerika wat nie meer van hom hou nie.

**** *SEX, LIES AND VIDEOTAPE* - Andie McDowell speel die rol van 'n ongelukkige huisvrou en James Spader speel 'n soort hippie met seksuele probleme in die wonderlike fliek wat 'n Palm D'Or by die Cannes-filmfees ingepalm het.

**** *SHIRLEY VALENTINE* - 'n Huisvrou los die skottelgoed vir 'n minuut of twee en vat die pad Griekeland toe waar sy verlief raak op die lewe. Met Pauline Collins.

**** *MY LEFT FOOT* - Met Daniel Day Lewis in die hoofrol as 'n paraplegiese skrywer en kunstenaar waarvoor hy 'n Oscar gekry het.

*** *DRIVING MISS DAISY* - 'n Fliek oor 'n ouerige dame wat noodgedwonge vir haar 'n motorbestuurder moet aanskaf.

*** *WHEN HARRY MET SALLY* - 'n Fliek oor twee vriende wat verlief raak, en nie kan besluit wat om daaromtrent te doen nie.

*** *STEEL MAGNOLIAS* - 'n Fliek vol bekende gesigte oor 'n klompie 'Southern Belles' se lewens en krisisse, veral dié van 'n ma en dogter wat uitstekend deur Sally Field en Julia Roberst vertolk word.

*** *DANNY, THE CHAMPION OF THE WORLD* - Raold Dahl se avontuurverhaal oor Danny (Samuel Irons), sy pa (Jeremy Irons) en hulle stryd teen 'n nare boef wat hulle grond wil koop. Ook met Cyril Cusack.

** *WE'RE NO ANGELS* - Robert de Niro en Sean Penn vertolk die hoofrolle as twee tronkvoëls wat gedwing word om deel van 'n ontsnappingspoging te wees. Hulle beland toe in 'n klein dorpie waar almal dink hulle is priesters.

* *GLORY* - 'n Sentimentele fliek oor die eerste swart Amerikaanse regiment. Met Matthew Broderick en Denzel Washington.

ALL DOGS GO TO HEAVEN - 'n Vreeslike oulike fliek wat nie net 'n boodskap vir kinders hou nie. Wie sê dis nie vervelig om hemel toe te gaan nie!

HARLEM NIGHTS - Eddie Murphy en Richard Prior speel in die aksiekomedie wat partykeer nogal snaaks kan wees.

BEST OF THE BEST - 'n Fliek oor 'n 'karate-outjie' wat deel is van 'n Amerikaanse span wat teen 'n klomp Koreanse karate outjies te staan kom. Glo nie te sleg nie.

WITHOUT A CLUE - Michael Caine en Ben Kingsley is Sherlock Holmes en Dr John Watson in 'n oulike en baie snaakse fliek.

LAMBADA (die tweede) - Kyk uit vir die volgende vyf in die volgende jaar.

LOOK WHO'S TALKING - John Travolta in 'n baie snaakse en die eerste suksesvolle fliek in 'n baie lang tyd oor 'n meisie en 'n kind.

TANGO AND CASH - Sylvester Stallone en Kurt Russell is twee polisiemanne wat nie van mekaar hou nie en die fliek gaan basies oor die twee wat toe nou saamgegooi word om 'n saak op te los. BAIE aksie.

Vervolg op bl B8

Regs: Die Standard Bank Kaapstadse Internasionale Rolprentfees is tot 5 Mei in die Labia en die Baxter te sien. Altesame 42 prente van 20 lande word vertoon, asook verskele Suid-Afrikaanse prente soos Darrell Roodt se "The Stick" en "Jobman", David Wicht se "Windprints", "No Easy Road - Michael Beurke's South Africa" - dis die vertelling van 'n BBC-joernalis wat in 1987 deur die SA-regering uit die land gesit is - Jurgen Schadeberg se "In the Name of Namibia - War and Peace", Richard Taylor se "South Africa: Sport and Boycott", Kevin Harris se "Women of Delmas", "South African Writers and the ANC" en "Zonderwater", Steven Mony se drie-uur-lange dokumentêre prent oor Italiaanse oorlogsgevangenes in Suid-Afrika. Bo is 'n toneel uit een van die Internasionale prente, ""La Maschera".

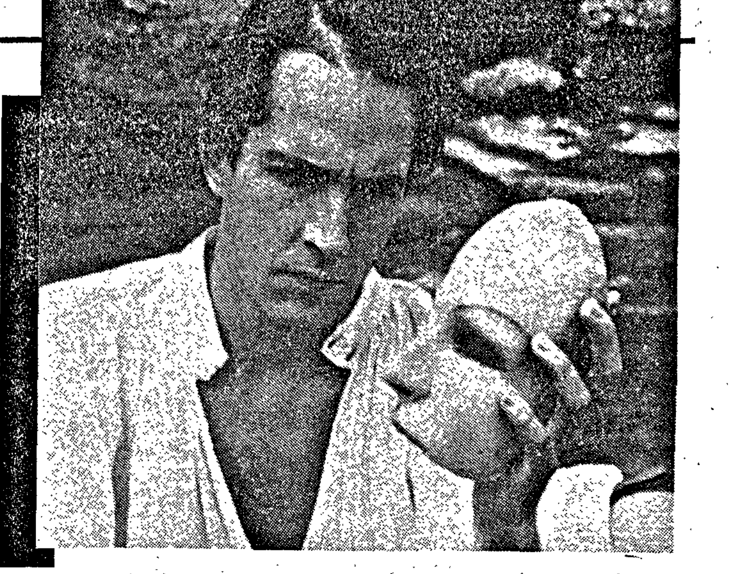

Kaapstad

STER KINEKOR BLUE ROUTE CINE Mall 1•2•3•4•5•6
• TOKAI •
TELEPHONE 75-3030

DAILY: 9.45 am, 12.00, 2.30, 5.30, 8.00, 10.15 pm
MICHEAL DOUGLAS • KATHLEEN TURNER — DANNY DE VITO —
THE WAR OF THE ROSES
The Funniest Romantic-Battle Ever Fought (2-17)

DAILY: 9.45 am, 12.00, 2.30, 5.30, 8.00, 10.15 pm
JOHN TRAVOLTA • KIRSTIE ALLEY
LOOK WHO'S TALKING
He's Hip, Slick and only 3 months old — Super Comedy (2-12)

DAILY: 9.45 am, 12.00, 2.30, 5.30, 8.00, 10.15 pm
SYLVESTER STALLONE • KURT RUSSELL
TANGO AND CASH
Two L.A. Cops — Non Stop Explosive Action (2-16)

DAILY: 9.45 am, 12.00, 2.30, 5.30, 8.00, 10.15 pm
STEEL MAGNOLIAS
WONDERFUL AWARD-WINNING COMEDY (All)

DAILY: 9.45 am, 12.00, 2.30, 5.30, 8.00, 10.15 pm
★ THIS YEARS' PRIZE WINNING ★ ★ DELIGHTFUL COMEDY ★
DRIVING MISS DAISY
MORGAN FREEMAN • JESSICA TANDY • DAN AYKROYD (All)

DAILY: 9.45 am, 12.00 and 2.30 pm ONLY
★ Ideal All-New Animated Holiday Fun ★
ALL DOGS GO TO HEAVEN
A MUST FOR EVERYONE

NIGHTLY: at 5.30 and 8.00 pm ONLY
PAULINE COLLINS • TOM CONTI
SHIRLEY VALENTINE
THE ADVENTURE OF A LIFETIME — FROM THE MAKERS OF "EDUCATING RITA" (2-16)

NIGHTY: at 10.15 pm ONLY
• IF IT GOT ANY HOTTER — IT WOULDN'T BE DANCING!!! •
LAMBADA! THE FORBIDDEN DANCE
• FEEL THE HEAT ON THE BIG SCREEN (P.G. 2-10)

Maynard Mall Wynberg
MAIN ROAD, TEL. 761-0131
DAILY: 9.45 am, 12.00, 2.30, 5.30, 8.00, 10.15 pm
ROBERT DE NERO • SEAN PENN
WE'RE NO ANGELS
HILLARIOUS HEAVENLY COMEDY (ALL)

DAILY: 9.45 am, 12.00, 2.30, 5.30, 8.00, 10.15 pm
JOHN TRAVOLTA • KIRSTIE ALLEY
LOOK WHO'S TALKING
He's Hip, Slick and only 3 months old — Super Comedy (2-12)

DAILY: 9.45 am, 12.00, 2.30, 5.30, 8.00, 10.15 pm
SYLVESTER STALLONE • KURT RUSSELL
TANGO AND CASH
Two L.A. Cops — Non Stop Explosive Action (2-16)

DAILY: 9.45 am, 12.00, 2.30, 5.30, 8.00, 10.15 pm
★ THIS YEARS' PRIZE WINNING ★ ★ DELIGHTFUL COMEDY ★
DRIVING MISS DAISY
MORGAN FREEMAN • JESSICA TANDY • DAN AYKRUYD (All)

Protea Claremont
MAIN ROAD, TEL. 61-7979
DAILY: 9.45 am, 12.00, 2.30, 5.30, 8.00, 10.15 pm
MICHEAL DOUGLAS • KATHLEEN TURNER — DANNY DE VITO —
THE WAR OF THE ROSES
The Funniest Romantic-Battle Ever Fought (2-17)

DAILY: 9.45 am, 12.00, 2.30, 5.30, 8.00, 10.15 pm
JOHN TRAVOLTA • KIRSTIE ALLEY
LOOK WHO'S TALKING
He's Hip, Slick and only 3 months old — Super Comedy (2-12)

DAILY: 9.45 am, 12.00, 2.30, 5.30, 8.00, 10.15 pm
PAULINE COLLINS • TOM CONTI
SHIRLEY VALENTINE
THE ADVENTURE OF A LIFETIME — FROM THE MAKERS OF "EDUCATING RITA" (2-16)

Constantia Rosebank
MAIN ROAD, TEL. 686-6649
DAILY: 9.45 am, 12.00, 2.30, 5.30, 8.00, 10.15 pm
• HIGHLY ACCLAIMED!
WINNER BEST FILM CANNES FESTIVAL
SALAAM BOMBAY!
WITH SUB TITLES (2-12)

DAILY: 9.45 am, 12.00, 2.30, 5.30, 8.00, 10.15 pm
★ OSCAR WINNER ★
DANIEL DAY LEWIS
MY LEFT FOOT
THE TRUE STORY OF CHRISTY BROWN
A Brilliant Film — Not to be missed (P.G. 2-12)

DAILY: 9.45 am, 12.00, 2.30 and 8.00 pm ONLY
DOLLY PARTON • SALLY FIELD
SHIRLEY MACLANE • JULIE ROBERTS
STEEL MAGNOLIAS (All)

NIGHTLY: at 5.30 and 10.15 pm ONLY
OSCAR WINNING AWARD
• BEST FOREIGN FILM •
CINEMA PARADISO
ITALIAN DRAMA Sub-Titled (All)

Golden Acre
CITY, TEL. 25-2720
DAILY: 9.45 am, 12.00, 2.30, 5.30, 8.00, 10.15 pm
MICHEAL DOUGLAS • KATHLEEN TURNER — DANNY DE VITO —
THE WAR OF THE ROSES
The Funniest Romantic-Battle Ever Fought (2-17)

DAILY: 9.45 am, 12.00, 2.30, 5.30, 8.00, 10.15 pm
LOOK WHO'S TALKING
He's Hip, Slick and only 3 months old — Super Comedy (2-12)

DAILY: 9.45 am, 2.30 and 8.00 pm ONLY
BEST OF THE BEST
TERRIFIC ACTION ADVENTURE — (P.G. 2-8)

DAILY: 12.00 noon, 5.30 and 10.15 pm ONLY
• IF IT GOT ANY HOTTER — IT WOULDN'T BE DANCING!!! •
LAMBADA! THE FORBIDDEN DANCE
• FEEL THE HEAT ON THE BIG SCREEN (P.G. 2-10)

Monte Carlo
FORESHORE, TEL. 25-3052
FRI: 10.30 am, 2.30, 5.30, 8.00, 10.15 pm
SAT: 9.45 am, 12.00, 2.30, 5.30, 8.00, 10.15 pm
MON-THURS: 10.30, 2.30, 5.30, 8.30 pm
★ THIS YEARS' PRIZE WINNING ★ ★ DELIGHTFUL COMEDY ★
DRIVING MISS DAISY
MORGAN FREEMAN • JESSICA TANDY • DAN AYKROYD (All)

FRI: 10.30 am, 2.30, 5.30, 8.00, 10.15 pm
SAT: 9.45 am, 12.00, 2.30, 5.30, 8.00, 10.15 pm
MON-THURS: 10.30 am, 2.30, 5.30, 8.30 pm
DOLLY PARTON • SALLY FIELD
SHIRLEY MACLANE • JULIE ROBERTS
STEEL MAGNOLIAS (All)

Tyger Valley
Tyger Valley Centre, Bellville Tel. 948-6710
DAILY: 9.45 am, 12.00, 2.30, 5.30, 8.00, 10.15 pm
MICHEAL DOUGLAS • KATHLEEN TURNER — DANNY DE VITO —
THE WAR OF THE ROSES
The Funniest Romantic-Battle Ever Fought (2-17)

DAILY: 9.45 am, 12.00, 2.30, 5.30, 8.00, 10.15 pm
JOHN TRAVOLTA • KIRSTIE ALLEY
LOOK WHO'S TALKING
Super Comedy (2-12)

DAILY: 9.45 am and 12.00 noon ONLY
★ Ideal All-New Animated Holiday Fun ★
ALL DOGS GO TO HEAVEN (All)

DAILY: 2.30, 5.30, 8.00, 10.15 pm
SYLVESTER STALLONE • KURT RUSSELL
TANGO AND CASH
Two L.A. Cops — Non Stop Explosive Action (2-16)

DAILY: 9.45 am, 2.30 and 8.00 pm
★ THIS YEARS' PRIZE WINNING ★ ★ DELIGHTFUL COMEDY ★
DRIVING MISS DAISY
MORGAN FREEMAN • JESSICA TANDY • DAN AYKROYD (All)

DAILY: 12.00 noon, 5.30 and 10.15 pm
DOLLY PARTON • SALLY FIELD
SHIRLEY MACLANE • JULIE ROBERTS
STEEL MAGNOLIAS
WONDERFUL AWARD-WINNING COMEDY (All)

Kine Parow
Sanlam Centre, Parow Tel. 92-5126
FRI/SAT: 9.45 am, 12.00, 2.30, 5.30, 8.00, 10.15 pm
MON-THURS: 9.45 am, 12.00, 2.30, 5.30, 8.30 pm
ROBERT DE NERO • SEAN PENN
WE'RE NO ANGELS
HILLARIOUS HEAVENLY COMEDY (ALL)

DAILY: See "We're No Angels" above for times
SYLVESTER STALLONE • KURT RUSSELL
TANGO AND CASH
Two L.A. Cops — Non Stop Explosive Action (2-16)

Somerset West
TEL. (024) 51-5581
FRI: 2.00, 4.30, 6.45, 9.00 pm
SAT: 10.30 am, 2.00, 4.30, 6.45, 9.00 pm
MON-THURS: 3.30, 5.30 and 8.00 pm
MICHEAL DOUGLAS • KATHLEEN TURNER — DANNY DE VITO —
THE WAR OF THE ROSES
The Funniest Romantic-Battle Ever Fought (2-17)

FRI: 2.30, 7.00 and 9.15 pm
SAT: 11.00 am, 2.30, 7.00, 9.15 pm
MON-THURS: 3.00 and 8.30 pm
LAMBADA! THE FORBIDDEN DANCE
• FEEL THE HEAT ON THE BIG SCREEN (P.G. 2-10)

FRI/SAT: at 4.45 pm ONLY
MON-THURS: at 6.00 pm ONLY
THE SANDWICH YEARS
French with English sub-titles (All)

Stellenbosch
TEL. (02231) 4464
MON-FRI: 2.00, 4.15, 6.30, 8.45 pm
SATURDAY 11.00 am, 2.00, 4.15, 6.30, 8.45 pm
LOOK WHO'S TALKING (2-12)

MON-FRI: 2.00, 4.30 and 9.15 pm
SAT: 10.30 am, 2.00, 4.30 and 9.15 pm
DRIVING MISS DAISY (All)

NIGHTLY: at 7.00 pm ONLY
MY LEFT FOOT (P.G. 2-12)

MON-FRI: 2.00, 4.15, 6.30, 8.45 pm
SAT: 11.00 am, 2.00, 4.15, 6.30, 8.45 pm
TANGO AND CASH
Two L.A. Cops — Non Stop Explosive Action (2-16)

MON-FRI: 2.00, 4.30, 7.00, 9.15 pm
SATURDAY: 10.30 am, 2.00, 4.30, 7.00, 9.15 pm
ROBERT DE NERO • SEAN PENN
WE'RE NO ANGELS
HILLARIOUS HEAVENLY COMEDY (ALL)

STER-KINEKOR — ROLPRENTE
20 APR – 26 APR
VROEË BESPREKINGS BY COMPUTICKET
NAVRAE (011) 331-9991 – ALMAL WELKOM

PRETORIA COMPUTICKET NAVRAE (012) 322-7460

SENTRAAL

KINE ENTERTAINMENT CENTRE 331-3841/2
Maan-Don: 10.00, 12.15, 2.30, 5.30, 7.45, 10.00 nm
Vry-Sat: 10.00, 12.15, 2.30, 5.30, 8.00, 10.30 nm
THE WAR OF THE ROSES (2-17) — 'N LAGWEKKENDE KOMEDIE MET MICHAEL DOUGLAS, KATHLEEN TURNER & DANNY DE VITO!
TANGO & CASH (2-15) — MET KURT RUSSEL EN SYLVESTER STALLONE!
ALL DOGS GO TO HEAVEN (A) — 'N NUWE AVONTUUR STROKIESPRENT!
LAMBADA – THE FORBIDDEN DANCE (VV2-10) — DIE VUURWARM DANS FILM VAN DIE JAAR!
LOOK WHO'S TALKING (2-12)
WE'RE NO ANGELS (A)
BEST OF THE BEST (VV2-8)
HARLEM NIGHTS (2-19)
DRIVING MISS DAISY (A)
VOLGENDE AANBIEDINGS: 27 Apr – CRY FREEDOM (2-19); 4 Mei – FIELD OF DREAMS (A); 11 Mei – ROOFTOPS (2-15); 11 Mei – ALWAYS (A)
ONDERDAK PARKERING BESKIKBAAR BY VOORSTE INGANG NA KINE CENTRE

KINE HILLBROW 1-3 725-3134
Daagliks: 10.00, 12.15, 2.30, 5.30, 7.45, 10.00 nm
THE WAR OF THE ROSES (2-17) — 'N LAGWEKKENDE KOMEDIE MET MICHAEL DOUGLAS KATHLEEN TURNER & DANNY DE VITO!
LAMBADA – THE FORBIDDEN DANCE (VV2-10) — DIE VUURWARM DANS FILM VAN DIE JAAR!
LOOK WHO'S TALKING (2-12) — DIE TREFFER KOMEDIE MET JOHN TRAVOLTA EN KIRSTIE ALLEY!
VOLGENDE AANBIEDINGS: 4 Mei – FIELD OF DREAMS (A); 11 Mei – ROOFTOPS (2-15)

NOORD

CRESTA RANDBURG 476-3802
Daagliks: 10.00, 12.15, 2.30, 5.30, 7.45, 10.00 nm
THE WAR OF THE ROSES (2-17) — 'N LAGWEKKENDE KOMEDIE MET MICHAEL DOUGLAS, KATHLEEN TURNER & DANNY DE VITO!
BEST OF THE BEST (VV2-8)
Daagliks: 9.30, 11.15, 1.00, 2.45, 5.30, 7.45, 10.00 nm
ALL DOGS GO TO HEAVEN (A) — 'N NUWE AVONTUUR STROKIESPRENT!
VOLGENDE AANBIEDINGS: 11 Mei – ROOFTOPS (2-15); 11 Mei – ALWAYS (A)

KINE RANDBURG 1 & 2 787-5446
Daagliks: 10.00, 12.15, 2.30, 5.30, 7.45, 10.00 nm
STEEL MAGNOLIAS (A) — 'N ROERENDE KOMEDIE-DRAMA MET SALLY FIELD, DOLLY PARTON, SHIRLEY MacLAINE, DARYL HANNAH EN JULIA ROBERTS!
Daagliks: 9.30, 11.15, 1.00, 2.45 nm
ALL DOGS GO TO HEAVEN (A)
Daagliks: 5.30, 7.45, 10.00 nm
SHIRLEY VALENTINE (2-16)
VOLGENDE AANBIEDING: 11 Mei – ALWAYS (A)

NORTHCLIFF 1 & 2 782-6816
Daagliks: 10.00, 12.15, 2.30, 5.30, 7.45, 10.00 nm
LOOK WHO'S TALKING (2-12) — DIE TREFFER KOMEDIE MET JOHN TRAVOLTA EN KIRSTIE ALLEY!
DRIVING MISS DAISY (A) — WENNER VAN 4 OSCARS!
VOLGENDE AANBIEDINGS: 27 Apr – CRY FREEDOM (2-19); 4 Mei – FIELD OF DREAMS (A)

SANDTON CITY 1-9 783-4430/1
Daagliks: 10.00, 12.15, 2.30, 5.30, 7.45, 10.00 nm
THE WAR OF THE ROSES (2-17) — 'N LAGWEKKENDE KOMEDIE MET MICHAEL DOUGLAS, KATHLEEN TURNER & DANNY DE VITO!
Daagliks: 10.00, 12.15, 2.30, 5.30, 8.00, 10.15 nm
LOOK WHO'S TALKING (2-12) — 'N TREFFER KOMEDIE MET JOHN TRAVOLTA EN KIRSTIE ALLEY!
Daagliks: 10.00, 12.15, 2.30, 5.30, 7.45, 10.00 nm
TANGO & CASH (2-15) — KURT RUSSEL EN SYLVESTER STALLONE IN DIE OPWINDENDE AKSIE AVONTUUR!
STEEL MAGNOLIAS (A) — 'N ROERENDE KOMEDIE-DRAMA!
SHIRLEY VALENTINE (2-16)
BEST OF THE BEST (VV2-8)
Daagliks: 10.00, 12.15, 2.30, 5.30, 8.00, 10.15 nm
DRIVING MISS DAISY (A) — WENNER VAN 4 OSCARS!
WHEN HARRY MET SALLY (2-12)
Daagliks: 9.30, 11.15, 1.00, 2.45, 5.30, 7.45, 10.00 nm
ALL DOGS GO TO HEAVEN (A) — 'N NUWE AVONTUUR STROKIESPRENT!
VOLGENDE AANBIEDINGS: 27 Apr – CRY FREEDOM (2-19); 4 Mei – FIELD OF DREAMS (A); 11 Mei – ALWAYS (A); 11 Mei – ROOFTOPS (2-15)

SK DIE MEKKA VAN GEHALTE FILMS
Pensioenaris konsessies slegs geldig Maan tot Don voor 18.00 nm, 12.15 & 2.30 nm by Constantia en The Mall
VOLGENDE AANBIEDINGS: GETTING IT RIGHT; THE VENUS TRAP; CRY FREEDOM; MANIKA, MANIKA; A HANDFUL OF DUST; THE NATIVE WHO CAUSED ALL THE TROUBLE; TRIO BELLE POUR TOI

THE MALL ROSEBANK 880-2866/7
Daagliks: 10.00, 12.15, 2.30, 5.30, 8.00, 10.15 nm
DRIVING MISS DAISY (A) — WENNER VAN 4 OSCARS!
Daagliks: 10.00, 12.15, 2.30, 5.30, 8.00, 10.15 nm
MY LEFT FOOT (VV2-12) — WENNER VAN 2 OSCARS!
Daagliks: 9.45, 12.15, 2.30, 5.30, 8.00, 10.30 nm
AUTUMN MILK (A) — (DUITSE DIALOOG – Engelse Subtitels)
Daagliks: 10.00, 12.15, 2.30, 5.30, 8.00, 10.15 nm
DANNY, THE CHAMPION OF THE WORLD (A)
Daagliks: 9.45, 12.15, 2.30, 5.30, 8.00, 10.30 nm
CINEMA PARADISO (A) — (ITALIAANSE DIALOOG – Engelse byskrifte) WENNER VAN DIE OSCAR VIR BESTE BUITELANDSE ROLPRENT!
Daagliks: 9.45, 12.15, 2.30, 5.30, 8.00, 10.30 nm
STEEL MAGNOLIAS (A)

CONSTANTIA ROSEBANK 788-4300
Daagliks: 10.00, 12.15, 2.30, 5.30, 8.00, 10.15 nm
SHIRLEY VALENTINE (2-16) — MET PAULINE COLLINS!
Daagliks: 10.00, 12.15, 2.30, 5.30, 8.00, 10.15 nm
A PRIVATE LIFE (2-16)
Onderdak parkering beskikbaar by ingang agter Constantia-sentrum

OOS

EASTGATE 1-6 622-3617/8
Daagliks: 10.00, 12.15, 2.30, 5.30, 7.45, 10.00 nm
THE WAR OF THE ROSES (2-17) — 'N LAGWEKKENDE KOMEDIE MET MICHAEL DOUGLAS KATHLEEN TURNER & DANNY DE VITO!
LAMBADA – THE FORBIDDEN DANCE (VV2-10) — DIE VUURWARM DANS FILM VAN DIE JAAR!
LOOK WHO'S TALKING (2-12) — 'N TREFFER KOMEDIE MET JOHN TRAVOLTA EN KIRSTIE ALLEY!
BEST OF THE BEST (VV2-8) — SPANNING, AKSIE EN OPWINDING IN DIE TRADISIE VAN "KICKBOXER"! MET ERIC ROBERTS!
DRIVING MISS DAISY (A) — WENNER VAN 4 OSCARS INSLUITEND BESTE ROLPRENT & BESTE AKTRISE – JESSICA TANDY!
Daagliks: 9.30, 11.15, 1.00, 2.45, 5.30, 7.45, 10.00 nm
ALL DOGS GO TO HEAVEN (A) — 'N NUWE AVONTUUR STROKIESPRENT DEUR DIE REGISSEUR VAN "AN AMERICAN TAIL"!
VOLGENDE AANBIEDINGS: 27 Apr – CRY FREEDOM (2-19); 4 Mei – FIELD OF DREAMS (A); 11 Mei – ROOFTOPS (2-15); 11 Mei – ALWAYS (A)

KEMPTON PARK 1 & 2 975-5023
Daagliks 10.00, 12.15, 2.30, 5.30, 7.45, 10.00 nm
WE'RE NO ANGELS (A) — ROBERT DE NIRO EN SEAN PENN IN DIE AKSIE KOMEDIE!
Daagliks: 9.30, 11.15, 1.00, 2.45 nm
ALL DOGS GO TO HEAVEN (A)
Daagliks: 5.30, 7.45, 10.00 nm
TANGO & CASH (2-15)
VOLGENDE AANBIEDINGS: 11 Mei – ALWAYS (A); 11 Mei – INTERNAL AFFAIRS (2-19)

CONSTANTIA BENONI 422-3305
Daagliks, 10.00, 12.15, 2.30, 5.30, 7.45, 10.00 nm
THE WAR OF THE ROSES (2-17) — 'N LAGWEKKENDE KOMEDIE MET MICHAEL DOUGLAS, KATHLEEN TURNER & DANNY DE VITO!
ONDERDAK PARKERING BESKIKBAAR BY BENONI PLAZA
VOLGENDE AANBIEDINGS: 4 Mei – INTERNAL AFFAIRS (2-19); 11 Mei – ROOFTOPS (2-15)

PALMSPRINGS 1 & 2 56-3223
Daagliks: 10.00, 12.15, 2.30, 5.30, 7.45, 10.00 nm
LOOK WHO'S TALKING (2-12) — DIE TREFFER KOMEDIE MET JOHN TRAVOLTA EN KIRSTIE ALLEY! MEER AS $130 MILJOEN GEMAAK IN DIE VSA!
Daagliks: 9.30, 11.15, 1.00, 2.45, 5.30, 7.45, 10.00 nm
ALL DOGS GO TO HEAVEN (A) — 'N NUWE AVONTUUR STROKIESPRENT DEUR DIE REGISSEUR VAN "AN AMERICAN TAIL"!
VOLGENDE AANBIEDING: 11 Mei – ALWAYS (A)

POTCH

KINE POTCHEFSTROOM 930378
Daagliks: 10.00, 12.15, 2.30, 5.30, 7.45, 10.00 nm
TANGO & CASH (2-15) — KURT RUSSEL EN SYLVESTER STALLONE IN DIE OPWINDENDE AKSIE AVONTUUR!
LAMBADA – THE FORBIDDEN DANCE (VV2-10) — DIE VUURWARM DANS FILM VAN DIE JAAR!
BEST OF THE BEST (VV2-8) — SPANNING, AKSIE EN OPWINDING IN DIE TRADISIE VAN "KICKBOXER"! MET ERIC ROBERTS!

WES

WESTGATE 1-6 764-2530
Daagliks: 10.00, 12.15, 2.30, 5.30, 7.45, 10.00 nm
THE WAR OF THE ROSES (2-17) — 'N LAGWEKKENDE KOMEDIE MET MICHAEL DOUGLAS, KATHLEEN TURNER & DANNY DE VITO!
TANGO & CASH (2-15)
LAMBADA – THE FORBIDDEN DANCE (VV2-10) — DIE VUURWARM DANS FILM VAN DIE JAAR!
LOOK WHO'S TALKING (2-12)
DRIVING MISS DAISY (A) — WENNER VAN 4 OSCARS!
Daagliks: 9.30, 11.15, 1.00, 2.45, 5.30 nm
ALL DOGS GO TO HEAVEN (A)
Daagliks: 7.30, 10.00 nm
BEST OF THE BEST (VV2-8)
VOLGENDE AANBIEDINGS: 4 Mei – INTERNAL AFFAIRS (2-19); 11 Mei – ROOFTOPS (2-15)

KINE FLORA 1 & 2 472-1658
Daagliks, 10.00, 12.15, 2.30, 5.30, 7.45, 10.00 nm
LOOK WHO'S TALKING (2-12)
BEST OF THE BEST (VV2-8)
VOLGENDE AANBIEDING: 11 Mei – ROOFTOPS (2-15)

CINE HIGHGATE 1-5 474-2013
Kaartjies: Volwassenes R5,80. Skoliere R3,80
Daagliks: 10.00, 12.15, 2.30, 5.30, 7.45, 10.00 nm
THE WAR OF THE ROSES (2-17) — 'N LAGWEKKENDE KOMEDIE MET MICHAEL DOUGLAS, KATHLEEN TURNER & DANNY DE VITO!
WE'RE NO ANGELS (A)
TANGO & CASH (2-15)
LAMBADA – THE FORBIDDEN DANCE (VV2-10) — DIE VUURWARM DANS FILM VAN DIE JAAR!
LOOK WHO'S TALKING (2-12)
VOLGENDE AANBIEDINGS: 27 Apr – CRY FREEDOM (2-19); 4 Mei – INTERNAL AFFAIRS (2-19)

KINE KRUGERSDORP 665-5330
Daagliks: 10.00, 12.15, 2.30, 5.30, 7.45, 10.00 nm
TANGO & CASH (2-15) — KURT RUSSEL EN SYLVESTER STALLONE!
Daagliks: 9.30, 11.15, 1.00, 2.45, 5.30 nm
ALL DOGS GO TO HEAVEN (A)
Daagliks: 7.45, 10.00 nm
LAMBADA – THE FORBIDDEN DANCE (VV2-10)
VOLGENDE AANBIEDING: 11 Mei – ALWAYS (A)

VAAL

RIVERSQUARE VEREENIGING 016-46928
Daagliks, 10.00, 12.15, 2.30, 5.30, 7.45, 10.00 nm
THE WAR OF THE ROSES (2-17) — 'N LAGWEKKENDE KOMEDIE MET MICHAEL DOUGLAS KATHLEEN TURNER & DANNY DE VITO!
LAMBADA – THE FORBIDDEN DANCE (VV2-10)
VOLGENDE AANBIEDINGS: 11 Mei – ROOFTOPS (2-15); 11 Mei – ALWAYS (A)

KINE VANDERBIJLPARK 016-330072
Daagliks: 10.00, 12.15, 2.30, 5.30, 7.45, 10.00 nm
LOOK WHO'S TALKING (2-12) — DIE TREFFER KOMEDIE MET JOHN TRAVOLTA EN KIRSTIE ALLEY!
Daagliks: 9.30, 11.15, 1.00, 2.45, 5.30, 7.45, 10.00 nm
ALL DOGS GO TO HEAVEN (A) — 'N NUWE AVONTUUR STROKIESPRENT!
VOLGENDE AANBIEDINGS: 4 Mei – INTERNAL AFFAIRS (2-19); 11 Mei – ROOFTOPS (2-15)

PRETORIA

STERLAND1-8 341-7568/9
Daagliks: 10.00, 12.15, 2.30, 5.30, 7.45, 10.00 nm
THE WAR OF THE ROSES (2-17) — 'N LAGWEKKENDE KOMEDIE MET MICHAEL DOUGLAS KATHLEEN TURNER & DANNY DE VITO!
TANGO & CASH (2-15) — KURT RUSSEL EN SYLVESTER STALLONE IN DIE OPWINDENDE AKSIE AVONTUUR!
LAMBADA – THE FORBIDDEN DANCE (VV2-10) — DIE VUURWARM DANS FILM VAN DIE JAAR!
LOOK WHO'S TALKING (2-12)
BEST OF THE BEST (VV2-8)
Daagliks: 10.00, 12.15, 2.30, 5.30 nm
MY LEFT FOOT (VV2-12)
Daagliks: 7.45, 10.00 nm
GLORY (2-14)
WHEN HARRY MET SALLY (2-12)
SHE'S OUT OF CONTROL (VV2-10)
VOLGENDE AANBIEDING: 11 Mei – ROOFTOPS (2-15)

SUNNYPARK1-3 44-4069
Daagliks: 10.00, 12.15, 2.30, 5.30, 7.45, 10.00 nm
ALL DOGS GO TO HEAVEN (A) — 'N NUWE AVONTUUR STROKIESPRENT DEUR DIE REGISSEUR VAN "AN AMERICAN TAIL"!
DRIVING MISS DAISY (A) — WENNER VAN 4 OSCARS!
STEEL MAGNOLIAS (A)
VOLGENDE AANBIEDING: 4 Mei – FIELD OF DREAMS (A)

TRANSVALIA 26-8387
Maan-Vry: 2.30, 8.00 nm; Sat: 10.00, 2.30, 8.00 nm
SHIRLEY VALENTINE (2-16)
Daagliks: 5.30 nm
CINEMA PARADISO (A)

VERWOERDBURGSTAD 663-2034
Maan-Don: 10.00, 12.15, 2.30, 5.30, 7.45 nm
Vry-Sat: 10.00, 12.15, 2.30, 5.30, 7.45, 10.00 nm
THE WAR OF THE ROSES (2-17) — 'N LAGWEKKENDE KOMEDIE MET MICHAEL DOUGLAS, KATHLEEN TURNER & DANNY DE VITO!
LOOK WHO'S TALKING (2-12) — JOHN TRAVOLTA EN KIRSTIE ALLEY IN DIE PRET KOMEDIE!
VOLGENDE AANBIEDINGS: 11 Mei – ROOFTOPS (2-15); 11 Mei – ALWAYS (A)

ICE-RINK 44-5253
PUBLIEK SKAATS
MAANDAE – SATERDAE
1ste Sessie: 10.00-12.30 nm
2de Sessie: 2.00-5.00 nm
Son. 2.00-5.00 nm–7.30-10.30 nm

Sun City Teaters 014651-21174
WORD TANS VERTOON: OOP 7 DAE PER WEEK
CINE 3: KICKBOXER (2-14); WITHOUT A CLUE (A); LADY AND THE TRAMP (A); LEGEND OF THE GOLDEN PEARL (A)
CINE 1: THE OTHER SIDE OF JULIE (Volwasse); MIRANDA (Volwasse)
CINE 2: THE MISTRESS (Volwasse); SCREW LOOSE (Volwasse)

STER-KINEKOR PRETORIA INRYE
Skakel asb. Ster-Kinekor Navrae 44-5253 vir besonderhede

LYNNWOOD 87-1633 — JOHN TRAVOLTA EN KIRSTIE ALLEY IN DIE PRET KOMEDIE! LOOK WHO'S TALKING (2-12); BEST OF THE BEST (VV2-8)
SWARTKOPS 374-4902 — KURT RUSSEL EN SYLVESTER STALLONE IN DIE OPWINDENDE AKSIE AVONTUUR! TANGO & CASH (2-15); TURNER & HOOCH (A)
WONDERBOOM 57-1108 — DANNY DE VITO, KATHLEEN TURNER EN MICHAEL DOUGLAS IN DIE LAGWEKKENDE KOMEDIE! THE WAR OF THE ROSES (2-17); CASUALTIES OF WAR (2-19)
UITSPAN 7-2515 — ROBERT DE NIRO EN SEAN PENN IN DIE AKSIE KOMEDIE! 'N PRET DUBBEL VERTONING! WE'RE NO ANGELS (A); UNCLE BUCK (A)
JAKARANDA 54-9115 9 — DIS HIER! DIE VUURWARM DANS FILM VAN DIE JAAR! LAMBADA – THE FORBIDDEN FILM (VV2-10); THE KARATE KID 3 (A)
WITBANK 01351-81064 — DIE HIER! DIE VUURWARM DANS FILM VAN DIE JAAR! LAMBADA – THE FORBIDDEN DANCE (VV2-10); DIRTY ROTTEN SCOUNDRELS (A)
RUSTENBURG 01421-29358 — STEVE MARTIN IN DIE KOMEDIE WAT OUERS NIE MOET MISLOOP NIE! PARENTHOOD (2-14); LET IT RIDE (2-14)

STER-KINEKOR 20 Apr – 26 Apr INRYE
'N FEES VAN FAMILIE ROLPRENTE BY DIE INRYE!
SLEGS R12 PER MOTOR, KOMBI OF LDV
VERTONINGS BEGIN 7.15 pm

TOP STAR (STAD) 412-1843/493-5877 — 'N LAGWEKKENDE KOMEDIE MET MICHAEL DOUGLAS KATHLEEN TURNER EN DANNY DE VITO! THE WAR OF THE ROSES (2-17); LOVERBOY (2-14); 27 Apr: TANGO & CASH
VELSKOEN (RANDBURG) 412-1843/793-2812 — DIE TREFFER KOMEDIE MET KIRSTIE ALLEY EN JOHN TRAVOLTA! MEER AS $130 MILJOEN GEMAAK IN DIE VSA! LOOK WHO'S TALKING (2-12); GHOSTBUSTERS 2 (A)
ATLAS (BRENTWOOD PARK) 816-1444/973-1017 — DIE OPWINDENDE NUWE AVONTUUR FANTASIE! ALL DOGS GO TO HEAVEN (A); THE ADVENTURES OF BARON MUNCHAUSEN (A); 27 Apr: BEST OF THE BEST
STADIUM (MALVERN) 816-1444/615-1131 — 2DE GROOT WEEK! TWEE GROOT STERRE SAAM – EDDIE MURPHY & RICHARD PRYOR! HARLEM NIGHTS (2-19); PSYCHO 3 (2-18); 27 Apr: THE WAR OF THE ROSES
5-STAR (HONEYDEW) 412-1843/795-1963 — DANNY DE VITO, MICHAEL DOUGLAS EN KATHLEEN TURNER IN DIE LAGWEKKENDE KOMEDIE! THE WAR OF THE ROSES (2-17); LOVERBOY (2-14); 27 Apr: SHIRLEY VALENTINE/BLACK RAIN
KEMPTON PARK 816-1444/976-4905 — SYLVESTER STALLONE & KURT RUSSEL SAAM IN DIE OPWINDENDE AKSIE AVONTUUR! TANGO & CASH (2-15); DEAD BANG (2-19); 27 Apr: LAMBADA – THE FORBIDDEN DANCE
GERMISTON 816-1444/902-1607/8 — VOLOP PRET IN DIE TREFFER KOMEDIE MET KIRSTIE ALLEY EN JOHN TRAVOLTA! MOET DIT NIE MISLOOP NIE! LOOK WHO'S TALKING (2-12); WORTH WINNING (2-12)
VEREENIGING 816-1444/12-3211 — TOM HANKS IN DIE OPWINDENDE AKSIE KOMEDIE! BRING DIE HELE FAMILIE VIR 'N AAND VOL PRET! TURNER & HOOCH (A); HONEY, I SHRUNK THE KIDS (A); 27 Apr: HARLEM NIGHTS/BLACK RAIN
STERLIG (ROODEPOORT) 412-1843/764-2468 — SALLY FIELD, DOLLY PARTON, DARYL HANNA, SHIRLEY MacLAINE EN JULIA ROBERTS! STEEL MAGNOLIAS (A); WHEN HARRY MET SALLY (2-12); 27 Apr: WAR OF THE ROSES
BRAKPAN 816-1444/915-3907 — AL PACINO EN ELLEN BARKIN IN DIE AKSIE RILLER! SEA OF LOVE (2-18); BLACK RAIN (2-16); 27 Apr: ALL DOGS GO TO HEAVEN
SPEEDYS (SOUTH HILLS) 816-1444/613-4129 — DIE VUURWARM DANS FILM VAN DIE JAAR! LAMBADA – THE FORBIDDEN DANCE (VV2-10); GREAT BALLS OF FIRE (A); 27 Apr: BORN ON THE FOURTH OF JULY
MEIRINGSPARK (KLERKSDORP) (018) 91050 — AKSIE EN OPWINDING IN DIE TRADISIE VAN "KICKBOXER"! BEST OF THE BEST (VV2-8); BRUTAL GLORY (2-12); 27 Apr: BLACK RAIN ROADHOUSE
HILLFOX (FLORIDA) 412-1843/679-1212 — TOM HANKS STARS IN DIE AKSIE KOMEDIE! BRING DIE HELE FAMILIE! TURNER & HOOCH (A); HONEY, I SHRUNK THE KIDS (A); 27 Apr: BEST OF THE BEST/KICKBOXER
SPRINGBOK (SPRINGS) 816-1444/813-4138 — AKSIE EN OPWINDING IN DIE TRADISIE VAN "KICKBOXER"! ERIC ROBERTS EN JAMES EARL JONES! BEST OF THE BEST (VV2-8); OH SCHUCKS, IT'S SCHUSTER (A); 27 Apr: TANGO & CASH
PANORAMA (MONDEOR) 412-1843/682-3411 — DIE VUURWARM DANS FILM VAN DIE JAAR! LAMBADA – THE FORBIDDEN DANCE (VV2-10); SHE'S OUT OF CONTROL (VV2-10); 27 Apr: PARENTHOOD
KINANDER (EVANDER) 816-1444/24117 — TWEE TREFFER KOMEDIES SAAM! BRING DIE HELE FAMILIE VIR 'N PRET AAND! THE GODS MUST BE CRAZY 2 (A); OH SCHUCKS, IT'S SCHUSTER (A); 27 Apr: LOVERBOY/SHE'S OUT OF CONTROL
KRUGERSDORP 653-1959 — 'N OPWINDENDE AKSIE BELAAIDE DUBBEL VERTONING! TANGO & CASH (2-15); DEAD BANG (2-19); 27 Apr: ALL DOGS GO TO HEAVEN
NIGEL 816-1444/739-6616 — 'N PRET DUBBEL VERTONING VIR DIE FAMILIE! HONEY, I SHRUNK THE KIDS (A); YOUNG EINSTEIN (A); 27 Apr: STEEL MAGNOLIAS/SHE'S OUT OF CONTROL

FILMS

ONAFHANKLIKE ROLPRENTTEATERS

KAAPSTAD

LABIA - Oranjestraat 68:

Vanaand:
SCREEN 1
6.00 When Harry Met Sally. 8.15 Withnail and I. 10.15 The Big Blue.
SCREEN 2
3.45 The Bear. 5.45 Running on Empty. 8.00 La Lectrice. 10.00 Warlock.

Saterdag:
SCREEN 1
10.15 en 2.15 The Bear. 4.00 The Big Blue. 6.15 The Bear. 8.15 When Harry Met Sally. 10.15 Warlock.
SCREEN 2
2.00 When Harry Met Sally. 3.45 La Lectrice. 5.45 Running on Empty. 8.00 Withnail and I. 10.00 La Lectrice.

JOHANNESBURG

MINI CINE - Pretoriastraat 49, Hillbrow: Vandag en Saterdag om 3, 6 en 9nm wys PINK FLOYD THE WALL. Volgende week is dit THE UNBEARABLE LIGHTNESS OF BEING.

Vir julle wat van diere hou...

TV1 se Saterdagaand-fliek is die komedie TRADING PLACES waarin die ryk en geldgierige Duke-broers die lewe van 'n yuppie en 'n kansvatter omverwerp met hulle verregaande planne. Met Dan Aykroyd, Eddie Murphy en Ralph Bellamy.

Die sielkundige riller BLACK WIDOW wys Sondagaand op M-Net en gaan oor 'n agent (Debra Winger) se ondersoek na 'n reeks vreemde moorde wat haar na 'n massamoordenaar lei. Die verdagte, 'n pragtige verleidster (Theresa Russell) vir wie moord die finale uitdrukking van liefde geword het, trou met welgestelde mans en vermoor hulle wanneer sy moeg raak vir hulle. Ook met Dennis Hopper.

DREAMSCAPE wat Maandagaand op M-net vertoon word is 'n wetenskap-fantasie waarin 'n jong medium (Dennis Quaid) leer om ander mense se drome binne te gaan en selfs daaraan deel te hê. Ook met Eddie Albert en Christopher Plummer.

Die magtige aap is terug en lewe weer in die tradisie van Hollywood se illusies in KING KONG LIVES wat Dinsdagaand op M-Net wys. 'n Avonturier (Brian Kerwin) en 'n dokter (Linda Hamilton) raak betrokke by die groot aap se stryd om oorlewing in die beskawing. Ook met John Ashton.

Na 'n reeks moordaanvalle word 'n basvioolspeler (Henry Fonda) in 'n klub in New York die verdagte omdat daar 'n treffende ooreenkoms tussen hom en die dief is asook weens sy benarde finansiële posisie. WRONG MAN wys Woensdagaand op M-Net en die regie is behartig deur Alfred Hitchcock. Ook met Vera Miles en Anthony Quayle.

CLOAK AND DAGGER is die verhaal van 'n verbeeldingryke seun (Henry Thomas) wat droom van 'n volwasse vriend en held wat saam met hom rekenaarspeletjies speel. Toe word iemand vermoor en hy is ooggetuie.

Die fliek wys Saterdagaand op M-Net. Ook met Dabney Coleman.

James Caan en Maud Adams kan vanaand in die wetenskapsfiksiefliek ROLLERBALL op M-Net gesien word. Dit handel oor 'n sportsoort wat 'n kombinasie van hokkie, swaardgevegte en motorfietswedrenne is. Klink soos vreeslike fun.

Die wat van diere hou en saamstaan in die stryd teen die mens se somtyds veragtelike wrede optrede teenoor diere, kan gerus Donderdagaand op M-Net tussen 9 en 10-uur inskakel vir Desmond Morris se program THE ANIMAL CONTRACT asook 48 HOURS net daarna.

DIÉ WEEK SE TV

VRYDAG 20 APRIL

TV1
6.00 Goeie Môre SA
2.30 Duck Tales
3.55 Bible Story
4.00 Santa Barbara
4.30 Popeye and Son
5.00 Grapevine
5.15 Fast Forward
5.45 News
6.00 TopSport
7.00 MacGyver
8.00 Nuus
8.45 Police File
9.00 Vendetta
10.00 TopSport
10.20 Sending Viëtnam
11.10 Die kelner
12.30 Oordenking

TV2
5.57 Dokumentêr
6.27 Epilogue
6.30 In Depth programme
7.00 News
7.31 Imalini
8.15 Video Juke Box

TV3
5.57 Dokumentêr
6.27 Epilogue
6.30 News
7.00 In Depth Programme
7.31 Sidlalela Intsha

TV4
5.00 TopSport
9.04 Veneance Valley
10.35 Scorpions Live
11.42 MASH

M-NET
10.30 Ben Hur
11.20 Les Miserables
3.00 The Smurfs
3.25 The Kidsong TV Show
3.50 Storybreak
4.10 Wowser
4.35 The Flintstone Kids
5.00 Hot Hits
Oop Tyd
6.00 Loving
6.30 Sport
Intekenare
7.00 High Anxiety
8.35 Saturday Night
8.50 Sportsfire
9.00 Rollerball - kyk onder hoogtepunte
11.10 Freebie and the Bean
1.00 Claudia

SATERDAG 21

TV1
5.57 Oggendboodskap
6.00 Opvoedkundige TV
6.30 Agriforum
7.00 Goeiemôre SA
9.00 Opvoedkundige TV
11.00 Klemens en Klementeintjie
11.10 Die Robinsons
11.35 Diere en mense
12.00 TopSport
6.00 Nuus
6.15 Kompas
6.20 Uit die pluiskeil
7.05 Die Riptide-trio
8.00 News
8.35 Magnum
9.30 Trading Places - kyk onder hoogtepunte
11.20 The Judge
11.45 Epilogue

TV2
11.00 Educational Rendezvous
3.10 TopSport
6.27 Epilogue
6.45 News
7.01 Top 20
8.00 Ngomgqibelo

TV3
11.00 Educational Rendezvous
3.00 TopSport
6.27 Epilogue
6.30 Nuus
6.45 In Depth Programme
7.00 Top 20
7.39 Tshutshumkgala - Musiek
8.00 Ngomgqibelo

TV4
6.03 Check it Out
8.08 OKTV Awards
10.00 People Like Us
10.30 Our House
11.23 Sledge Hammer
11.49 TopSport

M-NET
7.00 K-TV
11.00 Staying Alive
12.35 The Making of Robocop
1.00 The Sword in the Stone
2.20 The Journey of Natty Gann
4.00 Sokker
5.45 Motorsport
Oop Tyd
6.00 Diamonds
Intekenare
7.00 Cloak and Dagger - kyk onder hoogtepunte
8.40 60 Minutes
9.00 Grammy living legends awards
11.00 Nerd's Vacation
12.30 Inherit the Wind

SONDAG 22

TV1
12.30 Note and Anecdote
1.00 Tao Tao
1.25 ZET!
1.35 Storybook International
2.00 Walt Disney-fliek
2.55 Die Waltons
3.50 Collage
4.50 Beyond 2000
5.45 Tydskrifprogram
6.25 Skat in Kleipotte
6.40 Met Woord en Lied
7.00 50/50
8.00 News
9.00 Final Edition
9.50 David Millin
10.15 A Look at the Book

TV2
1.00 TopSport
5.57 National Geographic Explorer
6.30 In Depth Programme
7.45 Nuus
7.01 Imibono
7.21 Unqambothi
7.50 Masakhane

TV3
1.00 TopSport
5.57 Houdini
6.30 News
6.45 In Depth Programme
7.01 Imahlasedi a Tumelo
7.50 Ho Lla Noto - Koorsang
8.40 Le Reng/ La Reng?

TV4
10.00 Impressions
1.00 TopSport
9.04 The Bedford Incident
10.51 Muzik A La Carte
11.25 TopSport

M-NET
7.00 Indiese programme
10.30 Portugese programme
Intekenare
1.30 Care Bears
2.00 The California Raisin Show
2.30 Superbook
3.00 Baby...Secret of the Lost Legend
4.30 African Watch highlights
5.30 Local inserts for Earth Day
Oop Tyd
6.00 Midnight Caller
Intekenare
7.00 Carte Blanche
8.00 Natural Concern
8.30 Black Widow - kyk onder hoogtepunte
10.10 Boks
10.30 A Soldier's Story

MAANDAG 23

TV1
7.00 Goeiemôre SA
2.30 Teleschool
3.30 Cloppa Castle
3.40 Pumpkin Patch
3.55 Bible Story
4.00 Santa Barbara
4.30 Just the Ten of Us
5.00 Innovations
5.15 Bionic Six
5.45 News
6.00 Antenna
7.05 Barney Barnato
8.00 Nuus
9.00 TopSport
10.00 St Eligius
10.55 Oordenking

TV2
4.13 Featherfoot Farm
4.25 Disneyland
5.58 Snorks
6.27 Epilogue
6.30 Indepth Programme
7.00 News
7.31 Police File
8.00 Phindi
8.30 Ingxubevange

TV3
4.13 Featherfoot Farm
4.25 Disneyland
5.58 Tloga e Tloga Kgale
6.27 Epilogue
6.30 News
7.00 In Depth Programme
7.31 Police File
7.45 After 8
8.30 Sediba Sa Moya

TV4
4.58 Capitol
5.30 The Bold and the Beautiful
9.03 Family Ties
9.30 Dynasty
10.23 Hunter
11.16 The Forum Presents

M-NET
10.30 The Sword and the Stone
11.50 Charlie Brown
3.00 The Smurfs
3.25 My Little Pony
3.50 Alvin and the Chipmunks
4.15 Wowser
4.40 Heathcliff
5.10 Teenage Mutant Hero Turtles
5.35 Spartakus and the Sun
Oop Tyd
6.00 Loving
6.30 Anything But Love
Intekenare
7.00 Inherit the Wind
8.40 60 Minutes
9.00 Dreamscape - kyk onder hoogtepunte
10.35 Snoeker
11.35 Claudia

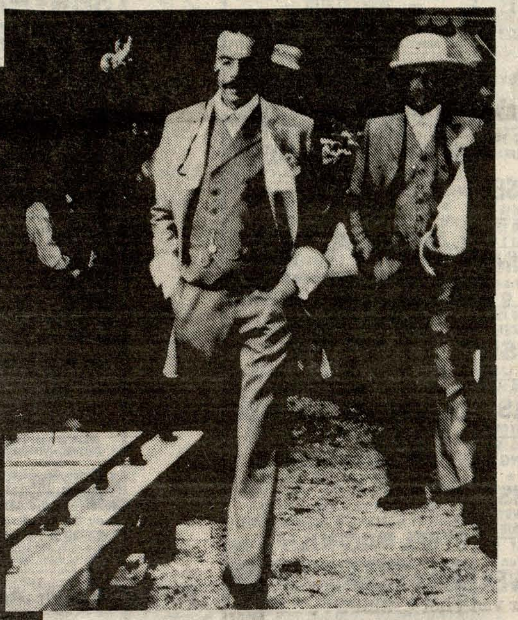

Sean Taylor as Barney Barnato

DINSDAG 24

TV1
7.00 Goeiemôre SA
3.00 Teleskool
3.30 Mielie Malie Maantuig
3.45 Wielie Walie
4.00 Rustelose jare
5.00 As die eeu draai
5.15 Skooldae
5.45 Nuus
6.00 Kompas
6.05 Antenne
7.00 Fox en Vennote
8.00 News
9.00 Whirlpool
10.00 The Golden Girls
10.30 No Jacket Required
11.00 Open University
11.55 Evening Prayer

TV2
4.13 Featherfoot Farm
4.25 Countries
4.46 Dealing with Dogs
5.58 GI Joe
7.00 News
7.31 526
8.30 Umculo we Gospel

TV3
4.13 Featherfoot Farm
4.25 Countries
4.45 Dealing with Dogs
5.58 Botaki
6.27 Epilogue
6.30 News
7.00 In Depth Programme
7.31 Tsa Setso
8.00 Go Isa Losong
8.30 Di a Duma

TV4
4.58 Capitol
5.30 The Bold and the Beautiful
9.04 Death Ride To Osaka
10.44 My Two Dads
11.13 The Big Valley

M-NET
10.30 Baby...Secret of the Lost Legend
12.00 Public Eye
3.00 The Smurfs
3.25 My Little Pony
3.50 Alvin and the Chipmunks
4.15 Wowser
4.40 Heathcliff
5.10 Teenage Mutant Hero Turtles
5.35 The Real Ghostbusters
Oop Tyd
6.00 Loving
6.30 Designing Women
Intekenare
7.00 King Kong Lives - kyk onder hoogtepunte
8.40 Saturday Night
9.00 Sokker
10.00 Philip Marloe
11.00 Snoeker
12.00 The Long Riders

WOENSDAG 25

TV1
7.00 Goeiemôre SA
2.30 Teleschool
3.30 Alvin and the Chipmunks
3.55 Bible Story
4.00 Santa Barbara
4.30 Day by Day
5.00 Innovations
5.15 ZAPMAG
5.45 News
6.00 Antenna
7.00 Telly Fun Quiz
7.30 Who's the Boss
8.00 Nuus
9.05 Goue jare, bitter jare
10.00 Alfred Hitchcock bied aan...
10.25 Op soek na die koninklike weg van Persië
10.55 Oordenking

TV2
4.13 Featherfoot Farm
4.25 Training and Development
5.58 Ingcinga
6.27 Epilogue
6.30 Indepth Programme
7.00 News
7.31 Ezodumo
8.00 Ululu Ubuyile
8.30 Thenga Isipho

TV3
4.13 Featherfoot Farm
4.25 Training and Development
5.58 G I Joe
6.27 Epilogue
6.30 News
7.00 In Depth Programme
7.31 Crossbow
8.00 Ntome Tsebe

TV4
4.58 Capitol
5.30 The Bold and the Beautiful
9.04 The Fortunate Pilgrim
9.57 Doogie Howser MD
10.27 Die manne van K3

M-NET
10.30 The Journey of Natty Gann
12.10 60 Minutes
3.00 Smurfs
3.25 My Little Pony
3.50 Alvin and the Chipmunks
4.15 Wowser
4.40 Heathcliff
5.10 Teenage Mutant Hero Turtles
5.35 Spartakus and the Sun
Oop Tyd
6.00 Loving
6.30 The Days and Nights of Molly Dodd
Intekenare
7.00 Wrong Man - kyk onder hoogtepunte
8.45 Boks
10.00 Snoeker
11.00 One-Trick Pony

DONDERDAG 26

TV1
7.00 Goeiemôre SA
2.30 Teleskool
3.30 Die wysheid van die kabouters
4.00 Rustelose jare
5.00 Wetenskap in werking
5.15 Tekkies
5.45 Nuus
6.00 Kompas
6.05 Antenne
7.00 Simon en Sandra
8.00 News
9.00 thirtysomething
10.00 Coming of Age
10.30 Diagonal Street
11.00 Discover
12.00 Face to Face

TV2
4.13 Featherfoot Farm
4.25 AIT
4.42 Stepping into Rhythm
5.58 Gold Disc
6.27 Epilogue
6.30 Indepth Programme
7.00 News
7.31 Crossbow
8.00 Siyakhenketha
8.30 Jazz

TV3
4.13 Featherfoot Farm
4.25 AIT
4.42 Stepping into Rhythm
5.58 Snorks
6.27 Epilogue
6.30 News
7.00 In Depth programme
7.31 Balekane
8.00 Kgweetsa
8.30 Jazz, Jazz, Jazz

TV4
4.58 Capitol
5.30 The Bold and the Beautiful
9.04 The Fortunate Pilgrim
9.58 Movie Focus
10.30 Cheers
10.58 Paulista Boulevard

M-NET
10.30 Baby...Secret of the Lost Legend
12.00 VideoFashion
3.00 Smurfs
3.25 The Kidsong TV show
3.50 Storybreak
4.15 Wowser
4.40 Heathcliff
5.10 Teenage Mutant Hero Turtles
5.35 The Real Ghostbusters
Oop Tyd
6.00 Loving
6.30 Empty Nest
Intekenare
7.00 Revue Plus
8.00 The World of National Panasonic
9.00 Desmond Morris - the animal contract
10.00 48 Hours: Animal Rights
11.00 Snoeker
12.00 Rollerball

Gidse saamgestel deur DEBBIE AMOS

ARTHUR GOLDSTUCK SE 'WORLD BEAT' - B5